

Marc regulador actual i projectat de sostenibilitat (2022-2026)

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

ANGELA
IMPACT ECONOMY

Aquest informe s'ha elaborat per Ângela Impact Economy, SL, per a finalitats consultives i d'assessorament en el marc del CMENOR2022/09N03/120.

El contingut s'ajusta a la proposta adjudicada i la Memòria proposta de contractació d'un servei per a l'obtenció d'informes i assessorament jurídic aplicat sobre evolució de la legislació de la UE i l'Estat espanyol respecte de la taxonomia de sostenibilitat i reporting no financer, i el seu impacte en l'economia valenciana en la Direcció General d'Economia Sostenible.

El contingut d'aquest informe té exclusivament una finalitat informativa. La informació recaptada que ha servit per a l'elaboració de l'informe es basa en una anàlisi de la normativa i documents oficials, però les hipòtesis assumides corresponen a una valoració, per la qual cosa no podrà prendre's com a referència en cap cas.

La informació és susceptible de ser interpretada, tenint en compte que moltes de les normes analitzades es troben en fase de desplegament parlamentari o han sigut aprovades recentment.

Taula de contingut

RESUM EXECUTIU	4
1. INTRODUCCIÓ	9
Context	9
Objectius d'aquest informe	10
Marc geogràfic i temporal del marc regulador analitzat	10
2. ANÀLISI DEL MARC REGULADOR DE SOSTENIBILITAT	12
Nou marc regulador d'informació no financera o de sostenibilitat corporativa	12
La informació no financera i la relació d'aquesta amb la transparència corporativa	12
Nova directiva d'informació no financera (CSRD)	13
Nous estàndards europeus d'informació de sostenibilitat	23
Regulació de taxonomia	28
Conclusions	36
Altres exigències reguladores d'alt impacte en el teixit empresarial	39
Directiva de deguda diligència de sostenibilitat corporativa	39
Plans d'economia circular de la UE	42
Timeline	44
3. ANÀLISI D'IMPACTE EN EL SECTOR FINANCER I DE LES ASSEGURANCES QUE OPEREN A LA COMUNITAT VALENCIANA	45
Les finances sostenibles a Europa i el seu impacte en l'empresa	45
Estratègia europea de finances sostenibles	45
Marc regulador de finances sostenibles i el seu pla d'acció	46
L'impacte de l'estratègia en els actors del sector financer i no financer	51
Projectes d'inversió estratègica sostenible.	57
Anàlisi de criteris de sostenibilitat econòmica aplicables.	57
4. ANÀLISI D'IMPLANTACIÓ DELS PRINCIPIS DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, SOCIAL I ECONÒMICA EN LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I EL SEU IMPACTE	60
Principis de sostenibilitat en l'actuació interna de les administracions públiques	60
L'administració pública com a impulsora de la sostenibilitat en el seu territori	68
5. ANÀLISI D'IMPACTE EN EL TEIXIT EMPRESARIAL VALENCIÀ	75
Impacte de la regulació i les polítiques de sostenibilitat en el teixit empresarial valencià	75
Impacte en el marc de transformació del model productiu valencià	82
Descripció model productiu valencià	83
L'impacte del full de ruta europeu de sostenibilitat en el model productiu valencià	84
Sectors del teixit empresarial valencià amb més impacte de transformació	90
Impacte en les pimes	94
La integració de la sostenibilitat per part de les pimes	94
Menys exigències reguladores, més exigències pel mercat	98
Reptes i línies d'actuació per a la pime	99
GLOSSARI	101
ANNEX	109

RESUM EXECUTIU

Aquest informe té com a objectiu identificar l'impacte del full de ruta europeu de sostenibilitat en el teixit empresarial valencià. Per a entendre aquest impacte, primer convé identificar com aquest full de ruta respon al compliment de l'estratègia de sostenibilitat europea i com el marc regulador activa les diferents palanques per a aconseguir-la.

L'estratègia de sostenibilitat europea cerca posicionar-la com a líder de sostenibilitat mundial. Per a assolir-ho, s'han plantejat dos propòsits estratègics. El primer, i més tangible, està vinculat amb el canvi climàtic: convertir-se en el primer continent climàticament neutre l'any 2050. El segon objectiu té una dimensió més econòmica i cerca la transformació del model de creixement econòmic. Aquests dos objectius són summament ambiciosos i per a assolir-los la Unió Europea ha dissenyat un full de ruta. El primer pas en aquest full de ruta és orientar el capital cap a aquesta transformació, però per a dur-ho a terme és necessari elevar la transparència corporativa de sostenibilitat, de manera que els inversors puguem valorar els riscos d'inversió i, espantats per l'Estratègia europea de finances sostenibles, decidisquen invertir en les empreses i activitats econòmiques més sostenibles. D'aquesta manera, els fluxos de capital són els que canviaran aquest model econòmic.

Els apartats 1 i 2 d'aquest informe analitzen tot el marc normatiu que impulsa aquest primer pas en el full de ruta. La nova directiva d'informes corporatius de sostenibilitat (CSRD¹ per les sigles en anglés), que es va aprovar el passat 28 de novembre del 2022 i va entrar en vigor el 5 de gener del 2023, serà la catalitzadora dels canvis que permetran que la informació corporativa de sostenibilitat de les empreses augmente la qualitat, la fiabilitat i l'estandardització. Això, en primera instància, permetrà a l'àmbit financer i inversor accedir a la informació, però també facilitarà que altres parts interessades, incloent-hi els consumidors, hi accedisquen i la tinguen en compte en la presa de les decisions, la qual cosa orientarà el mercat cap a la sostenibilitat.

¹ Corporate Sustainability Reporting Directive.

Figura 1: Estratègia europea de sostenibilitat

Font: Elaboració pròpia

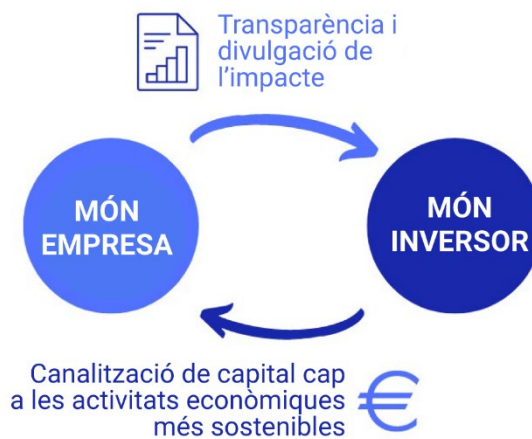
L'informe analitza com, a més, això farà que la sostenibilitat es convertisca en un factor de competència, que pot ser un avantatge competitiu, i fins i tot impulsarà o farà desaparèixer models de negoci en funció de la sostenibilitat d'aquests. En el mateix sentit, la proposta de directiva sobre diligència deguda de sostenibilitat corporativa², impulsarà la sostenibilitat

² Proposal for a Directive on corporate sustainability due diligence.

de la cadena de valor de les empreses més grans, i arrossegà amb això les empreses més petites, incloent-hi les pimes.

En l'apartat 2 de l'informe s'analitza la normativa que impacta en el sector financer i d'assegurances, a través de l'Estratègia de finances sostenibles. La sostenibilitat de les finances obligarà els bancs, inversors i asseguradores a divulgar la sostenibilitat de les seues carteres d'inversió, per a la qual cosa necessitaran recaptar informació de les empreses i utilitzaran el marc regulador de transparència de sostenibilitat corporativa. Les empreses que no siguen capaces d'oferir aquesta informació i demostrar el seu pla de sostenibilitat tindran menys possibilitats de captar inversió i finançament, o aquest els eixirà més car.

Figura 2: Flux d'informació entre empresa i capital

Font: Elaboració pròpia

La Regulació de taxonomia, que també és àmpliament analitzada en aquest informe, serà clau per a establir ponts entre el sector financer i inversor i les empreses, establir la classificació de quan una activitat econòmica pot considerar-se sostenible i aportar claredat i fiabilitat als informes. Aquesta normativa, que cerca la integració de la informació financera i no financera, suposarà un repte per als sistemes d'informació de les empreses.

Aquest marc regulador s'està activant progressivament, i algunes d'aquestes normes es troben en vigor i d'altres en fase de proposta molt avançada. Podem dir que en aquests moments estem vivint un desplegament progressiu o un moment d'avantatge per a la preparació de les empreses, però a partir del 2026, amb pràcticament tota la normativa en vigor, el teixit empresarial viurà fortes exigències que l'afectarà especialment en dos àmbits: els processos interns de gestió i l'accés al finançament i la inversió.

Progressivament, i en paral·lel, els processos productius també hauran d'anar adaptant-se, sobretot en el que té a veure amb la reducció d'emissions, l'eficiència energètica i el pas a una economia circular. Les empreses es veuran obligades a treballar plans de transició, i revisar els seus models productius i de negoci.

Com conclou l'informe en l'últim apartat, tots aquests canvis tindran un fort impacte en el teixit empresarial valencià, influït per la normativa europea i la seua transposició i desplegament per la normativa nacional. Com que el full de ruta ve marcat per Europa, partint d'aquests mínims, la legislació nacional establirà la normativa que s'aplicarà a totes les empreses en el territori espanyol. Les diferències en l'impacte, per tant, estan marcades per les característiques estructurals del teixit empresarial.

El teixit empresarial valencià i el seu model productiu es caracteritzen per les reduïdes dimensions de les seues empreses, fet que influeix en la disponibilitat de recursos, la professionalitat de la gestió i la vulnerabilitat financera. Si bé aquesta característica influeix en la capacitat d'adaptació a canvis reguladors i del mercat, com el repte de transformació que està suposant la integració de la sostenibilitat, la seua situació no és massa diferent de la d'altres comunitats autònomes, i la Comunitat Valenciana, solament, es troba lleugerament per sota de la mitjana nacional pel que fa a les dimensions reduïdes de les seues empreses.

No obstant això, hi ha altres característiques estructurals del teixit empresarial valencià que resulten més significatives i el fan vulnerable als riscos mediambientals i, en general, al desafiament que suposa la integració de les exigències del full de ruta de sostenibilitat. La principal és la seua especialització en sectors productius amb nivells mitjans de productivitat relativament baixos, com el comerç, el transport i l'hoteleria, o la indústria manufacturera del calçat i el tèxtil, o la ceràmica, i amb un nivell d'emissions alt; de fet, la Comunitat és la cinquena comunitat amb un nombre d'emissions més alt en l'àmbit nacional³. D'altra banda, compta amb poca representació en sectors intensius en coneixement amb més capacitat de generar valor afegit.

Aquestes característiques fan necessari posar en marxa polítiques de sostenibilitat i captació d'inversió per a la transició que permeten que les empreses valencianes mantinguen o, fins i tot, eleven la seua competitivitat davant del procés de transformació que suposarà el full de ruta europeu que s'analitza en aquest informe.

En funció de l'anàlisi elaborada per aquest informe, els desafiaments principals per al teixit empresarial valencià seran:

³ Informe de Situación de las Emisiones de CO₂ en el Mundo. Fundación Empresa y Clima (2020).

1. Elevar la transparència de sostenibilitat de les empreses valencianes a través d'informes alineats amb la normativa europea.
2. Millorar la gestió de dades de sostenibilitat de les empreses i l'administració pública i assegurar la seua eficiència i la presa de decisions amb impacte.
3. Aprofitar l'efecte tractor de les grans empreses, principals obligades pel marc regulador de sostenibilitat, però amb capacitat d'arrossegament sobre les pimes.
4. Captar inversió i finançament per a la transició que permeta la transformació del model productiu del teixit empresarial.

Aquests mateixos passos són els proposats pel full de ruta europeu de sostenibilitat a escala general, per la qual cosa estar alineats amb aquests i, sobretot, la capacitat d'avançar-s'hi o avançar al ritme proposat per aquest serà essencial per a aprofitar les oportunitats i reduir els riscos d'aquesta adaptació.

L'anàlisi feta en aquest informe constitueix la base per a la formulació de propostes d'acció que es recolliran en un segon informe.

1. INTRODUCCIÓ

Context

L'Acord de París (2015), la promulgació dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible i la seua Agenda 2030 van suposar les dues fites internacionals que van impulsar l'actual estratègia europea de sostenibilitat.

Aquesta estratègia europea preveu un full de ruta estructurat al voltant de sis grans ambicions de la Comissió Europea:

1. Green Deal o Pacte Verd Europeu (*A European Green Deal*)
2. Una nova empenta a la democràcia europea (*A new push for European democracy*)
3. Una economia al servei de les persones (*An economy that works for people*)
4. Una Europa adaptada a l'era digital (*A Europe fit for digital age*)
5. La manera de vida europea (*Promoting our European way of life*)
6. Una Europa més forta al món (*A stronger Europe in the world*)

La regulació analitzada en aquest informe, centrada en la sostenibilitat empresarial o corporativa, està vinculada a diverses d'aquestes estratègies, però especialment a dues d'aquestes: el Pacte Verd Europeu i una economia al servei de les persones. Complementàriament, "Una Europa adaptada a l'era digital" serà una altra estratègia que tindrà un alt impacte en les empreses i que s'unirà de manera sinèrgica a l'impacte de la sostenibilitat corporativa.

L'estratègia europea de sostenibilitat i els ambiciosos objectius de neutralitat climàtica d'aquesta són part d'un canvi de model econòmic que està imposant un ritme regulador molt intens i exigent per a les empreses europees i, per tant, també en el teixit empresarial valencià.

Per això, és important conèixer aquest full de ruta europeu amb prou antelació per a prendre decisions i accions que permeten secundar i acompanyar les empreses valencianes en la seua adaptació a aquesta transició de model econòmic, i assegurar el manteniment de la competitivitat d'aquestes.

Objectius d'aquest informe

Els objectius que es proposa aquest informe són els següents:

1. **Respondre a la necessitat d'informació per part de la Direcció General d'Economia Sostenible** de les exigències en matèria de responsabilitat social, informació no financera i adequació del model de producció marcades per la Unió Europea, i valorar l'impacte d'aquestes en el teixit empresarial valencià.
2. **Afavorir, amb posterioritat a l'emissió d'aquest informe, el seguiment autònom per part de la Direcció General d'Economia Sostenible** de l'evolució de la regulació sobre sostenibilitat amb impacte en l'economia valenciana, partint de la base de coneixement generada per aquest informe i del catàleg de fonts oficials per al seu seguiment (vegeu l'annex).
3. **Servir de base per a l'anàlisi de necessitats per part de les empreses valencianes i les propostes d'acció** que es desenvoluparà en l'informe núm. 2.

El resultat esperat és que l'anàlisi i la informació aportada permeten un coneixement tècnic i estratègic suficient que servisca de base per al plantejament d'accions de suport i acompanyament a les empreses valencianes en la seua adaptació a aquesta transició de model econòmic que afavoreix l'èxit d'aquestes.

Per a això, aquest informe pretén unir rigorositat tècnica amb un enfocament pragmàtic que afavorisca el compliment dels objectius esmentats anteriorment.

Marc geogràfic i temporal del marc regulador analitzat

El marc regulador analitzat se centra en la normativa actual, però amb un interès especial en el seu desenvolupament previst per la Unió Europea, que respon a l'objectiu d'anticipació per a l'acompanyament de les empreses valencianes en la transició d'aquestes a aquest escenari futur.

El marc temporal analitzat es correspon principalment amb el període del 2022 al 2026. Per a l'anàlisi d'aquest marc regulador projectat, per no estar encara en vigor sinó en procés de desenvolupament, l'anàlisi es basarà sempre en documents oficials, com els informes tècnics dels organismes encarregats de la redacció, com també en les propostes legislatives en tràmit parlamentari dins de les institucions europees.

Per tant, l'anàlisi reguladora se centra en normativa en tres diferents estats: en vigor, aprovada però en període de transició per a l'entrada en vigor d'aquesta, o en fase de proposta sempre que compte amb prou seguretat jurídica respecte del seu contingut i estratègia.

Pel que fa al marc geogràfic o competencial l'informe se centra en normativa de caràcter europeu i nacional amb referència a la normativa autonòmica en aquells aspectes que cal tindre en compte per a la seua aplicació.

2. ANÀLISI DEL MARC REGULADOR DE SOSTENIBILITAT

Nou marc regulador d'informació no financera o de sostenibilitat corporativa

La informació no financera i la relació d'aquesta amb la transparència corporativa

La divulgació d'informació no financera s'enquadra en un marc més ampli, el de la transparència corporativa. La transparència corporativa és un concepte ampli, vinculat amb l'ètica i la responsabilitat corporativa, però que, al seu torn, té un alt potencial d'impacte en l'economia real, per la seua capacitat d'influir en els mercats. La transparència corporativa ajuda a assegurar el compliment regulador i genera marca de reputació, aporta confiança en els mercats i influeix, per tant, en la valoració i la gestió de riscos, la presa de decisions en operacions econòmiques (d'inversió i crèdit) i en el consum.

En l'àmbit europeu la transparència corporativa es regula a través de diverses normes que es tradueixen en una obligació de divulgació d'informació (*disclosures*) per a les empreses i que tenen com a objectiu generar confiança en els mercats i facilitar la gestió de riscos per part d'inversors i altres *stakeholders* o parts interessades.

El valor estratègic de la transparència corporativa resideix, per tant, en la capacitat d'orientar el capital a través de la inversió i el consum.

Juntament amb la rendició de comptes (informació financera), la informació sobre sostenibilitat (informació no financera) és el principal àmbit de transparència empresarial i una de les principals palanques que la UE està utilitzant per a impulsar la integració de la sostenibilitat per part de les empreses a través de la regulació.

La transparència corporativa està actualment en període intens de desenvolupament, i durant els pròxims 5 anys veurem créixer les exigències per a les empreses en relació amb aquesta.

Però elevar la transparència sobre la informació no financera de les empreses és el primer pas per a aconseguir el segon objectiu, facilitar la comparació entre empreses d'acord amb la seua integració de la sostenibilitat. Per tant, ens trobem davant d'una estratègia en dos passos que, en un futur, permetrà que inversors i consumidors puguen utilitzar la informació sobre sostenibilitat corporativa com un criteri per a l'elecció de les seues

inversions i consum respectivament, i introduirà un element de competència entre empreses, que marcarà la diferència entre les més competitives, capaces d'atraure capital, i les que perdran competitivitat.

A continuació, analitzarem les normes principals que impulsen la transparència corporativa en l'àmbit de sostenibilitat, en l'àmbit europeu i nacional, i analitzarem aquestes tendències i la seua evolució futura per a determinar-ne l'impacte en el teixit empresarial valencià.

La principal eina de transparència sobre la informació no financera o vinculada amb la sostenibilitat d'una empresa són els [estats d'informació no financera \(EINF\)](#). L'estat d'informació no financera és un informe de gestió de l'empresa o grup d'empreses en què s'aporta informació sobre qüestions mediambientals, de personal i drets humans, diligència deguda i sostenibilitat, que l'empresa ha de publicar anualment juntament amb els comptes.

Convé diferenciar els estats d'informació no financera de les memòries de sostenibilitat. Els primers tenen una validesa jurídica en ser regulats per una norma i tenen l'obligació de ser verificats i depositats en el registre mercantil per a la seua publicitat. En canvi, les memòries de sostenibilitat fan referència a un concepte més genèric que recull qualsevol classe d'informe en què es descriu l'acompliment en el camp econòmic, financer, social, ambiental i de direcció i gestió d'una empresa, per tant, el contingut no està regulat i l'empresa és més lliure en desenvolupar el contingut, com també en decidir sobre la publicitat o ús i adaptar-lo a aquest.

Nova directiva d'informació no financera (CSRD)

L'obligació de divulgació d'estats d'informació no financera estava regulada, fins a la recent aprovació de la nova directiva CSRD, per la [Directiva d'informació no financera \(2014/95/UE\)](#), també coneguda com NFRD per les sigles en anglés. La directiva europea va establir els mínims que les legislacions nacionals dels estats membres havien de transposar al seu àmbit regulador. Espanya va transposar la norma a través de la [Llei 11/2018, en matèria d'informació no financera i diversitat](#)⁴. En la redacció d'aquesta, el regulador espanyol va decidir ser més exigent que el que estableix la normativa europea, sobretot referent a l'abast d'aquesta, com analitzarem més endavant.

No obstant això, aquesta normativa de divulgació d'informació no financera ha sigut revisada pel regulador europeu a través de l'adopció de la nova Directiva sobre informació corporativa de sostenibilitat (CSRD per les sigles en anglés), recentment aprovada i publicada.

⁴ [Llei 11/2018, de 28 de desembre, per la qual es modifica el Codi de Comerç, el text refós de la Llei de societats de capital aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i la Llei 22/2015, de 20 de juliol, d'auditoria de comptes.](#)

Aquesta nova directiva entrarà en vigor de manera progressiva en tres etapes⁵

- **1 de gener del 2024** per a empreses ja subjectes a la Directiva d'informació no financera (efectiu el 2025 sobre ingrés anticipat del 2024).
- **1 de gener del 2025** per a grans empreses que actualment no estan subjectes a la Directiva d'informació no financera, és a dir, totes les empreses a partir de 250 treballadors i 40 milions de facturació (efectiu el 2026, sobre ingrés anticipat del 2025)
- **1 de gener del 2026** per a pimes cotitzades, entitats de crèdit petites i no complexes i empreses de segurs captives (efectiu el 2027 sobre ingrés anticipat del 2026).

Per a entendre millor el salt qualitatiu que suposa aquesta nova norma, analitzarem cadascun dels canvis que conté respecte de la normativa actual. No obstant això, abans d'entrar en aquesta anàlisi, s'exposen a continuació les raons per les quals es proposa una nova directiva, ja que són molt significatives per a entendre quines mancances es pretén evitar i entendre l'objectiu i la dimensió dels canvis.

Per què una nova directiva

El mes de desembre del 2019, en les Conclusions sobre la Unió dels Mercats de Capitals, el Consell Europeu va destacar la importància de disposar d'informació fiable, comparable i pertinent sobre els riscos, les oportunitats i els impactes en matèria de sostenibilitat, i va demanar a la Comissió que estudiara la possibilitat de fer una nova norma europea de divulgació d'informació no financera⁶.

Es destacava que l'actual marc legal no garanteix les necessitats d'informació dels mercats, principalment per les situacions següents:

1. Algunes empreses de les quals els usuaris (inversors, organitzacions no lucratives i consumidors) volen obtenir informació en matèria de sostenibilitat no la faciliten.
2. Moltes d'aquestes que sí que ho fan no divulguen tota la informació rellevant per als usuaris.
3. Quan es presenta informació, sovint no és prou fiable ni suficientment comparable entre les diferents empreses.

Per tant, als usuaris els sol resultar difícil trobar la informació i rars vegades està disponible en un format digital de lectura automàtica, a més, en els últims anys les necessitats

⁵ Article 5 del text actualment aprovat.

⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-14815-2019-init/es/pdf>.

d'informació encara s'han incrementat més i probablement continuaran augmentant per diverses raons:

- La presa de consciència dels inversors sobre com les qüestions relatives a la sostenibilitat poden posar en perill els resultats financers de les empreses.
- L'auge del mercat de productes d'inversió sostenibles, impulsats pel marc regulador de finances sostenibles.
- Les normes sobre la divulgació d'informació en matèria de sostenibilitat en el sector dels serveis financers i el reglament relatiu a la taxonomia estableixen exigències als gestors d'actius i els assessors financers per les quals necessiten més informació sobre sostenibilitat de les empreses en què s'inverteix.
- La informació vinculada als actius intangibles, entre aquests el capital humà, marca, propietat intel·lectual i actius intangibles relacionats amb la investigació i el desenvolupament, és insuficient, encara que és en aquests actius en els quals es concentra la majoria de la inversió del sector privat.

Això fa que la bretxa entre la informació sobre sostenibilitat que presenten les empreses i les necessitats dels usuaris als quals es destina aquesta informació siga cada vegada superior.

Aquesta falta d'informació en els mercats pot crear riscos sistèmics que amenacen l'estabilitat financera a més de dificultar l'exigència de responsabilitats a les empreses per l'impacte que tenen en les persones i el medi ambient, i socavar el funcionament eficient de l'economia social de mercat. D'altra banda, implica que els inversors no poden canalitzar recursos financers a les empreses amb models de negoci i activitats sostenibles, i posa en perill el compliment d'objectius climàtics i socials.

Per a evitar els riscos exposats i assegurar el compliment dels propòsits de sostenibilitat, la Comissió Europea estableix la necessitat d'eleva la transparència, garantir una homogeneïtat superior dels informes i millorar l'exhaustivitat i la fiabilitat de la informació que contenen, canviar el marc regulador d'informació no financera de sostenibilitat corporativa a través de la proposta d'una nova directiva.

A més, aquesta nova directiva s'uneix dues normes més relacionades i publicades els últims anys, el Reglament relatiu a la divulgació d'informació sobre finances sostenibles i el Reglament sobre la taxonomia, amb la finalitat de crear un flux conseqüent i coherent d'informació en matèria de sostenibilitat al llarg de tota la cadena de valor financer que sustente l'Estratègia de finances sostenibles de la UE.

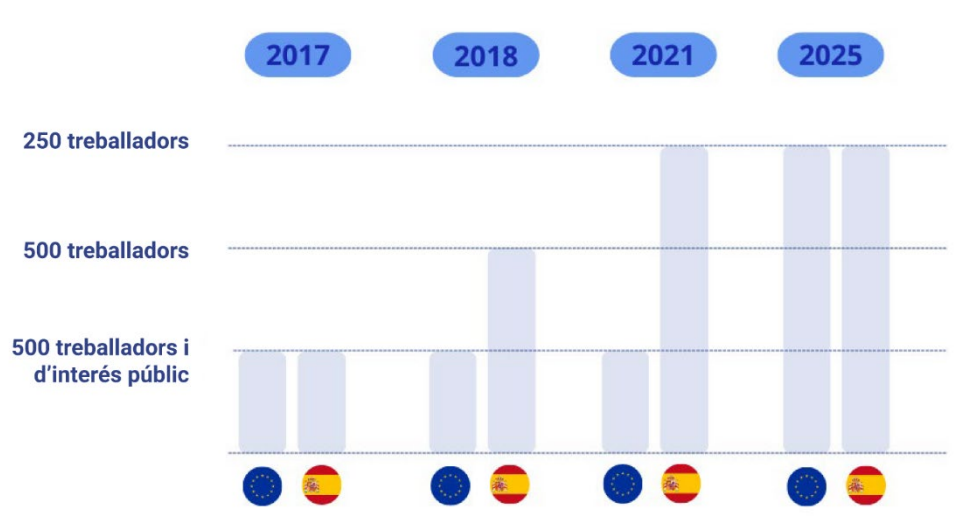
A continuació, s'analitzen les novetats principals de la nova directiva de sostenibilitat corporativa i es facilita una comparació amb el marc regulador anterior per a ajudar a identificar l'impacte que té. Per a l'anàlisi d'aquestes novetats, ens centrarem en els àmbits següents: abast de la norma (empreses obligades), contingut i estàndards, obligacions d'auditoria o verificació i publicitat.

L'abast de la norma (empreses obligades)

En relació amb l'abast, hi havia importants diferències entre la normativa europea i la normativa espanyola. Mentre que en la normativa europea l'obligació de divulgar l'estat d'informació no financera era per a les empreses amb més de cinc-cents treballadors que, a més, siguen d'interés públic, en la normativa espanyola, en virtut de l'entrada en vigor l'any 2021 de la disposició onzena, ho estan totes les empreses de més de dos-cents cinquanta treballadors que, o bé tinguen la consideració d'entitats d'interés públic o bé, durant dos exercicis consecutius reuniten, a la data de tancament de cadascun d'aquests, almenys una de les circumstàncies següents:

1. Que el total de les partides de l'actiu siga superior a 20.000.000 d'euros.
2. Que l'import net de la xifra anual de negocis supere els 40.000.000 d'euros.

Figura 3: Comparativa d'abast quantitatiu entre la norma europea i la norma espanyola

Font: Elaboració pròpia

Per tant, la diferència de l'abast del marc regulador espanyol respecte de l'europeu era substancial. El regulador espanyol va triar ser molt més ambiciós respecte de l'obligació del nombre d'empreses obligades a divulgar informació no financera, i superava amb escreix el mínim que exigia la normativa europea. No obstant això, aquest superior abast regulador espanyol el va configurar en dues fases, ja que, com hem comentat, fins a l'any 2021 només les empreses amb més de cinc-cents treballadors (encara que sense el requisit de ser empreses d'interés públic, fet que ja implicava un canvi respecte de la regulació europea) hi estaven obligades.

La [nova directiva de sostenibilitat corporativa](#) (CSRD per les sigles en anglés) estén l'abast de les empreses amb obligació de reportar, amb la modificació de l'article 19bis de la directiva actualment vigent i la incorporació a totes les grans empreses⁷ i, a partir de l'1 de gener del 2026, les petites i mitjanes empreses cotitzades.

Aquest canvi d'abast en l'àmbit europeu es calcula que passarà d'obligar aproximadament 11.700 empreses, com era fins llavors, a 50.000 empreses.

Encara que, com veurem més endavant, aquest canvi quantitatiu no és el més rellevant, sinó que ho seran els canvis qualitatius que configurarà el nou marc regulador.

Per tant, a partir de l'entrada en vigor de la nova directiva, la normativa europea s'igualarà, en relació amb l'abast, amb la normativa espanyola. Quedarà en la decisió del regulador espanyol, en el moment de transposar aquesta nova directiva, mantindre aquest abast i, per tant, no fer canvis en aquest sentit respecte de la regulació actual i mantindre aquesta igualtat, o continuar ampliant l'obligació de la normativa europea a partir del mínim que aquesta estableix. Que no amplie aquest abast i mantinga l'europeu sembla el més factible.

Per tant, amb la nova normativa europea les pimes continuarien sense estar-hi incloses, encara que la directiva fa referència a aquestes en el sentit següent:

“Es convida als estats membres a avaluar l'impacte del seu acte de transposició en les pimes, amb la finalitat de vetlar perquè no es vegin afectades de manera desproporcionada, i prestar una atenció especial a les microempreses i a la càrrega administrativa, i a publicar els resultats d'aquestes avaluacions. Els estats membres han de considerar la possibilitat d'introduir mesures per a donar suport a les pimes en l'aplicació de les normes simplificades de presentació d'informació de caràcter voluntari”⁸

Malgrat que la normativa espanyola vaja per davant, el canvi que suposarà [la nova directiva de divulgació de sostenibilitat corporativa \(CSRD\)](#) tindrà conseqüències importants també per a les empreses espanyoles, ja que hi ha altres normatives vinculades amb el seu àmbit d'aplicació. Aquest és el cas de la [Regulació de taxonomia](#), que vincula l'abast amb el fet de tindre l'obligació o no de reportar informació no financera. Per tant, a partir de l'entrada en vigor de la nova directiva, totes les empreses de més de dos-cents cinquanta treballadors i amb més de 40 milions de facturació hauran de reportar, en els informes els estats

⁷ Art 3.4 de la Directiva 2013/34/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, sobre els estats financers anuals, els estats financers consolidats i altres informes afins d'alguns tipus d'empreses.

⁸ Punta (71) del considerant de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

d'informació no financera, la informació requerida per l'article 8 del Reglament de taxonomia, que analitzarem més endavant.

El fet que la normativa espanyola tinguera un abast més ampli que l'europea i s'avançara almenys 4 anys a aquesta implica, d'una banda, una alta exigència per a les empreses espanyoles en comparació amb altres empreses europees, però també els ha donat l'oportunitat "d'entrenar-se" en la recollida de dades i l'ingrés anticipat que requereix la divulgació d'informació no financera, i que es preparen per a l'augment d'exigències que suposarà la nova directiva europea. Aquest aprenentatge és especialment valuós per a les empreses entre dos-cents cinquanta i cinc-cents treballadors.

Canvis en el contingut dels informes

La [Llei 11/2018](#) regula el contingut que actualment han de recollir els estats d'informació no financera i estableix uns mínims obligatoris que aquests han de recollir i que es concreten en sis àmbits d'informació que són:

- Informació sobre qüestions mediambientals
- Informació sobre qüestions socials i relatives al personal
- Informació sobre el respecte dels drets humans
- Informació relativa a la lluita contra la corrupció i el suborn
- Informació sobre la societat (subcontractació, proveïdors, informació fiscal)

Per cadascun d'aquests àmbits estableix algunes temàtiques concretes que han de ser desenvolupades i el grau de profunditat que s'ha d'aconseguir respecte d'aquests àmbits i temàtiques⁹:

- a) Una breu descripció del model de negoci del grup, que inclourà l'entorn empresarial, l'organització i l'estructura, els mercats en què opera, els objectius i estratègies, i els principals factors i tendències que poden afectar la seua futura evolució.
- b) Una descripció de les polítiques que aplica el grup respecte a aquestes qüestions, que inclourà els procediments de diligència deguda aplicats per a la identificació, l'avaluació, la prevenció i l'atenuació de riscos i impactes, que inclourà quines mesures s'han adoptat.
- c) Els resultats d'aquestes polítiques, que hauran d'incloure indicadors clau de resultats no financers pertinents que permeten el seguiment i l'avaluació dels progressos i

⁹ Article 1.2 que modifica l'article que afig un apartat 6 a l'art 49 del Codi de Comerç.

que afavorisquen la comparabilitat entre societats i sectors, d'acord amb els marcs nacionals, europeus o internacionals de referència utilitzats per a cada matèria.

- d) Els riscos principals relacionats amb aquestes qüestions, que oferiran un desglossament d'aquests, en particular sobre els riscos principals a curt, mitjà i llarg termini.
- e) Indicadors clau de resultats no financers que siguen pertinents respecte de l'activitat empresarial concreta, i que complisquen amb els criteris de comparabilitat, materialitat, rellevància i fiabilitat. Amb l'objectiu de facilitar la comparació de la informació, tant en el temps com entre entitats.

La llei acaba aquest article amb una fórmula general que estableix que haurà d'incloure's també: "*Qualsevol altra informació que siga significativa*".

Com es pot veure, en referir-se al contingut de l'informe, la norma parla diverses vegades de la informació que siga significativa, pertinent o material, però no descriu com determinar el grau de rellevància o materialitat suficient perquè una dada siga informada per l'empresa en la seua EINF. Tècnicament, els professionals en sostenibilitat aconsellen la realització d'una anàlisi de materialitat¹⁰ per a les empreses i les seues parts interessades o *stakeholders*, però aquest aspecte no el recull la normativa actual. La llei estableix que l'obligació d'incloure informació no financera es considerarà complida si la societat incorpora a l'informe de gestió la informació descrita en aquest apartat.¹¹

Com s'ha comentat anteriorment, part de la raó que ha motivat el desplegament d'una nova directiva i, per tant, una nova regulació de la divulgació d'informació no financera, resideix en el fet que la regulació actual no garanteix les necessitats d'informació dels mercats, perquè hi ha mancances importants en el nivell d'informació, la rellevància, la fiabilitat i la comparabilitat de la informació reportada en matèria de sostenibilitat per part de les empreses.

La nova directiva estableix canvis importants en aquest sentit amb l'objectiu d'eleva d'una manera rellevant la qualitat, la fiabilitat i la comparabilitat dels informes. Aquests són alguns dels canvis més significatius que preveu la nova directiva i que donen mostra de l'augment d'exigència que suposarà per a les empreses:

Obligació d'un enfocament de doble materialitat. S'hi introdueix com a obligatòria la necessitat de fer una anàlisi de doble materialitat, que elimine qualsevol ambigüitat sobre el fet que les empreses han de facilitar la informació relacionada amb una doble perspectiva: com les afecten les qüestions de sostenibilitat (el que s'anomena la materialitat

¹⁰ Article 1.2 que modifica l'article que afig un apartat 6 a l'art 49 del Codi de Comerç.

¹¹ Article 1.2 que modifica l'article que afig un apartat 6 a l'art 49 del Codi de Comerç.

financera), i l'impacte que l'empresa té en les persones i el medi ambient (materialitat d'impacte).

Les dues perspectives han d'incloure's en els informes a partir del que estableix la nova directiva, que revisa l'article 19a de la Directiva 2013/34/UE i aclareix a què es refereix amb aquesta doble materialitat "hauran d'incloure en l'informe de gestió la informació necessària per a comprendre els impactes de l'empresa en assumptes de sostenibilitat, i la informació necessària per a comprendre com la sostenibilitat afecta el desenvolupament, el rendiment i la posició de l'empresa".

La importància d'aquest canvi radica com el regulador està generant una interconnectivitat entre la informació financera i no financera que aporte més fiabilitat a la informació divulgada.

Augment del detall de la informació i valor estratègic de la informació. Especifica amb més detall la informació que han de divulgar les empreses en relació amb la normativa actual, introdueix nous requisits en la informació que ha d'aportar-se sobre la seua estratègia, objectius, el paper del consell d'administració i la direcció, els principals efectes adversos relacionats amb l'empresa, la seua cadena de valor, els actius intangibles i la forma en què han determinat la informació que presenten.

A més, s'aclareix que les empreses han de divulgar informació qualitativa i quantitativa, prospectiva i retrospectiva, com també informació que abrace horitzons temporals a curt, mitjà i llarg termini, segons escaiga. Aquests nous requisits augmenten molt el grau de detall i reforcen el valor estratègic i la rellevància de la informació reportada.

En la normativa anterior (NFRD) l'enfocament de l'ingrés anticipat se centrava en una visió retrospectiva, en canvi a partir de l'entrada en vigor del nou marc regulador el focus principal estarà en l'enfocament estratègic i de futur que l'empresa desenvoluparà per a una transició d'integració de la sostenibilitat en el seu model de negoci, que obligarà, a més, a ampliar la mirada a un mitjà i llarg termini.

Obligació d'auditoria, verificació i publicitat

Un altre dels àmbits que incorporarà canvis a partir de l'entrada en vigor de la [Directiva d'informació de sostenibilitat corporativa \(CSRD\)](#) és el de la necessitat d'auditar els informes emesos.

Amb el marc regulador anterior les empreses només tenen l'obligació que els auditors de comptes i les societats d'auditoria de comptes comproven únicament que s'haja facilitat l'estat d'informació no financera. Així ho estableix la [Directiva d'informació no financera \(NFRD\)](#)¹² que redueix l'actuació de l'auditor a la comprovació que la informació requerida s'ha facilitat en els informes corresponents. La [Llei 11/2018](#), en aquest mateix sentit, parla únicament de verificació: *"La informació inclosa en l'estat d'informació no financera serà verificada per un prestador independent de serveis de verificació"*.¹³

La proposta de [nova directiva d'informes corporatius de sostenibilitat \(CSRD\)](#) introdueix per primera vegada el requisit d'auditoria per als informes de sostenibilitat, una de les demandes dels inversors i altres parts interessades. No obstant això, encara que es pretén igualar el nivell de garantia amb el dels informes financers, el regulador ha optat per un enfocament progressiu. Per a això, la proposta de directiva estableix com a requisit una garantia "limitada", però deixa oberta la possibilitat que la Comissió adopte en el futur normes per a passar a exigir una obligació de garantia "raonable", fet que igualaria la informació no financera i la financera.

La nova regulació també estableix la possibilitat que estats membres òbriguen el mercat dels serveis de garantia de la sostenibilitat als "proveïdors de serveis de garantia independents", per la qual cosa empreses diferents dels auditors de la informació financera puguen verificar la informació sobre sostenibilitat. No obstant això, és una possibilitat i en la transposició de la norma podria tancar-se únicament a auditors oficials.

¹² 2014/95/UE.

¹³ Article 49.5 de la Llei 11/2018.

Altres canvis que incorpora la nova proposta de directiva en relació amb la publicitat dels informes de sostenibilitat són:

- Suprimir la possibilitat que els estats membres permeten a les empreses presentar la informació requerida en un informe separat que no forme part de l'informe de gestió, per la qual cosa obligatòriament hauran de figurar en aquest. La normativa espanyola actual ja recull aquest aspecte i, per això, la informació no financera ha de depositar-se en el registre mercantil juntament amb l'informe de gestió.¹⁴
- Quan una filial publiqui l'informe de gestió de manera consolidada amb la seua societat matriu haurà d'incloure en el seu informe de gestió propi (individual) una referència al fet que la filial està exempta del compliment de les obligacions de la Directiva d'informes corporatius de sostenibilitat.

Nou format de reporting (taxonomia digital)

Un altre àmbit en el qual la [nova directiva d'informes de sostenibilitat corporativa \(CSRD\)](#) vol assimilar la informació no financera amb la financera és l'accessibilitat. La nova normativa estableix que “la informació presentada ha de ser comparable, fiable i fàcil de trobar i utilitzar per part dels usuaris amb les tecnologies digitals”.¹⁵

Per a això, l'article 19 *quinquies* de la directiva exigeix a les empreses que preparen els estats financers i l'informe de gestió en un format electrònic únic de presentació d'informació, d'acord amb l'article 3 del [Reglament delegat \(UE\) 2019/815](#), de la Comissió,¹⁶ i que marquen la informació sobre sostenibilitat com s'especifica en aquest reglament. A més, estableix que la informació que exigeix l'article 8 del [Reglament \(UE\) 2020/852](#), és a dir, la informació vinculada als indicadors exigits per la Regulació de taxonomia, de la qual parlarem més endavant, també ha de ser inclosa en aquest format. Aquesta iniciativa per a establir un format digital dels informes de sostenibilitat està vinculada amb l'Estratègia europea de dades, l'Estratègia per a finançar la transició a una economia sostenible i l'Estratègia financera digital de la UE.

¹⁴ Article 2.5 apartat 1 de la Llei 11/2018.

¹⁵ Exposició de motius de la Directiva CSRD.

¹⁶ Reglament delegat (UE) 2019/815, de la Comissió, de 17 de desembre del 2018, pel qual es completa la Directiva 2004/109/CE, del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a les normes tècniques de regulació relatives a l'especificació d'un format electrònic únic de presentació d'informació.

Un llenguatge de marcat és un llenguatge informàtic que utilitza una tècnica de codificació específica, basada en etiquetes que defineixen elements dins d'un document, de manera que la informació pugui ser llegida tant per persones com de manera automàtica. El llenguatge de marcat establert per aquest reglament és l'XBRL.

L'exigència d'un format digital dels informes de sostenibilitat està vinculada, al seu torn, a una altra iniciativa de la Unió Europea, la Unió de Mercat de Capitals (UMC) dirigida a crear un autèntic mercat únic per a capitals en tota la UE amb el propòsit que la inversió i l'estalvi circulen per tots els estats membres en benefici dels ciutadans, les empreses i els inversors.

Per aconseguir-ho l'accés a la informació de caràcter estratègic per part dels inversors és clau, per la qual cosa la Unió Europea està creant un punt únic d'accés amb informació financera i no financera de les companyies de la Unió Europea (UE), el punt únic d'accés europeu (European Single Access Point, ESAP per les sigles en anglès) amb l'objectiu de fer-les més visibles i, d'aquesta manera, aconseguir augmentar la captació d'inversions i capital, sobretot de caràcter internacional. Aquesta mesura podria beneficiar especialment les petites empreses en els mercats de capitals petits, ja que estaran més fàcilment en el radar de la UE i dels inversors.

La introducció de l'obligació de reportar en un format digital i la creació del Punt d'Accés Únic europeu constitueixen dos passos fonamentals per a facilitar, no sols l'accés a la informació de sostenibilitat de les empreses per part dels inversors i els consumidors i altres parts interessades, sinó, com ja hem comentat amb anterioritat, permetre la comparació entre empreses, del mateix sector o de diferent. Aquest aspecte és summament estratègic perquè convertirà el nivell d'integració de la sostenibilitat per les empreses en un element de competència entre aquestes, i suposa un avantatge competitiu respecte de l'accés al finançament, la inversió i els clients.

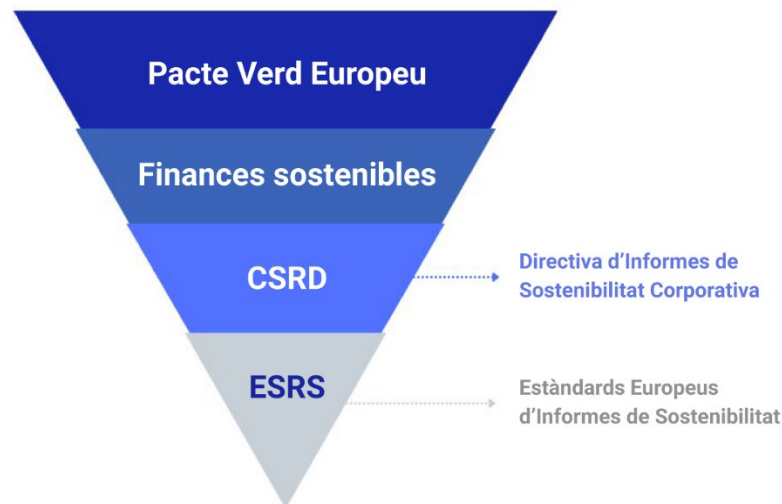
Nous estàndards europeus d'informació de sostenibilitat

La nova directiva de sostenibilitat corporativa obliga les empreses que han de divulgar informes de sostenibilitat a fer-ho d'acord amb [els estàndards europeus d'informes de sostenibilitat \(ESRS\)](#). Al seu torn, faculta la Comissió Europea, a través de la modificació de l'article 19 ter de la [Directiva 2013/34/EU](#) a adoptar actes delegats que els desenvolupen. Per tant, els actes delegats establiran la manera en què ha de presentar-se aquesta informació i establiran uns estàndards europeus mínims que totes les empreses han de complir en el seu ingrés anticipat d'informació no financera.

L'objectiu d'aquesta novetat del marc regulador d'ingrés anticipat d'informació no financera és doble:

- El primer objectiu és aconseguir que la informació sobre sostenibilitat de les empreses siga comparable a partir de l'estandardització d'aquesta. Això permetrà als grups d'interés contrastar, diferenciar i relacionar l'acompliment econòmic, social i mediambiental d'unes empreses amb unes altres. També els permetrà verificar fins a quin punt les empreses estan complint amb els objectius que es van plantejar i conèixer l'evolució d'aquestes en el transcurs del temps.
- El segon, és assegurar la contribució al Pacte Verd Europeu, el Reglament de divulgació de finances sostenibles i el Reglament de taxonomia per a complir les ambicions pròpies de la UE i ser coherents amb el marc jurídic de la UE i assegurar, al mateix temps, l'alineació a escala mundial. En aquest sentit, els estàndards estableixen un mínim de qualitat en el contingut que cada empresa ha de reportar.

Figura 5: Normativa europea de sostenibilitat

Font: Elaboració pròpia

En la normativa en vigor s'exigeix l'establiment d'una sèrie d'indicadors clau de resultats no financers considerats pertinents, però sense establir uns estàndards mínims que en permeteren la comparació. Actualment, les empreses només compten amb una sèrie de directrius sobre la presentació d'informes no financers a través d'una comunicació de la

Comissió¹⁷ de caràcter no vinculant per a les empreses; per la qual cosa, inversors i consumidors no compten amb una garantia de comparabilitat.

Els estàndards europeus d'informe de sostenibilitat (ESRS) estan ara en un procés molt avançat de desplegament.

El primer conjunt d'estàndards ha de ser adoptat abans del 30 de juny del 2023, a través d'un acte delegat i hauran d'especificar, com a mínim, la informació que les empreses han de divulgar per a cobrir les necessitats d'informació dels actors del mercat financer, fonamentalment inversors i entitats de crèdit subjectes a les obligacions del [Reglament de finances sostenibles](#)¹⁸. A tot tardar, el 30 de juny del 2023 hauria d'adoptar-se un segon set d'estàndards dirigits a especificar la informació complementària, com també informació específica vinculada al sector en què opera cada empresa. No obstant això, sembla que, per consell de la Comissió, aquest segon set es retardarà almenys un any, per a donar més temps d'adaptació a les empreses. Els estàndards establits seran revisats, almenys, cada tres anys i asseguraran la seua actualització i alineació amb normes internacionals.

D'altra banda, els estàndards europeus s'estan fent amb la perspectiva de facilitar la normalització a escala mundial i contribuint-hi. Això implica una negociació amb els desenvolupadors d'estàndards principals internacionalment com les propostes de la [Fundació de Normes Internacionals d'Informació Financera \(IFRS\)](#) per a crear una nova junta de normes de sostenibilitat o altres iniciatives com [Global Reporting Initiative \(GRI\)](#), la Junta de [Normes de Comptabilitat de Sostenibilitat \(SASB\)](#), el [Consell Internacional d'Informes Integrats \(IIRC\)](#), la [Junta de Normes de Divulgació Climàtica \(CDSB\)](#) i [CDP](#). També suposa el suport a iniciatives com el G20, el G7, la Junta d'Estabilitat Financera i d'altres per a desenvolupar els estàndards de sostenibilitat en l'àmbit global, basant-se en el treball del Grup de Treball sobre Divulgacions Financeres Relacionades amb el Clima. Per tant, com estableix el preàmbul de la proposta de directiva d'informació de sostenibilitat corporativa, es tracta d'un procés d'elaboració des de la cooperació constructiva i bidireccional amb altres iniciatives internacionals rellevants.

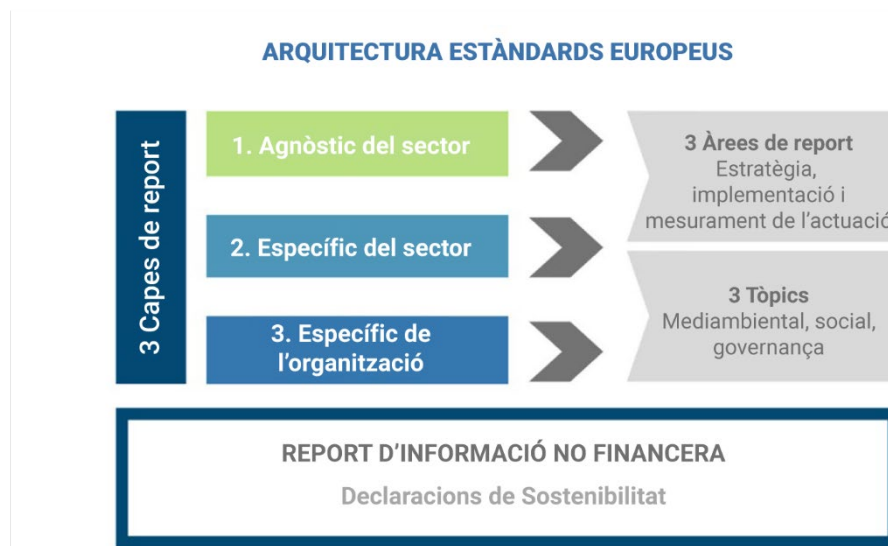
Com que es disposa d'uns esborranys molt avançats dels [estàndards europeus d'informació de sostenibilitat \(ESRS\)](#), a continuació s'aporta informació que permeti tindre una visió general de la seua arquitectura, configuració i, per tant, del nivell d'impacte en els futurs informes de sostenibilitat corporatius (abans estats d'informació no financera).

¹⁷ 2017/C 215/01.

¹⁸ 2019/2088 (UE).

Sobre la base d'aquests estàndards les empreses hauran de divulgar la informació material relacionada amb la sostenibilitat que compregua informació en tres nivells: independent del sector, específica del sector i específica de l'entitat.

Figura 6: Esquema de l'arquitectura dels estàndards europeus

Font: Elaboració pròpia

A més, hauran de cobrir les àrees d'informació següents:

- a) Estratègia i model de negoci en relació amb la sostenibilitat;
- b) Governança i organització en relació amb la sostenibilitat;
- c) Avaluació de la materialitat dels impactes, riscos i oportunitats relacionats amb la sostenibilitat;
- d) Mesures d'implementació, que cobreixen polítiques, objectius, accions i plans d'acció, assignació de recursos; i
- e) Mètriques de rendiment.

Les primeres tres àrees d'informes estan cobertes per estàndards transversals, ja que tracten diversos o tots els temes. Les últimes dues àrees d'informació estaran cobertes per estàndards temàtics.

A continuació, es mostra l'arquitectura de desenvolupament dels estàndards de sostenibilitat europea que es corresponen amb aquests nivells i temàtiques, i responen als requisits de divulgació exigits a les empreses:

Figura 7: Arquitectura dels estàndards europeus

Capa independent del sector	Estàndards transversals	ESRS 1 Provisions generals	ESRS 2 Estratègia i model de negoci	ESRS 3 Governança i organització de sostenibilitat	ESRS 4 Impactes materials, riscos i oportunitats de sostenibilitat	ESRS 5 Definicions de polítiques, objectius, plans d'acció i recursos
	Estàndards per temàtiques	Ambiental		Social		Governança
ESRS E1 Canvi climàtic		ESRS S1 Plantilla pròpia - general		ESRS G1 Governança, gestió de riscos i control intern		
ESRS E2 Contaminació		ESRS S2 Plantilla pròpia - condicions de treball		ESRS G2 Productes i serveis, gestió i qualitat de relacions amb socis d'empresa		
ESRS E3 Aigua i recursos marins		ESRS S3 Plantilla pròpia - igualtat d'oportunitats		ESRS G3 Pràctiques de negoci responsables		
ESRS E4 Biodiversitat i ecosistemes		ESRS S4 Plantilla pròpia - altres drets laborals				
ESRS E5 Economia circular		ESRS S5 Treballadors en la cadena de valor				
		ESRS S6 Comunitats afectades				
	ESRS S7 Consumidors / usuaris finals					
Capa específica per sector	ESRS SEC1 Classificació per sector Estàndards de 40 sectors per redactar l'etapa 2					
	ESRS P1 Declaracions de sostenibilitat					
Guies conceptuais	ESRG 1 Doble maternitat	ESRG 2 Característiques de la qualitat de la informació	ESRG 3 Horitzó temporal	ESRG 4 Límits i nivells de reporting	ESRG 5 Alineació internacional i de l'EU	ESRG 6 Connectivitat

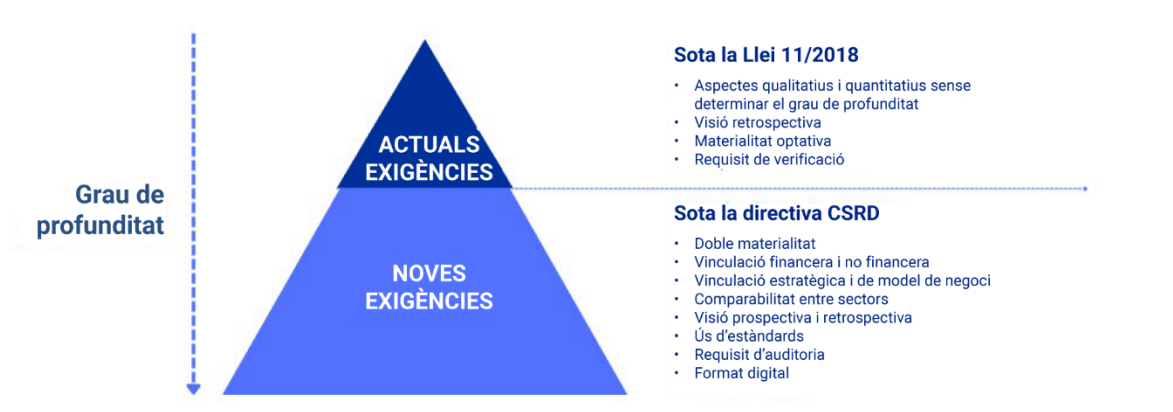
Font: EFRAG. Figura adaptada i traduïda de la font

Els estàndards independents del sector (*sector-agnostic layer*) s'apliquen a totes les empreses i cobreixen els tres pilars de sostenibilitat: mediambiental, social i de governança (ESG) ¹⁹. Els estàndards específics del sector (*sector-specific layer*) s'apliquen a les empreses que fan negocis en un o diversos sectors específics.

Per tant, com podem comprovar el nivell de detall i exhaustivitat de la informació que cal reportar per les empreses patirà un canvi qualitatiu important que implicarà una important exigència.

¹⁹ Environmental, Social and Governance per les sigles en anglès. ASG en les sigles en espanyol.

Figura 8: Canvi qualitatiu de les exigències de contingut

Font: Elaboració pròpia

Regulació de taxonomia

La taxonomia europea és una regulació bastant recent que, juntament amb els estàndards europeus, constitueixen les dues novetats més disruptives en l'àmbit de la transparència corporativa i que més impacte tindran en les empreses.

La Regulació de taxonomia es compon del Reglament de taxonomia²⁰ i una sèrie d'actes delegats que desenvolupen la normativa per a la seua aplicació.

El valor estratègic d'aquesta normativa resideix en la funció d'establir un pont entre els inversors i altres operadors del mercat financer (institucions de crèdit, asseguradores) i les empreses, que informa a tots dos sobre quines activitats econòmiques podem considerar mediambientalment sostenibles. En establir aquest llenguatge comú respecte a què s'ha de considerar sostenible i què no, els inversors poden tindre-ho en compte i valorar els riscos d'inversió respecte a una empresa en concret d'acord amb la seua activitat i com la desenvolupa, per a això utilitzarà la informació reportada per les empreses.

L'objectiu últim és elevar la fiabilitat de la informació i lluitar contra el greenwashing²¹ o blanqueig verd. D'aquesta manera, els inversors cercaran invertir preferentment en

²⁰ Reglament (UE) 2020/852, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juny del 2020, relatiu a l'establiment d'un marc per a facilitar les inversions sostenibles.

²¹ Màrqueting verd de manera enganyosa per a promoure la percepció que els productes, els objectius o les polítiques d'una organització són respectuosos amb el medi ambient amb la finalitat d'augmentar-ne els beneficis.

empreses sostenibles, reduiran els seus riscos, fet que té com a resultat una orientació del capital privat cap a les empreses més sostenibles que espenta els propòsits de sostenibilitat de la UE.

Les obligacions per a les empreses no financeres en relació amb la Regulació de taxonomia s'articulen a través de l'article 8 del Reglament de taxonomia. Aquest article estableix l'obligació per a les empreses de reportar tres indicadors (KPI)²² financers vinculats amb la seua sostenibilitat:

- Percentatge de la facturació vinculada a productes i serveis sostenibles.
- Percentatge de les inversions financeres (actiu fix o Capex) i percentatge de les despeses operatives (despeses d'explotació o Opex) relacionades amb actius o processos associats a activitats mediambientalment sostenibles segons el reglament.

L'obligació de divulgar la informació vinculada a aquests indicadors permet valorar la coherència entre la informació financera i no financera d'una empresa i conèixer el seu procés i estratègia per a integrar la sostenibilitat, sobretot a través de les inversions.

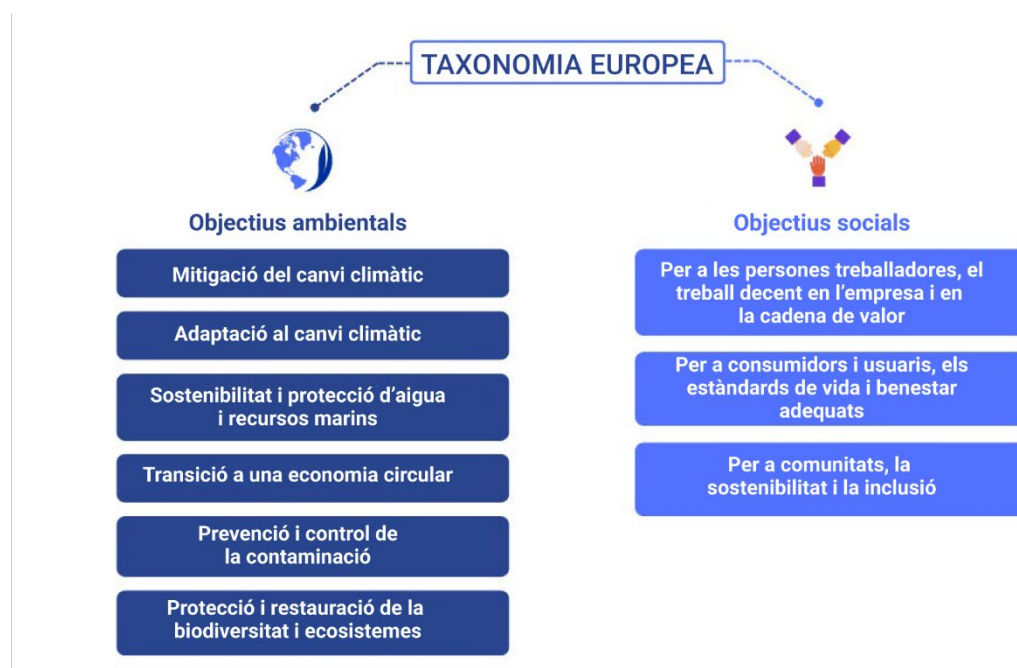
Les empreses obligades a reportar aquests tres indicadors i tota la informació qualitativa que ha d'anar-hi associada són aquelles que estan obligades a divulgar un estat d'informació no financera o informe de sostenibilitat d'acord amb la normativa europea. Per tant, encara que en aquest moment només les empreses de més de cinc-cents treballadors i d'interès públic estan obligades, a partir de l'entrada en vigor de la [nova directiva de sostenibilitat corporativa \(CSRD\)](#) totes les empreses de més de 250 treballadors i 40 milions de facturació estaran obligades a reportar aquesta informació.

Aquests indicadors introduïts per la taxonomia formen part de la informació que les empreses han de divulgar en els seus informes de sostenibilitat, i les empreses hauran de presentar-los juntament amb la resta d'informació en matèria de sostenibilitat exigida per la mateixa directiva.

La Regulació de taxonomia és una normativa complexa i encara en procés de desplegament. Actualment, està en vigor la taxonomia mediambiental amb dos dels sis objectius mediambientals que s'estableixen desplegats en el reglament; no obstant això, la Comissió Europea ha iniciat el desenvolupament d'una taxonomia social que es retardarà bastant.

²² Key Performance Indicator.

Figura 9. Objectius de la taxonomia europea: ambiental i social

Font: Elaboració pròpia

A continuació, s'aporta una visió general de l'arquitectura d'aquesta regulació i la metodologia d'aplicació per les empreses. Per la complexitat d'aquesta normativa l'anàlisi següent no pretén ser exhaustiva, sinó aportar la informació que permeti valorar el potencial d'impacte en les empreses valencianes.

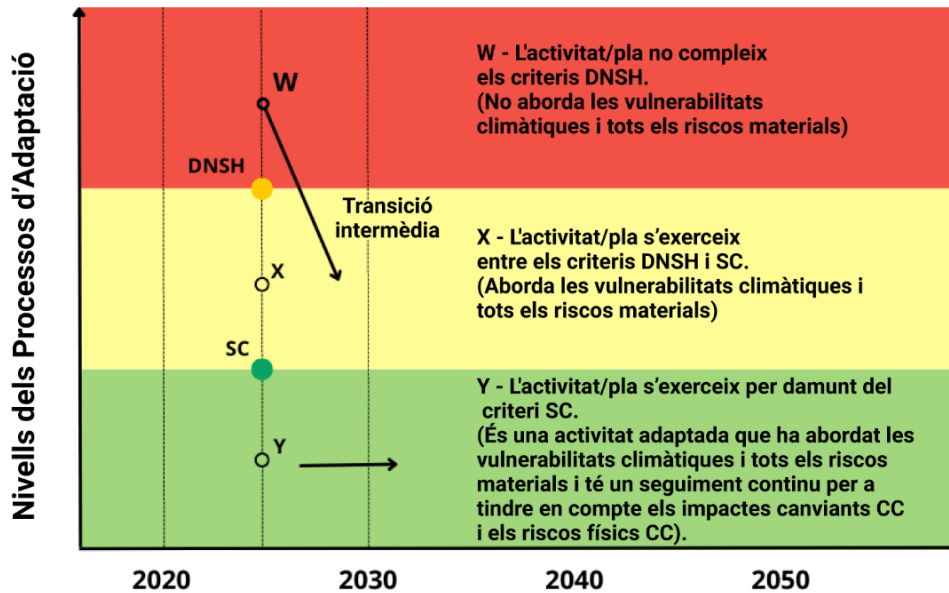
Com ja hem dit, la finalitat de la taxonomia de la UE és proporcionar una guia clara sobre quan es pot afirmar que una activitat econòmica és "ambientalment sostenible". En el cas d'activitats que fan una contribució substancial a la mitigació del canvi climàtic, això significa nivells de rendiment que contribueixen substancialment als objectius de la UE per al 2030 i el 2050. Per a això, la taxonomia de la UE crea una llista operativa d'activitats econòmiques a les quals associa uns criteris tècnics de selecció que determinen en quins casos cada activitat econòmica fa una contribució substancial a un propòsit ambiental. És a dir, no tant determina si una activitat és "verda" o no ho és, sinó que estableix quant ho és d'acord com es faça. Aquest és la vertadera capacitat de transformació d'aquesta regulació respecte dels models productius i els models de negoci.

La taxonomia reconeix que algunes activitats ja són molt baixes en carboni i que d'altres encara no es poden fer d'una manera que siga consistent amb una economia neta zero les activitats d'aquesta segona categoria es defineixen com a activitats "transitòries"²³ i estan subjectes a revisió cada tres anys.

El grau d'alineació amb la taxonomia d'una activitat o actiu pot ajudar a comunicar la transició climàtica per a un sector, o empresa i, al seu torn, ajuda una empresa a establir-se propòsits de transició i permet el seguiment del progrés. Per a això, la *Plataforma on sustainable finance*, l'organisme consultiu de la Comissió Europea encarregat del desenvolupament tècnic de la taxonomia proposa l'ús de nivells semafòrics que marquen no sols el punt de partida de com es fa una activitat, sinó l'evolució possible d'aquesta en funció de si produeix un dany significatiu al medi ambient (roig), transició intermèdia o en procés de transició (ambre), o si contribueix significativament a un objectiu ambiental sense causar mal a d'altres (verd).

Això dependrà, d'una banda, de la mateixa naturalesa de l'activitat, és a dir, com és de nociva per al medi ambient, però també de com l'estiga duent a terme l'empresa, la qual cosa constitueix tot el marge de millora de la transició, en funció de l'actuació d'aquesta i les tecnologies disponibles. Respecte de la primera variable, només serà possible l'adaptació o modificació del model de negoci, en relació amb la segona, és a dir, quan el condicionament no està tant en la naturalesa de l'activitat, sinó que hi ha molt de marge de millora, tota la capacitat de transició està en l'empresa.

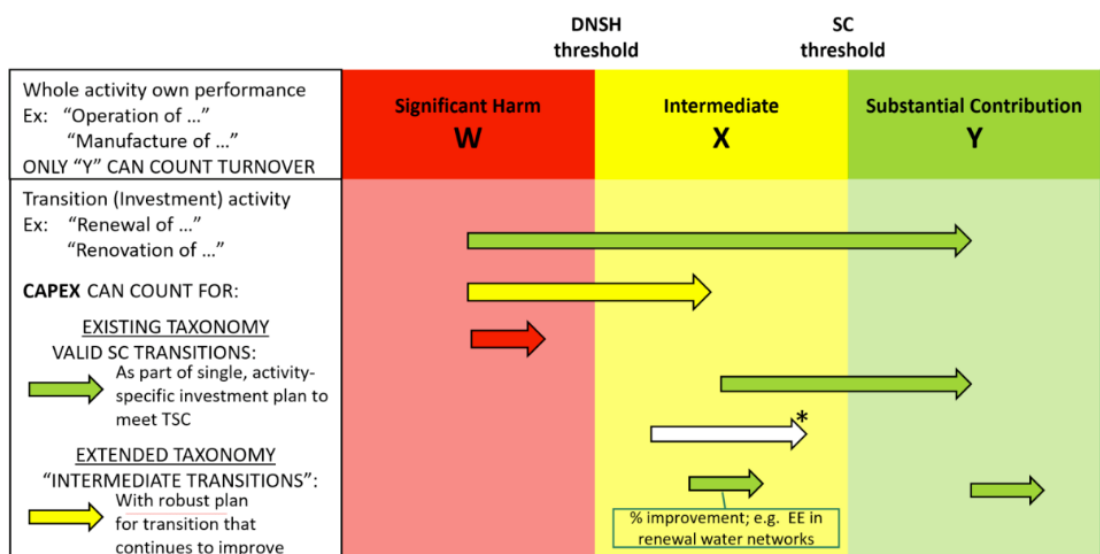
Figura 10: Nivells d'alineació de la taxonomia

Font: Platform on Sustainable Finance. Figura adaptada i traduïda de la font

²³ Article 10 (2) del Reglament de taxonomia.

Figura 11: Transicions i nivells intermedis d'alineació

Font: Platform on Sustainable Finance

Només algunes activitats són excloses i no és possible la seua alineació amb la taxonomia. En aquest sentit, el Reglament de taxonomia, en l'article 19.3 actua com una clàusula d'exclusió per a algunes activitats econòmiques que es consideren incompatibles amb el compliment dels objectius climàtics de la UE establits en l'Acord de París. Actualment, l'exclusió es limita a les activitats de generació d'energia que utilitzen combustibles fòssils sòlids, és a dir, les centrals elèctriques de carbó.

Per a facilitar la comprensió de l'aplicació de la normativa de taxonomia i el seu ingrés anticipat a través dels informes de sostenibilitat per part de les empreses, a continuació, s'estableix el procés d'anàlisi d'alineació amb la taxonomia de les activitats econòmiques d'una empresa i un exemple real del tractament d'una activitat econòmica per la Regulació de taxonomia europea.

Per a calcular l'alineació de les activitats econòmiques amb la taxonomia europea una empresa, de manera simplificada, ha de fer diversos processos. El primer d'aquests és mapar totes les activitats econòmiques, per a identificar quantes d'aquestes es troben dins dels llistats d'activitats elegibles per a la taxonomia, en funció de cadascun dels sis objectius que hem vist anteriorment. Una vegada identificades passarà a analitzar l'alineació de cadascuna d'aquestes activitats elegibles en tres passos.

El primer pas és analitzar si la manera en què fa aquesta activitat contribueix significativament a algun dels sis propòsits mediambientals que estableix la normativa, per a això haurà de contrastar la seua actuació amb els Criteris Tècnics de Selecció (*Technical Screening Criteria*) de cadascuna de les activitats, que estableix la regulació. A continuació, es mostra un exemple d'aquests criteris per a una de les activitats econòmiques, en aquest

cas el transport per motocicletes, turismes i vehicles comercials lleugers (activitat 6.5 de l'Objectiu de Mitigació).

En aquest cas l'exemple mostra en el desenvolupament de l'acte delegat, els criteris que l'activitat de transport per motocicletes, turismes i vehicles lleugers perquè tinguen una contribució substancial a l'objectiu de mitigació. Qualsevol empresa que faça aquesta activitat en el seu model productiu, fins i tot no sent la seua activitat principal, es veurà impactada per la taxonomia en relació amb aquesta. Com es pot veure, els criteris tècnics estableixen d'una manera clara els criteris que cal complir perquè aquesta activitat de l'empresa es pugui considerar sostenible.

El segon pas, una vegada avaluat el nivell de contribució a l'objectiu, és assegurar que, malgrat contribuir a un dels objectius, no danya als altres cinc objectius mediambientals restants previstos per a la taxonomia, és a dir, que compleix amb el criteri de no causar un dany significatiu (*Do No Significant Harm* o *DNSH*). La regulació estableix els requisits per a complir amb aquest criteri per a cadascuna de les activitats econòmiques regulades com es pot observar en la figura 13.

Figura 12: Exemple de criteris tècnics de selecció de la taxonomia europea

6.5. Transport per motocicletes, turismes i vehicles comercials lleugers
<i>Descripció de l'activitat</i>
Adquisició, finançament, lloguer, lísing i explotació de vehicles classificats en les categories M1 ²³² i N1 ²³³ , que entren en l'àmbit d'aplicació del Reglament (CE) núm. 715/2007, del Parlament Europeu i del Consell ²³⁴ , o en la categoria L (vehicles de dues i tres rodes i quadricicles) ²³⁵ .
Les activitats econòmiques d'aquesta categoria podrien associar-se a diversos codis NACE, en particular els codis H49.32, H49.39 i N77.11, de conformitat amb la nomenclatura estadística d'activitats econòmiques establida pel Reglament (CE) núm. 1893/2006.
Si una activitat econòmica d'aquesta categoria no compleix el criteri relatiu a una contribució substancial especificat en la lletra a), incís ii), i en la lletra b) d'aquesta secció, aqueixa activitat és una activitat de transició segons l'article 10, apartat 2, del Reglament (UE) 2020/852, sempre que complisca la resta dels criteris tècnics de selecció previstos en aquesta secció.
<i>Criteris tècnics de selecció</i>
<hr/> Contribució substancial a la mitigació del canvi climàtic <hr/>
L'activitat compleix amb els següents criteris:
a) en el cas dels vehicles de les categories M1 i N1, que entren en l'àmbit d'aplicació del Reglament (CE) núm. 715/2007:
i) fins al 31 de desembre de 2025, les emissions específiques de CO ₂ , tal com es defineixen en l'article 3, punt 1, lletra h) del Reglament (UE) 2019/631, són inferiors a 50 g CO ₂ /km (vehicles lleugers d'emissió zero i de baixa emissió),
ii) a partir de l'1 de gener de 2026, les emissions específiques de CO ₂ , tal com es defineixen en l'article 3, punt 1, lletra h) del Reglament (UE) 2019/631, són zero;
b) en el cas dels vehicles de la categoria L, les emissions de CO ₂ (emissions de fuita) són iguals a 0 gCO ₂ e/km, calculades d'acord amb l'assaig d'emissions establert en el Reglament (UE) núm. 168/2013.

Font: Extracte de l'annex del Reglament delegat (UE) 2021/2139

Figura 13: Exemple d'aplicació del criteri de no causar un dany significatiu

No causar un perjudici significatiu	
2) Adaptació al canvi climàtic	L'activitat s'ajusta als criteris establits en l'apèndix A del present annex.
3) Ús sostenible i protecció dels recursos hídrics i marins	No és procedent.
4) Transició cap a una economia circular	<p>Els vehicles de les categories M1 i N1 compleixen les dues condicions següents:</p> <p>a) són reutilitzables o reciclables en un mínim del 85% en pes, b) i són reutilitzables o valoritzables en un mínim del 95% en pes²³⁶.</p> <p>S'han adoptat mesures per a gestionar els residus tant en la fase d'utilització (manteniment) com al final de la vida útil de la flota, fins i tot, mitjançant la reutilització i el reciclatge de les bateries i els productes electrònics (en particular les matèries primeres crítiques que contenen), de conformitat amb la jerarquia de residus.</p>
5) Prevenció i control de la contaminació	Els vehicles compleixen els requisits de l'etapa aplicable més recent del procediment d'homologació de tipus respecte de les emissions de vehicles lleugers (Euro 6) ²³⁷ establert de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 715/2007.

Font: Extracte de l'annex del Reglament delegat (UE) 2021/2139

L'últim pas consisteix a avaluar que en la implementació d'aquesta activitat compleix amb el que s'anomena per la regulació *Minimum Safeguards*. És a dir, que compleix amb les normes internacionals següents:

- Les línies directrius de l'OCDE per a empreses multinacionals i;
- Els principis rectors de l'ONU sobre empreses i drets humans, incloent-hi la Declaració sobre Principis i Drets Fonamentals en el Treball de l'Organització Internacional del Treball (OIT), els huit convenis fonamentals de l'OIT i la Carta Internacional de Drets Humans.

Aquest procés l'empresa haurà de fer-lo amb cadascuna de les activitats econòmiques que realitza que siguin elegibles per la taxonomia, és a dir, que apareguen en les llistes de criteris tècnics de la regulació delegada de taxonomia.

Figura 14: Procés d'anàlisi d'alineació amb la taxonomia europea

Font: Technical Expert Group on Sustainable. Figura adaptada i traduïda de la font

Una vegada feta aquesta anàlisi per a cadascuna de les activitats, s'obté la informació agregada per part de l'empresa que permet el càlcul dels tres KPI anteriorment esmentats, en funció de si aquesta activitat aporta a l'empresa facturació o si consisteix en una inversió o una despesa operativa.

La informació sobre el percentatge de la facturació vinculada amb productes i serveis sostenibles i les seues inversions i despeses operatives vinculades amb actius o processos sostenibles, és la informació final que hauran d'incloure's en l'informe de sostenibilitat.

A continuació, es mostra un exemple en el formulari proporcionat en un dels annexos de la regulació per a plasmar aquesta informació:

Figura 15: Formulari per a l'ingrés anticipat de la taxonomia europea

All data consistent with FYE reporting			Substantial Contribution Criteria							DNSH criteria ("Does Not Significantly Harm")							Taxonomy aligned proportion of turnover, year N (18)	Taxonomy aligned proportion of turnover, year N-1 (19)	Category (enabling activity) (20)	Category (transitional activity) (21)	
Economic Activities (1)	Code (2)	Absolute turnover (3)	Proportion of turnover (4)	Climate Change Mitigation (5)	Climate Change Adaptation (6)	Water (7)	Pollution (8)	Circular Economy (9)	Biodiversity and ecosystems (10)	Climate Change Mitigation (11)	Climate Change Adaptation (12)	Water (13)	Pollution (14)	Circular Economy (15)	Biodiversity (16)	Minimum Safeguards (17)					
Text		Millions, local CCY	%	%	%	%	%	%	%	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	%	E	T	
A. TAXONOMY-ELIGIBLE ACTIVITIES (A.1. + A.2.)			82%																		
A.1. Environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned)																					
Turnover of environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned)																					
A.2 Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities)																					
Activity A		20.00000	20%																		
Activity B		11.00000	11%																		
Activity C		20.00000	20%																		
Activity D		18.00000	18%																		
Activity E		5.00000	5%																		
Activity F		8.00000	8%																		
Turnover of Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) (A.2)			82.00000	82%																	
B. TAXONOMY-NON-ELIGIBLE ACTIVITIES																					
Turnover of Taxonomy-non-eligible activities			18.00000	18%																	
Total (A+B)			100.00000	100%																	

Font: Reglament delegat (UE) 2021/2139

Des d'aquesta anàlisi de l'aplicació de la taxonomia per part d'una empresa es pot valorar com la taxonomia suposa un exercici extensiu d'avaluació de la sostenibilitat de totes les activitats econòmiques de la companyia i del seu valor financer i no financer.

El valor estratègic d'aquesta informació, per a inversors, parts interessades, administracions públiques, consumidors i la mateixa companyia respecte de la seua mateixa evolució en la integració de la sostenibilitat, introdueix l'ingrés anticipat d'informació no financera en un altre nivell respecte a com es feia fins a aquest moment, i converteix la Regulació de taxonomia en la més estratègica en el procés de transició econòmica en els pròxims anys, i en la de més impacte per a les empreses.

Conclusions

Després d'aquesta anàlisi de l'actual normativa de transparència corporativa a través de la informació no financera, podem concloure que l'impuls que el marc regulador europeu està donant a la transparència corporativa estarà marcat en els pròxims anys per les tendències següents:

Progressiu augment del seu abast

Inicialment, la transparència era una exigència principalment per a grans companyies, especialment companyies cotitzades i vinculada a la informació financera²⁴. La regulació europea està ampliant progressivament aquest abast, amb l'objectiu d'estendre la sostenibilitat en tot el teixit empresarial perquè només d'aquesta manera podrà complir amb els seus objectius socials i mediambientals.

Per a això, la nova directiva sobre informes de sostenibilitat corporativa (CSRD), ha ampliat l'abast (*scope*) a totes les empreses a partir de 250 treballadors i amb més de 40 milions de facturació.

La Comissió ha anunciat el seu interès que aquesta normativa acabe arribant a la pime, però a causa de la necessitat de tindre en compte les seues característiques i viabilitat, en aquests moments està proposant per a aquestes una rendició de comptes voluntària i treballar l'adaptació d'alguns aspectes de la normativa.

²⁴ [Transparency Directive \(2004/109/EC\)](#).

Augment d'exigència en la qualitat de la informació

La Comissió Europea reconeix que de manera general la qualitat de la informació reportada per les empreses europees en els seus estats d'informació no financera no cobreix les expectatives dels inversors²⁵. En el cas de les empreses valencianes l'estudi "L'empresa responsable i sostenible a la Comunitat Valenciana"²⁶ identifica el mateix dèficit.

Augmentar la qualitat i la fiabilitat dels informes de sostenibilitat de les empreses s'ha identificat com un element clau per a mobilitzar l'estratègia d'orientació del capital cap a la sostenibilitat. Només d'aquesta manera es podrà assegurar que els inversors complisquen amb els seus requisits de divulgació propis d'acord amb el Reglament de divulgació de finances sostenibles i amb això puguen canalitzar la inversió cap a la sostenibilitat. D'altra banda, els problemes en la qualitat dels informes creen una bretxa en la rendició de comptes que socava la confiança del mercat.

La importància que augmente de la qualitat dels informes és tan gran que ha motivat i impulsat el desenvolupament d'un nou marc regulador europeu de sostenibilitat corporatiu, protagonitzat per la nova proposta de directiva d'informació sobre sostenibilitat corporativa, al voltant de la qual s'estan desenvolupant una altra sèrie de normes que comparteixen el mateix objectiu.

Més interconnectivitat en la informació corporativa

Una altra de les tendències que cal destacar és l'augment de la interconnectivitat de la informació corporativa, que persegueix augmentar la fiabilitat de la informació i evitar el *greenwashing* o intent per part de les empreses de semblar més "verdes" del que ho són en realitat.

Aquest augment de la interconnectivitat es concretarà en diferents àmbits de la informació corporativa. La més destacable és la que es promourà entre la informació financera i la no financera, per a la qual cosa destaquem tres accions del regulador que es desplegaran més endavant en aquest informe:

- L'impuls de la doble materialitat, que inclou la materialitat financera, o la necessitat que l'empresa explique com els riscos socials i mediambientals impacten en el seu compte de resultats.

²⁵ *Questions and Answers: Corporate Sustainability Reporting Directive Proposal*: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/qanda_21_1806>.

²⁶ Sèrie d'Estudis Econòmics. Núm. 14. Direcció General d'Economia Sostenible: "L'empresa responsable i sostenible a la Comunitat Valenciana". Conclusions generals de l'estudi. Pàg. 53.

- L'obligació de reportar tres KPI financers vinculats amb l'actuació sostenible de les empreses en els informes corporatius de sostenibilitat, a través de l'aplicació de l'article 8 del Reglament europeu de taxonomia.
- L'obligatorietat d'incloure l'ingrés anticipat d'informació no financera en l'informe de gestió de la companyia.

D'altra banda, la interconnectivitat també estarà present entre els diferents tipus de documents relacionats amb la sostenibilitat i la informació no financera que una empresa es veurà obligada a reportar, entre aquests els dirigits als bancs, i diferents reguladors. Aquest aspecte cobrarà importància fins al punt que ja es parla que les empreses hauran de tindre un [Sistema de Control Intern de la Informació No Financera \(SCIINF\)](#) com a sistema de control intern d'aquesta interconnectivitat i fiabilitat de la informació.

Fer realitat la comparabilitat de la sostenibilitat entre empreses

L'expectativa de la Unió Europea és que d'ací a uns anys el nivell d'integració de la sostenibilitat entre empreses pugui ser comparat de manera senzilla per inversors i consumidors, de manera que supose un fort impuls per a aquesta i facilite les decisions d'inversió per part dels inversors cap a les empreses més sostenibles.

Per a aconseguir-ho s'estan introduint diferents mesures en el marc regulador de sostenibilitat entre les quals destaca el desenvolupament dels [Estàndards Europeus d'Informació de Sostenibilitat \(ESRS per les sigles en anglés\)](#)²⁷ i l'obligació de reportar en un sistema llegible per màquina, també anomenat taxonomia digital.

Aquestes mesures s'incorporen en la nova directiva d'informes de sostenibilitat corporativa (CSRD) i facilitaran una línia de base que permetrà la comparabilitat de les divulgacions corporatives entre empreses del mateix sector i de diferent. La possibilitat de comparabilitat farà que la sostenibilitat es convertisca en un element de competència entre empreses.

Aquestes tendències i la regulació en què se sustenten es relacionaran al llarg dels apartats següents d'aquest informe per a entendre la vinculació d'aquestes amb les mesures adoptades en el sector financer, a través de l'Estratègia de finances sostenibles, i les seues implicacions finals per al teixit empresarial valencià.

²⁷ *European Sustainable Reporting Standards.*

Altres exigències reguladores d'alt impacte en el teixit empresarial

La divulgació i la transparència és un dels instruments principals utilitzats pel regulador europeu per a impulsar la integració de la sostenibilitat corporativa, i ofereix informació rellevant per al funcionament dels mercats, no obstant això, és només un dels passos en el paper de les empreses per a donar suport a la transició d'Europa, per la qual cosa han d'anar acompanyades d'accions cap a objectius a llarg termini.

Amb aquest objectiu, al voltant de la normativa sobre els informes corporatius de sostenibilitat s'estan configurant una altra sèrie de normes, de caràcter més específic, que tracten d'impulsar la sostenibilitat de les empreses des de les activitats diàries d'aquestes i les operacions que fan, que influeixen en el seu model de producció. A continuació, analitzarem cadascuna d'aquestes per a conèixer l'impacte en el teixit empresarial valencià, i aprofundir en les seues sinergies.

Directiva de deguda diligència de sostenibilitat corporativa²⁸

El 23 de febrer del 2022, la Comissió va adoptar aquesta directiva. Actualment, la proposta es troba en l'últim pas per a ser aprovada pel Parlament Europeu i el Consell. Una vegada adoptada, els estats membres tindran dos anys per a transposar la directiva a la legislació nacional i comunicar els textos pertinents a la Comissió.

L'objectiu d'aquesta directiva és fomentar un comportament empresarial sostenible i responsable i integrar el compliment dels drets humans i les consideracions mediambientals en la cadena de valor i el govern corporatiu de les empreses. La norma vol garantir que les empreses tracten els impactes adversos de les seues accions vinculades a les cadenes de valor dins i fora d'Europa.

La idea sobre la qual es construeix la proposta de directiva és que les empreses que ja han aconseguit un nivell de maduresa en la gestió dels aspectes ESG amb la posada en marxa de procediments, polítiques i estratègies, per les seues obligacions d'ingrés anticipat, continuen avançant en una millor gestió i mitigació dels impactes que produeixen al llarg de la cadena de valor. Per a això s'estableix un deure de diligència deguda de les empreses dirigit a identificar, posar fi, previndre, mitigar i donar compte dels impactes negatius sobre els drets humans i el medi ambient en les operacions pròpies de l'empresa, però també en les seues subsidiàries i les seues cadenes de valor i subministrament. Algunes de les grans empreses obligades per aquesta normativa necessitaran, a més, tindre un pla per a garantir que la seua estratègia comercial siga compatible amb limitar el calfament global a 1,5 °C en línia amb l'Acord de París.

²⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071>.

La directiva també introdueix deures per als directors de les empreses de la UE afectades per la norma, per la qual cosa té un impacte en el govern corporatiu d'aquestes empreses. Aquests deures inclouen establir i supervisar la implementació dels processos de deguda diligència i integrar la deguda diligència en l'estratègia corporativa, a més de tindre en compte les conseqüències de les seues decisions sobre els drets humans, el canvi climàtic i el medi ambient.

En relació amb les empreses afectades per aquesta normativa, la proposta actual estableix les següents i el període en què la norma entrarà en vigor per a cadascuna d'aquestes:

- Empreses de la UE amb una mitjana de més de 500 empleats i una facturació superior a 150 milions d'euros.
- Empreses de fora de la UE amb una facturació a la UE superior a 150 milions d'euros en l'exercici anterior a l'últim exercici.

Aquestes empreses es veuran impactades en un **període de dos anys des de l'entrada en vigor de la directiva**, previsiblement el 2025.

No obstant això, la grandària d'empresa impactada encara està pendent d'aprovació definitiva, i és un dels aspectes més polèmics d'aquesta norma.

A la Comunitat Valenciana, hi ha un total de 68 empreses que compleixen amb aquestes condicions. De les quals 15 es troben el sector financer i d'assegurances, 14 en el de comerç, 12 en la indústria manufacturera i 7 en el d'activitats professionals, científiques i tècniques²⁹.

En segon lloc:

- Empreses de la UE amb una mitjana de més de 250 empleats i una facturació superior a 40 milions d'euros, sempre que almenys el 50 % de la facturació s'haja generat en un dels sectors següents o més:
 - la fabricació o venda a l'engròs de tèxtils, cuir, peces de vestir i calçat;
 - l'agricultura, la silvicultura, la pesca (incloent-hi l'aqüicultura), la fabricació de productes alimentaris o el comerç a l'engròs de matèries primeres agrícoles, animals vius, fusta, aliments o begudes;
 - l'extracció de recursos minerals, la fabricació de productes metàl·lics bàsics (excepte maquinària i equip) i el comerç a l'engròs de recursos minerals i productes minerals bàsics i intermedis.

²⁹ Dades Sabi juny 2022. S'han exclòs les empreses que tenen una matriu que consolida comptes fora de la CV.

- Empreses de fora de la UE amb una facturació a la UE d'entre 40 i 150 milions d'euros, de la qual almenys el 50 % s'haja generat en un dels sectors anteriors o diversos.

Aquestes empreses seran afectades per la norma en un **període de quatre anys des de l'entrada en vigor de la directiva**, previsiblement el 2027.

La vertadera rellevància transformadora d'aquesta norma resideix en dos aspectes:

- El seu efecte tractor des de les grans empreses afectades per la norma cap a totes les empreses que formen part de la seua cadena de subministrament, i per tant proveïdores d'aquestes, moltes d'aquestes pimes. La norma estableix que els socis comercials amb què mantinguen una relació comercial directa avalen el compliment del codi de conducta de l'empresa i el pla d'acció preventiva a través de garanties contractuals. Per tant, la norma actua com una cascada contractual del procés de diligència deguda.

La norma també estableix que quan s'obtinguen garanties contractuals d'una pime o es firme un contracte amb una pime, les clàusules usades seran justes, raonables i no discriminatòries i l'empresa assumirà el cost de la comprovació per tercers independents.

- L'amplitud de l'impacte en totes les operacions de l'empresa, que afecta totes les relacions mercantils directes i indirectes de l'empresa i la totalitat de les seues activitats, i inclou entre altres, extracció, fabricació en tots els processos, el transport, emmagatzematge i subministrament de matèries primeres, productes, parts de productes fins al final de la vida útil (la distribució, el transport i emmagatzematge del producte, el desmantellament del producte, el seu reciclatge, compostatge o abocament).

Com a conclusió, la proposta de directiva sobre diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat (*Corporate Sustainability Due Diligence Directive Proposal*) sí que tindrà un impacte quantitatiu important per a les empreses espanyoles i valencianes, tant per les empreses directament obligades per aquesta normativa, com per totes aquelles que tenen una relació comercial amb aquestes des de la seua cadena de valor (empreses proveïdores), entre les quals es troben un nombre de pimes important. Aquest impacte serà en el mitjà termini, juntament amb les que es deriven de l'accés al finançament i inversió les que tinguen més arrossegament sobre empreses, fins ara, no obligades, especialment les pimes.

Plans d'economia circular de la UE

Una altra normativa amb un alt impacte sobre els processos productius de les empreses és la relativa a la integració de l'economia circular.

L'estratègia per a impulsar l'economia circular forma part del conjunt de normes vinculades als objectius del Pacte Verd i la neutralitat climàtica de la UE per al 2050. Encara que les estratègies europees de circularitat es remunten al 2015, el mes de març del 2022 la Unió Europea va proposar el primer paquet de mesures per a accelerar la transició cap a l'economia circular. Entre els objectius està "Ampliar l'escala de l'economia circular, dels pioners als principals agents econòmics" i "assegurarà que el marc regulador es racionalitze i adapte a un futur sostenible, que es maximitzen les noves oportunitats derivades de la transició", com estableix la Comunicació de la Unió Europea.

El nou paquet d'economia circular conté:

- Una proposta de reglament sobre disseny ecològic dels productes sostenibles, que amplia l'àmbit d'aplicació i estableix criteris mínims d'eficiència energètica, circularitat i reducció global de la petjada ambiental i climàtica d'aquests.
- Una mesura transitòria fins a l'entrada en vigor del reglament, basada en un pla de treball sobre disseny ecològic i etiquetatge energètic per al període 2022-2024.
- Una estratègia amb mesures per a promoure tèxtils sostenibles i circulars des d'ara fins al 2030, acompanyada d'una consulta, fins al 15 de maig, sobre com ajudar l'ecosistema tèxtil a aquesta transició.
- La revisió del Reglament sobre productes de construcció del 2011.
- I una proposta de directiva sobre capacitació dels consumidors per a millorar la informació i la protecció contra les pràctiques deslleials.

Aquestes normatives, actualment en desplegament, tindran un alt impacte en els productes, i influiran, per tant, en els processos productius de les empreses. El paquet també anuncia propostes legislatives complementàries, a través de les quals la Comissió Europea estudiarà la possibilitat d'establir principis de sostenibilitat i per a regular els aspectes següents:

- Millorar la durabilitat, reutilitzabilitat, actualitzabilitat i reparabilitat dels productes, tractar-hi la presència de substàncies químiques perilloses i intensificar-ne l'eficiència pel que fa a l'ús d'energia i de recursos;
- Augmentar el contingut reciclat dels productes sense menyscabament del rendiment i la seguretat;
- Possibilitar la refabricació i el reciclatge d'alta qualitat;
- Reduir la petjada de carboni i la petjada ecològica;
- Limitar l'ús de productes d'un sol ús i contrarestar l'obsolescència prematura;
- Prohibir la destrucció dels béns duradors que no hagen sigut venuts;
- Incentivar els "productes com a serveis" o altres models similars en què els productors conserven la propietat del producte o la responsabilitat pel rendiment d'aquest al llarg del seu cicle de vida;

- Mobilitzar el potencial de digitalització de la informació sobre productes i incorporar-hi solucions com passaports, etiquetatge i marques d'aigua digitals;
- Recompensar els productes d'acord amb els seus diferents resultats en matèria de sostenibilitat, per exemple, mitjançant la vinculació amb les prestacions d'alt nivell als incentius.

Encara que fins ara la normativa europea d'economia circular se centrava sobretot en productes vinculats amb l'energia, aquesta revisió normativa amplia aquest enfocament i, encara que prioritza grups de productes com l'electrònica, les TIC i els productes tèxtils, n'inclou d'altres com el mobiliari i els productes intermedis d'alta resistència com l'acer, el ciment i els productes químics, i obri, al seu torn, la porta a la identificació d'altres grups de productes en funció de l'impacte ambiental d'aquests i el potencial que tenen per a la circularitat.

Cal esperar que el Pla d'acció d'economia circular (PAEC 2021-2023) d'Espanya s'adapte a aquesta evolució de la normativa europea i la incorpore en els successius plans d'acció triennals.

Un altre àmbit que estarà en alça en els pròxims anys, per la seua reducció de la dependència de matèries primeres verges, és el vinculat amb la reintroducció de matèries primeres secundàries (MPS)³⁰ en el cicle productiu. Aquest tipus de processos requereixen assegurar ser compatibles amb la protecció del medi ambient i la salut de les persones, a més de fer-se tenint en compte una ubicació geogràfica tan pròxima com siga possible. Per a això serà necessari superar la falta de confiança dels operadors a l'hora d'utilitzar aquests materials. El Ministeri de Transició Ecològica ja ha anunciat diferents accions per a afavorir la certesa dels operadors i el seu impuls i els inclou en obra civil de l'Administració general de l'Estat, la compra pública ecològica i genera mecanismes de finançament que en potencien l'ús.

Podem afirmar llavors que la normativa d'economia circular, vinculada sobretot amb els productes i els residus, està en plena expansió, la qual cosa es traslladarà a la normativa espanyola, i impulsarà un canvi progressiu i constant dels models productius cap a la sostenibilitat d'aquests.

³⁰ MPS abasta els conceptes jurídics de subproducte i de fi de la condició de residu segons es defineixen respectivament en els articles 4 i 5 de la Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats.

3. ANÀLISI D'IMPACTE EN EL SECTOR FINANCER I DE LES ASSEGURANCES QUE OPEREN A LA COMUNITAT VALENCIANA

Les finances sostenibles a Europa i el seu impacte en l'empresa

Estratègia europea de finances sostenibles

L'Estratègia europea de finances sostenibles és l'estratègia ideada per la Unió Europea amb l'objectiu de canalitzar el capital públic i fonamentalment privat cap a inversions sostenibles.

La Comissió Europea es va adonar que les inversions necessàries per a complir amb l'Acord de París i els propòsits del Pacte Verd Europeu o *Green Deal* anaven molt més enllà de la capacitat del sector públic, això va fer necessari idear aquesta estratègia que respon a la necessitat d'orientar els fluxos financers privats cap a les activitats econòmiques sostenibles i la transició necessària, i assegurar el compliment dels compromisos adquirits per la Unió.

Com veurem més endavant, quan analitzem el marc regulador i les accions concretes, l'Estratègia de finances sostenibles conté mesures dirigides als actors del mercat financer, principalment inversors, institucions de crèdit i asseguradores, però també a les empreses.

Encara que no forma part de l'Estratègia europea de finances sostenibles hi ha una altra estratègia europea que uneix els esforços a capitalitzar les empreses europees per a la seua transformació, la Unió dels Mercats de Capitals (CMU)³¹. Aquesta iniciativa té com a objectiu crear un mercat únic per a capitals en tota la UE que faça que la inversió i l'estalvi circulen per tots els estats membres en benefici dels ciutadans, les empreses i els inversors.

La primera estratègia per a la Unió de Mercat de Capitals es va fer l'any 2015, però la necessitat de nous impulsos d'aquesta va fer que el 24 de setembre del 2020 la Comissió

³¹ Capital Market Union.

adoptara un nou pla d'acció amb 16 mesures legislatives i no legislatives amb tres finalitats principals:

- Donar suport a una recuperació econòmica verda, inclusiva i resilient.
- Fer de la UE un lloc encara més segur per a estalviar i invertir a llarg termini.
- Integrar els mercats nacionals de capitals en un autèntic mercat únic.

La necessitat de donar suport a la recuperació econòmica després de la crisi de la COVID-19 i finançar les transicions ecològica i digital han continuat impulsant aquesta estratègia, i el 25 de novembre del 2021, la Comissió Europea va adoptar un paquet de quatre propostes legislatives específicament dirigit a garantir que els inversors tinguin un accés millor a les dades de les empreses, a ajudar a connectar les empreses de la UE amb els inversors, millorar l'accés d'aquestes al finançament i ampliar les oportunitats d'inversió per als inversors minoristes.

Una d'aquestes mesures és la creació del Punt d'Accés Únic Europeu (ESAP)³² del qual ja hem parlat, i que recollirà els informes corporatius de sostenibilitat de les empreses, que amb la nova directiva hauran de tindre obligatòriament un format digital i llegible per màquina (taxonomia digital).

Per tant, com hem pogut veure, les dues estratègies, la de finances sostenibles i la unió dels mercats de capitals, són complementàries i es reforcen i comparteixen l'objectiu de finançar una transició cap a la sostenibilitat a la Unió Europea.

Marc regulador de finances sostenibles i el seu pla d'acció

Per a impulsar l'Estratègia de finances sostenibles, la Unió Europea ha desplegat un marc regulador dirigit a posar en marxa les accions necessàries per al seu compliment.

Les peces clau d'aquest marc europeu són, el Pla d'acció de finances sostenibles que la Comissió Europea va publicar el març del 2018 i que va constituir la base de l'estratègia, i l'Estratègia renovada en matèria de finances sostenibles que la Comissió va publicar el juny del 2021 com a complement al Pla d'acció del 2018, atesa la necessitat d'adaptar-la a causa del ràpid avanç de la normativa de sostenibilitat des del moment de la seua publicació.

Aquestes dues iniciatives són en realitat les impulsores del Reglament de taxonomia i de la modificació de la directiva d'informació no financera, de les quals ja hem parlat i en coneixem la transcendència.

³² European Single Access Point.

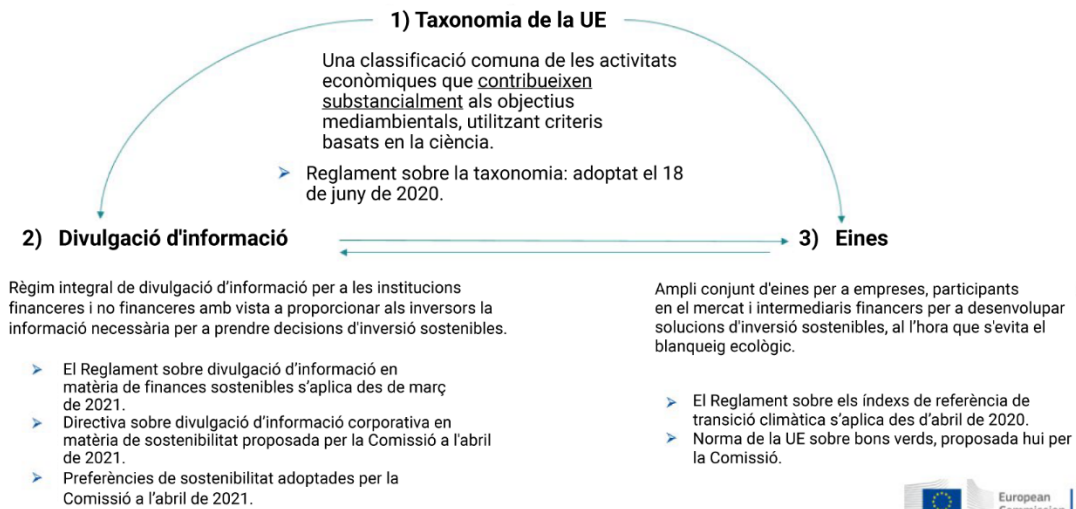
Per tant, aquestes normes, juntament amb altres que també sorgeixen d'aquestes iniciatives, responen al compliment de l'Estratègia de finances sostenibles, és a dir, a l'objectiu d'orientar el capital cap a inversions sostenibles, transformar l'economia i col·locar la sostenibilitat perquè siga el motor per al compliment del Pacte Verd o *Green Deal*, i de la recuperació de la UE després de la pandèmia de COVID-19.

Per tant, és l'Estratègia europea de finances sostenibles la que impulsa la transparència corporativa i el Pla de transició i transformació cap a la sostenibilitat, i no a l'inrevés.

En aquest gràfic publicat per la Comissió Europea, arran de l'aprovació del Pla d'acció de finances sostenibles l'any 2018, ja es pot veure la relació entre aquestes diferents accions dirigides a una mateixa finalitat.

Figura 18: Marc regulador de finançament sostenible de la UE

2018: Els pilars fonamentals del marc de finançament sostenible de la UE

Font: Comissió Europea

Per tant, el Pla d'acció va establir les bases per a unes finances sostenibles a través de les mesures següents:

- Establir un llenguatge comú per a les finances sostenibles, a través del sistema de classificació de la taxonomia de la UE, definir què és sostenible i assenyalar els àmbits en què la inversió sostenible pot tindre més impacte.
- Crear etiquetes de la UE per als productes financers “verds” sobre la base d'aquest sistema de classificació de la UE. L'objectiu és que els inversors puguin identificar fàcilment les inversions sostenibles.
- Aclarir l'obligació dels gestors d'actius i els inversors institucionals de tindre en compte la sostenibilitat en el procés d'inversió i reforçar els requisits en matèria de divulgació d'informació.
- Obligar les empreses d'assegurances i d'inversió que assessoren els clients sobre la base de les preferències d'aquests en matèria de sostenibilitat.
- Integrar la sostenibilitat en els requisits prudencials a través dels bancs i les companyies d'assegurances.
- Augmentar la transparència dels informes corporatius a través de la normativa d'informació no financera.

Després d'aquest primer pla, l'Estratègia renovada de finances sostenibles europea obri una nova fase de l'estratègia de la UE en matèria de finances sostenibles, i posa el focus en el finançament de la transició de l'economia real a la sostenibilitat, la inclusió, la resiliència i la contribució del sector financer i les ambicions globals.

L'estratègia renovada consta de **sis grups de mesures**:

1. Ampliar les eines de finançament sostenible per a facilitar l'accés al finançament de transició.
2. Millorar la posició de les pimes per a accedir al finançament de transició i proporcionar-los les eines i els incentius adequats.
3. Augmentar la resiliència del sistema econòmic i financer davant dels riscos de sostenibilitat.
4. Augmentar la contribució del sector financer a la sostenibilitat.
5. Garantir la integritat del sistema financer de la UE i supervisar la transició ordenada d'aquest cap a la sostenibilitat.
6. Fomentar iniciatives i normes internacionals en matèria de finances sostenibles i fer costat als països socis de la UE.

Un altre element important de l'estratègia és la proposta d'un reglament per a crear un estàndard de bons verds a la Unió Europea de caràcter voluntari.

Els bons verds són un tipus de deute emés per institucions públiques o privades per a finançar-se i, a diferència d'altres instruments de crèdit, comprometen l'ús dels fons obtinguts amb un projecte mediambiental o relacionat amb el canvi climàtic. Per tant, és un instrument dirigit a orientar el capital cap a projectes o accions sostenibles.

La proposta de la Unió Europea a través d'aquesta acció de l'estratègia de finances sostenibles és crear un estàndard voluntari de bo verd d'alta qualitat per a tots els emissors (privats i sobirans) que facilite a les empreses i les autoritats públiques utilitzar bons verds per a captar fons en els mercats de capitals amb la finalitat de finançar inversions dirigides a la transició de la seua economia.

El nou estàndard de bons verds de la UE que s'està dissenyant té quatre requisits clau:

1. Els fons captats mitjançant els bons han d'assignar-se íntegrament a projectes que s'ajusten a la taxonomia de la UE.
2. Ha d'haver-hi plena transparència sobre la forma en què s'assignen els ingressos dels bons gràcies a uns requisits detallats d'informació.
3. Tots els bons verds de la UE han d'estar sotmesos al control d'un revisor extern per a garantir el compliment del reglament i que els projectes finançats s'ajusten a la taxonomia. Es preveu una flexibilitat específica i limitada, en aquest cas, per als emissors sobirans.
4. Els revisors externs que presten serveis als emissors de bons verds de la UE hauran d'estar registrats i supervisats per l'autoritat europea de valors i mercats que garantirà la qualitat i fiabilitat per a protegir els inversors i garantir la integritat del mercat.

La regulació d'aquest estàndard de bo també està dirigida a evitar el blanqueig ecològic o *greenwashing*.

En aquests moments, la proposta de reglament s'ha aprovat per la Comissió Europea i en els seus pròxims passos es presentarà al Parlament Europeu i al Consell en el marc del procediment colegislatiu.

D'altra banda, el Govern d'Espanya va anunciar el mes d'abril passat la creació d'un pla nacional de finances sostenibles els objectius estratègics del qual són:

1. **Assegurar la transformació del sector financer públic i privat** cap a un nou model alineat amb la neutralitat climàtica, que preservei alhora la viabilitat i l'estabilitat financera.
2. **Millorar la competitivitat del sector financer espanyol** aprofitant les oportunitats de les finances sostenibles per a la creació de valor a mitjà i llarg termini.
3. **Reorientar i alinear els fluxos de capital cap a una economia d'inversions baixes en carboni** i més sostenibles, per a fomentar la coherència de les inversions públiques amb els objectius de l'Acord de París.

Aquest pla nacional també s'alinea amb el marc europeu de finances sostenibles i, per tant, es configura al voltant dels mateixos pilars: regulació de taxonomia, estandardització i qualitat de la informació no financera i emissió de bons verds.

També cal ressaltar que l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) va emetre el mes de maig passat el quart bo verd per import de 500 milions d'euros amb l'objectiu de finançar projectes sostenibles fets per empreses espanyoles que contribuïsquen a dinamitzar la transició ecològica, en línia amb els objectius del Pla nacional de recuperació, transformació i resiliència.

El Pla nacional espanyol de finances sostenibles contindrà sis àrees d'actuació que l'articularan:

1. Impulsar les **finances sostenibles internacionalment i europeu**.
2. Promoure a Espanya com a referent en l'emissió d'instruments financers sostenibles. Atorgar un paper central a **l'emissió de bons verds sobirans** i el programa de bons sostenibles, com a important emissor ESG.
3. Crear capacitats, **coneixement i sensibilització** en matèria de finances sostenibles. S'ha anunciat la creació d'un fòrum espanyol de finances sostenibles com un espai de trobada entre el sector privat i l'administració.
4. Promoure una **adequada coordinació administrativa**.
5. Enfortiment de la **gestió dels riscos derivats del canvi climàtic i la transició energètica**. Utilitzant els mecanismes de la [Llei espanyola de canvi climàtic](#).

6. **Acompanyar les pimes en la seua adaptació al marc de finances sostenibles** sobre la base de proporcionalitat. La sostenibilitat de les pimes és un element clau a l'hora d'obtindre finançament a cost reduït, beneficiar-se de programes de finançament públics que afavorisquen models de negocis sostenibles i, en general, per a millorar la seua competitivitat i resiliència.

L'impacte de l'estratègia en els actors del sector financer i no financer

La mobilització del sector financer és clau per a redirigir els fluxos d'inversió cap a un model econòmic sostenible. Com hem vist, l'Estratègia de finances sostenible i el marc regulador d'aquesta impulsen aquest paper clau del capital. Els actors del mercat financer, a través del seu rol finançador i inversor, són l'element clau per a mobilitzar el sector empresarial cap a la transició del model econòmic.

Al mateix temps, els riscos relacionats amb el clima poden constituir un risc que podrien desestabilitzar els mercats de capitals i causar trastorns en tota l'economia de manera sistèmica. Tenint en compte aquests dos factors, l'oportunitat i el risc que la sostenibilitat pot suposar per al sector financer i la seua funció, l'impuls de la normativa es dirigeix a dos objectius:

- Fer més sostenible el mateix sistema financer (*green finance*) per a reduir els seus riscos.
- Utilitzar el seu paper transformador per a la transformació de l'economia (*green financing*) des del seu doble rol de finançador i inversor.

Les estratègies del regulador per a activar aquests dos àmbits de la sostenibilitat del sector financer, l'intern i l'extern, es vehiculen a través de dues palanques: la transparència i la gestió de riscos.

Sostenibilitat interna del sector financer

Igual que en la sostenibilitat corporativa de les empreses no financeres, la transparència és l'element clau per a impulsar la sostenibilitat de les empreses financeres i del sector financer.

Les principals normes que regulen la transparència vinculada amb la sostenibilitat del sector financer són el [Reglament de divulgació de finances sostenibles](#) (SFDR per les sigles en

anglès) i el [Reglament de taxonomia](#), del qual ja hem parlat, però que compta amb una aplicació específica per a les anomenades empreses financeres.³³

El [Reglament de divulgació de finances sostenibles](#) introdueix obligacions per als inversors institucionals i els gestors d'actius respecte com integren factors ambientals, socials i de governança (ESG) en els processos de gestió de riscos, especifica els requisits per a integrar els factors ESG en les decisions d'inversió, i introdueix normes per a la classificació de productes financers.

Per tant, els inversors i els gestors d'actius, d'acord amb aquesta normativa hauran d'incloure en la seua pàgina web i en la informació precontractual del producte ofert informació sobre la política d'integració dels riscos de sostenibilitat en el procés de presa de decisions en relació amb les incidències adverses de les decisions d'inversió o d'assessorament sobre els factors de sostenibilitat. D'altra banda, hauran de classificar els productes financers o fons en una d'aquestes tres categories:

- **“Verd fosc” (article 9 del reglament).** Són els productes més sostenibles de tots, i tenen un objectiu d'inversió sostenible, és a dir, tindran un impacte positiu en assumptes ambientals o socials.
- **“Verd clar” (article 8 del reglament).** Fons o productes que fomenten característiques sostenibles, ambientals o socials. L'objectiu és aconseguir un determinat resultat ambiental o social.
- **“Gris” o integració ESG (article 6).** El fons o producte considera i integra els riscos i oportunitats de sostenibilitat (ESG) en el procés d'inversió, o bé es declara expressament com a no sostenible i explica per què no ha considerat aquests criteris ESG.

Aquestes mesures, que cobreixen tots els participants del mercat financer de la Unió Europea i assessors, com també estrangers que comercialitzen productes a la UE, van destinades a oferir informació als inversors finals, evitar el *greenwashing* o blanqueig verd en les inversions i aportar transparència i confiança en el mercat respecte de les inversions verdes.

D'altra banda, els actors del sector financer també tenen obligacions respecte de l'aplicació del [Reglament de taxonomia](#), i han d'informar sobre l'alineació de les seues carteres de préstecs i inversions amb la taxonomia. Per a això, hauran d'obtenir informació dels clients, especialment d'aquells que no la publiquen.

³³ Com a participants del mercat financers s'identifiquen, entre altres, asseguradores que oferisquen productes d'inversió basats en assegurances, empreses de serveis d'inversió o entitats de crèdit que presten serveis de gestió de carteres, fons de pensions d'ocupació i creadors de productes de pensions i gestors de fons.

Com a conseqüència, aportar aquesta informació serà necessari perquè les empreses accedisquen al finançament, només d'aquesta manera el sector financer podrà aconseguir la informació necessària per a les seues estratègies de transició i el compliment de la taxonomia.

Com estem veient la taxonomia europea es convertirà en l'eina principal perquè inversors, entitats de crèdit i asseguradores amplien el suport a activitats ambientalment sostenibles.

Figura 19: Règim de divulgació sobre sostenibilitat de la UE per a empreses financeres i no financeres

Norma	Directiva sobre informació corporativa de sostenibilitat (CSRD)	Reglament d'informació en matèria de finances sostenibles	Reglament de taxonomia
Àmbit d'aplicació	Empreses de més de 250 treballadors i 40 milions de facturació i totes les empreses que cotitzen en borsa	Participants en el mercat financer i assessors financers	<ul style="list-style-type: none"> • Participants en el mercat financer • Empreses obligades per la directiva d'informació corporativa de sostenibilitat
Informació que cal divulgar	Informe de sostenibilitat corporativa d'acord amb estàndards europeus i subjecte a auditoria	Divulgació en l'àmbit d'entitat i producte sobre els riscos de sostenibilitat i els impactes adversos principals	Percentatge de facturació, inversió i despeses d'explotació corresponent a productes o activitats alineats amb la taxonomia
Estat	Es preveu la seua aplicació a partir del 2025 sobre l'ingrés anticipat del 2024	Aplicable des de 10 de març del 2021.	Aplicable des de gener del 2022. A partir del 2025 a empreses regides per CSRD

Font: Elaboració pròpia

El sector financer com a impulsor de sostenibilitat

Els factors ESG poden tindre un gran impacte en el compte de resultats i la liquiditat dels actors del mercat financer i canviar el perfil de risc de manera directa i ràpida. La capacitat dels inversors, els bancs i les companyies d'assegurances per a determinar i gestionar els riscos de sostenibilitat en les seues activitats, tant per a complir amb la normativa, com per a protegir el compte de resultats, és clau per a l'estabilitat financera i la transformació de l'economia cap a la transició.

A conseqüència de l'impacte d'aquestes normatives, els actors del sector financer estan adaptant les principals palanques de negoci, el finançament a empreses, i particulars, i la inversió cap a la sostenibilitat, i analitzant els riscos de finançament i d'inversió, fet que repercutirà de manera directa en les empreses i impulsarà la seua transformació a través de la necessitat d'accés al capital.

Des del punt de vista del finançament, destaca com un dels instruments principals els préstecs “verds”. Per a considerar que un préstec és “verd” haurà de promoure la sostenibilitat mediambiental i poden classificar-se com les hipoteques verdes, línies de crèdit, préstecs verds, i també projectes de finançament especialitzat lligats a criteris ESG.

Des del punt de vista de la inversió, destaquen els bons verds i socials orientats a finançar projectes mediambientalment sostenibles. A més, el capital de risc d'impacte, els fons d'inversió i de pensions cada vegada tenen més en compte els criteris ESG en les seues estratègies d'inversió i inverteixen en empreses que segueixen models de negoci sostenibles i verds.

Totes les iniciatives reguladores posades en marxa pretenen contribuir a garantir que hi ha un marc reglat que garanteix i fomenta la inversió verda. És indubtable que actualment el focus està posat en els inversors institucionals, però ja s'està posant de manifest la necessitat de reglar per a involucrar el xicotet inversor en aquesta nova realitat, expandint així el potencial de transformació. D'aquesta manera, les finances sostenibles a través de la influència que tenen en el mercat financer reorientaran el finançament i la inversió cap a tecnologies i negocis més sostenibles.

Cal tindre també en compte que el risc climàtic és només un dels factors ESG. A pesar que a hores d'ara és considerat com el més urgent, l'[Autoritat Bancària Europea](#) (EBA per les sigles en anglés), i la majoria dels supervisors bancaris nacionals parlen deliberadament de “sostenibilitat”, la qual cosa inclou tots els tipus de risc ESG. En els pròxims anys veurem com la dimensió social i de governança agafaran força en l'anàlisi de risc financer.

Un altre dels instruments que impulsarà la transformació de l'economia a través del sector financer és la iniciativa de l'[Autoritat Bancària Europea](#) (EBA), d'exigir als bancs que, a partir d'aquest any 2022, publiquen una [ràtio d'actius verds](#) (GAR³⁴ per les sigles en anglés), que identifique de manera comparable el finançament d'activitats ambientalment sostenibles segons la taxonomia de la UE. Aquest indicador agregat sobre el total d'actius elegibles en el seu balanç haurà d'estar detallat en funció d'objectius mediambientals i mostrarà en quina mesura les activitats de finançament en la cartera bancària estan associades amb

³⁴ *Green Asset Ratio* (GAR).

activitats econòmiques alineades amb la taxonomia de la UE i, per tant, amb l'Acord de París.

Aquesta ràtio inclourà la totalitat de la cartera bancària, en conseqüència, empreses financeres i no financeres, incloses pimes, així com els particulars i governs locals, es veuran afectats per la conseqüència d'aquesta nova exigència.

En l'àmbit nacional, la recent [Llei 7/2021, de canvi climàtic i transició ecològica](#), estableix que les entitats de crèdit, amb caràcter anual, hauran d'incloure en l'informe de rellevància prudencial, una avaluació de l'impacte financer dels riscos associats al canvi climàtic vinculats amb la seua activitat.

L'informe haurà de cobrir tots els riscos de la transició cap a una economia sostenible identificats, i també les mesures que s'han d'adoptar per a fer front a aquests riscos. A partir del 2023, i amb un enfocament prospectiu, les entitats també hauran de comprometre's i publicar objectius específics de descarbonització de la seua cartera de préstec i inversió alineats amb l'Acord de París. El contingut d'aquest informe encara està pendent d'un desenvolupament reglamentari, que haurà de fer-se en el termini de dos anys des de l'aprovació de la llei, però la norma ja avança que en qualsevol cas inclourà els aspectes següents:³⁵

- La governança de l'entitat relacionada amb la identificació, l'avaluació i la gestió dels riscos climàtics.
- L'estratègia aprovada per a adaptar-se al canvi climàtic i mitigar els riscos associats a aquest.
- Els impactes que els riscos i oportunitats associats al canvi climàtic pogueren tindre en les activitats de l'organització i la seua estratègia, com també en la planificació financera.
- Els processos d'identificació, avaluació, control i gestió dels riscos relacionats amb el clima i com aquests s'integren en l'anàlisi de risc de negoci global i la integració en la gestió global del risc per part de les entitats.
- Finalment, les mètriques, escenaris i els objectius utilitzats per a avaluar i gestionar els riscos i oportunitats rellevants relacionats amb el canvi climàtic.

A conseqüència de l'impacte de l'Estratègia europea de finances sostenibles i la normativa europea i nacional que la impulsa, el mercat financer abandonarà les inversions en activitats i actius insostenibles, i augmentarà progressivament la inversió i la cartera de productes sostenibles.

³⁵ Article 32.2 i punt 5 de la Llei 7/2021, de canvi climàtic i transició ecològica.

Aquest canvi del sector financer implicarà canvis en el teixit empresarial, i espentarà les empreses i el mercat, a través de l'accés al capital, a través de finançament o inversió. Les empreses i els sectors menys alineats amb la sostenibilitat i, en particular, els més vulnerables i exposats al canvi climàtic i la transició energètica, seran espentats a canviar el model de negoci i la resta d'empreses hauran de seguir diferents estratègies empresarials de transició, però totes aquestes hauran de ser capaces de comunicar als finançadors i inversors els seus riscos ESG i les mesures que estan adoptant en l'alineació amb els objectius de sostenibilitat de la UE.

El principal repte, en un curt o mitjà termini que es trobarà el sector financer i el sector empresarial en relació amb les obligacions que els imposa el marc regulador de finances sostenible, residirà en les dades. En aquest moment hi ha una bretxa en relació amb les dades que han de divulgar i tindre en compte els inversors, els gestors de fons i els finançadors i les dades de què disposen respecte de les empreses beneficiàries. La Directiva sobre informes de sostenibilitat corporativa (CSRD) té com a finalitat principal reduir aquesta bretxa com hem vist; no obstant això, tot el teixit empresarial, fins i tot aquell que no està obligat per aquesta normativa, com les pimes, hauran de fer un gran esforç a l'hora d'eleva la transparència d'acord amb els requeriments d'aquesta normativa que ja hem analitzat.

En un mitjà o llarg termini, el repte residirà en el fet que realment s'avance en els processos de transició tant de les empreses financeres com les no financeres, i s'assegure la sostenibilitat del sistema financer. Aquest repte anirà en paral·lel a una nova direcció en els esforços de la UE, que fins ara s'han centrat principalment a donar suport als fluxos d'inversió cap a activitats econòmiques que ja són sostenibles des del punt de vista mediambiental.

S'està començant a tractar un marc més favorable per a abordar el repte de finançar mesures provisionals en la transició urgent d'activitats cap a la neutralitat climàtica i els objectius mediambientals de la UE. En aquest sentit, la Comissió Europea ha sol·licitat l'assessorament de la Plataforma sobre Finances Sostenibles sobre opcions que incentiven les inversions en activitats econòmiques per a la transició cap a la sostenibilitat. Aquest marc té a veure amb el treball que està començant a desenvolupar la Plataforma amb el que s'ha denominat la taxonomia estesa. Aquesta taxonomia estesa té a veure justament amb "estendre" el marc actual per a reconèixer millor i donar suport a la inversió de passos intermedis en el camí cap a la sostenibilitat.

L'impacte d'aquesta normativa, en l'àmbit europeu i nacional, impactarà en el sector financer de la Comunitat Valenciana en igual mesura que en la resta del territori nacional, sense que puguen identificar-se peculiaritats importants. D'igual manera, com s'analitza en aquest punt, les exigències de sostenibilitat del sector financer a la Comunitat Valenciana repercutiran en el teixit empresarial valencià i condicionaran l'accés d'aquest al finançament i a la inversió.

Projectes d'inversió estratègica sostenible

Anàlisi de criteris de sostenibilitat econòmica aplicables.

Els projectes d'inversió estratègica sostenible (PIES) es troben regulats a la Comunitat Valenciana per la [Llei 5/2014, de 25 de juliol d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge de la Comunitat Valenciana](#)³⁶.

Sobre la base d'aquesta regulació (art 17) es poden definir com a projectes d'inversió aquells que tenen per objecte l'ordenació, la gestió i el desenvolupament d'intervencions territorials d'interés general i estratègic, de rellevància supramunicipal.

Els projectes d'inversions estratègiques sostenibles s'enquadren en les actuacions territorials supramunicipals, i han de comptar amb un caràcter estratègic. Poden ser considerades d'aquesta manera des de l'inici, i ser així declarades pel Consell, o poden haver-se implantat amb anterioritat i posteriorment ser reconegudes així pel seu impacte en la creació d'ocupació, per millorar la infraestructura verda del territori o per aplicar solucions sostenibles basades en la naturalesa.

Els projectes poden ser d'iniciativa pública, privada o mixta i localitzar-se en terrenys situats en un terme municipal o en diversos.

En funció d'aquesta mateixa normativa, aquests projectes han de complir amb una sèrie de requisits, a continuació, s'estableixen els mateixos de manera simplificada, posant l'accent en aquells vinculats de manera més directa amb la sostenibilitat:³⁷

- Tindre interés general des d'un enfocament de criteris econòmic, social i ambiental, especialment vinculat a la creació d'ocupació.
- Integració territorial: ser compatible amb la infraestructura verda, integrar-se en la morfologia del territori i el paisatge i connectar adequadament amb les xarxes de mobilitat sostenible i ponderar positivament les de transport públic i els sistemes no motoritzats.
- Comptar amb un estudi d'avaluació ambiental estratègica que justifique que el territori d'ubicació pugui absorbir l'impacte associat a l'activitat.

La descripció del procés de tramitació es regula a través del Decret legislatiu 1/2021,³⁸ de 18 de juny, del Consell, d'aprovació del text refós de la [Llei d'ordenació del territori](#),

³⁶ <https://www.boe.es/buscar/pdf/2014/BOE-A-2014-9625-consolidado.pdf>

³⁷ Selecció de requisits amb més vinculació amb la sostenibilitat a partir dels requisits generals dels projectes d'inversió sostenible establits en l'article 17.2 de la Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge, de la Comunitat Valenciana.

urbanisme i paisatge³⁸. Aquest procediment requereix valorar el compliment dels requisits anteriorment descrits, i especialment interès general des d'un enfocament de criteris econòmic, social i ambiental, amb una atenció especial en la creació d'ocupació.

L'enfocament d'anàlisi d'impacte des de criteris econòmics, socials i ambientals es correspon amb el que en l'àmbit de sostenibilitat s'anomena "triple Impacte" o "triple compte de resultats" (*triple bottom line* per la denominació en anglés). Aquest enfocament tracta de mesurar no solament els resultats econòmics, sinó també l'impacte de l'activitat en el medi ambient i en la societat. La dificultat d'utilitzar aquest criteri és que les mesures no estan estandarditzades i, per tant, no són comparables.

En conseqüència, és difícil trobar referències en la normativa europea en l'ús aquest tipus de criteris o avaluació. En la normativa europea sí que trobem referències als criteris ESG (mediambientals, socials i de governança), de més acceptació i aplicació en l'àmbit financer i d'inversions, però malgrat això no hi ha tampoc encara un mètode d'avaluació aprovat. La Comissió Europea ha estat anys treballant per a establir una taxonomia dels criteris ESG impulsats per l'[Autoritat Europea de Valors i Mercats](#) (ESMA), el regulador dels mercats de valors de la UE, que destaca la necessitat de regular aquest aspecte perquè no es troba en aquest moment el mercat de qualificacions ESG i altres eines d'avaluació regulat ni supervisat, per la qual cosa requereix a la Unió Europea desenvolupar requisits reguladors apropiats per a garantir-ne la qualitat i confiança d'eines d'avaluació ESG.

Així mateix, per a trobar criteris aplicables de sostenibilitat econòmica, que des de la Conselleria es puguin aplicar als projectes d'inversió sostenible, les millors referències possibles se centren en la regulació de taxonomia, per la vinculació que tenen entre la sostenibilitat i els criteris financers i d'inversió. No obstant això, aquesta regulació es troba encara en desplegament pel que fa als criteris tècnics aplicables. D'altra banda, el criteri de "no produir un dany significatiu" (*do no significant harm*) derivat també de la Regulació de taxonomia, i del qual ja hem parlat, és un concepte que podria tindre una utilitat aplicada a l'avaluació d'aquesta classe de projectes.

El principi DNSH és un criteri d'avaluació d'impacte mediambiental que s'inclou tant en la Directiva de divulgació de finances sostenibles (SFDR) com en la Regulació de taxonomia. D'altra banda, s'ha inclòs com un criteri preceptiu per a l'elegibilitat de tots els projectes que opten a ser finançats pel mecanisme de recuperació, transformació i resiliència i el seu pla d'aplicació a Espanya.

³⁸ Capítol IV.

En aquest últim instrument s'utilitza l'avaluació del criteri d'una manera simplificada a través d'un qüestionari³⁹ que podria servir de guia per a la seua aplicació en aquesta classe de projectes estratègics d'inversió sostenible, i que es pot trobar en la seua electrònica d'IDAE del Ministeri per a la transició ecològica i el repte demogràfic.

No obstant això, fins que avança la regulació de la [taxonomia social](#), en aquests moments en un procés encara incipient, el [criteri DNSH](#) només té una aplicació en la dimensió mediambiental, per la qual cosa l'indicador clau més important en l'avaluació social d'aquesta classe de projectes en funció dels seus requisits és l'ocupació acumulada generada que permet avaluar l'acceptabilitat i garantir la sostenibilitat regional.

³⁹ https://sede.idae.gob.es/lang/extras/tramites-servicios/2021/MOVES_Proyectos_Singulares_II/12.Anexo1_Cuestionario_DNSH.pdf

4. ANÀLISI D'IMPLANTACIÓ DELS PRINCIPIS DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL, SOCIAL I ECONÒMICA EN LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I EL SEU IMPACTE

Les administracions públiques tenen fonamentalment dos àmbits d'actuació vinculats a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica: d'una banda, la implantació dels principis de sostenibilitat en la seua mateixa actuació (aplicació interna) i per un altre, el de l'impuls d'aquesta des del seu rol com a promotora de canvi social. [La Llei de responsabilitat social valenciana](#) recull aquesta doble perspectiva.

El comitè de regions europeu estableix un paper important de les autoritats regionals i locals per al procés de transició a una economia sostenible, si bé és cert que l'impuls d'aquesta a través del marc regulador europeu es canalitza en els estats membres a través dels organismes nacionals. Fomentar que se sobrepassen els mínims exigits per les lleis és un clar valor afegit que les administracions públiques regionals i locals poden proporcionar als territoris, posant el focus en els beneficis econòmics de la transició en relació amb la competitivitat, i superar el simple compliment regulador.

A continuació, s'analitzen les eines principals que, recolzades en la normativa, i des d'aquesta doble perspectiva, les administracions públiques poden posar en marxa per a millorar l'impacte de la sostenibilitat, amb una referència especial a l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

[Principis de sostenibilitat en l'actuació interna de les administracions públiques](#)

Les administracions públiques compten amb diverses eines amb base normativa per a avançar en la integració de la sostenibilitat. Aquesta integració superior de la sostenibilitat en la seua actuació no sols els aporta coherència, sinó que afavoreix un efecte tractor respecte d'aquells actors del sector privat amb què col·labora, incloent-hi les empreses amb què es relaciona i altres parts interessades.

A continuació, s'analitzen els àmbits principals amb els quals les administracions públiques poden afavorir, des de la seua actuació, aquest efecte tractor.

Contractació sostenible i compra pública responsable

La **contractació pública sostenible** o la **contractació pública verda** (SPP o GPP per les sigles en anglés respectivament), és la manera en què les administracions públiques aconseguen satisfer les necessitats de béns, serveis i obres, no únicament a través d'una anàlisi cost-benefici que es limite a aquestes com a organitzacions, sinó amb la visió de maximitzar els beneficis nets per a aquestes mateixes i la resta del món.

La contractació pública sostenible té en compte no sols els criteris tradicionals de preu i qualitat, sinó que introdueix els criteris anomenats de triple impacte: ambiental, econòmic i social d'una manera equilibrada en adquirir béns, serveis o obres. A través d'introduir aquests criteris la contractació pública pot ajudar a estimular una massa crítica de demanda de béns i serveis més sostenibles que, d'una altra manera, seria difícil introduir en el mercat i permet mobilitzar les inversions cap a projectes ecològics i sostenibles en l'àmbit social⁴⁰.

L'impuls de la contractació sostenible apareix reflectit en normativa europea, nacional i autonòmica, i té el reflex en els ODS a través de la meta 12.7 que persegueix promoure pràctiques d'adquisició pública que siguin sostenibles, d'acord amb les polítiques i prioritats nacionals.

Les directives europees de contractació vigents⁴¹ estableixen oportunitats per a promoure la inclusió social a través del procés de contractació pública.

Si analitzem la normativa nacional, veiem que la **Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic**, preveu la possibilitat de tindre en compte aspectes mediambientals i socials vinculats als criteris d'adjudicació del contracte (article 145) i de desempat (article 147), i només de manera preceptiva i transversal quan tinga relació amb l'objecte del contracte (article 1.3). No obstant això, el plantejament general és que "l'adjudicació dels contractes es farà utilitzant una pluralitat de criteris d'adjudicació sobre la base de la millor relació qualitat-preu" i que per a això s'avaluaran criteris econòmics i qualitatius. Entre aquests últims s'estableix que es "podran" incloure aspectes mediambientals o socials.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

⁴¹ 2014/24/UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública.

Per tant, la norma planteja de manera general tindre en compte aquests criteris com a accessoris i no des d'una visió de triple impacte (econòmic, social i mediambiental), tret que tinguen una vinculació molt directa amb el contracte.

De la mateixa manera el plantejament que els contractes es puguen adjudicar d'acord amb criteris basats en el càlcul del cost del cicle de vida requereix una "justificació prèvia en l'expedient". La generalització de mesures com aquesta suposaria tindre en compte d'una manera central l'economia circular el que podria ser eficaç en la promoció, pràctiques o contractació circular entés com quan "les autoritats públiques compren obres, béns o serveis que cerquen contribuir a cicles tancats d'energia i materials dins de les cadenes de subministrament mentre minimitzen, i en el millor dels casos, eviten els impactes ambientals negatius i la creació de deixalles al llarg de tot el seu cicle de vida". (EIT Clima-KIC, 2019).

Un altre aspecte que recullen les normes és la garantia en l'execució dels contractes del fet que els contractistes complisquen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establides en el dret de la Unió Europea i el dret nacional. En aquest sentit, la [Llei 18/2017, de 13 de juliol, de la Generalitat, per al foment de la responsabilitat social](#), també recull beneficis en la contractació pública per a les entitats valencianes considerades socialment responsables. L'article 26 d'aquesta llei estableix que tindre aquesta consideració o bé ser l'empresa que haja posat en marxa el màxim nombre d'iniciatives en l'àmbit de la responsabilitat social corporativa "es considerarà un criteri de desempat en l'adjudicació, d'acord amb el que preveu la legislació sobre contractes del sector públic".

No obstant això, hi ha dos punts de l'articulat amb més potencial respecte de l'impuls que des de la contractació pública es pot donar a la integració de la sostenibilitat en l'àmbit privat. Un d'aquests és el posicionament en l'article 12.1: "Les administracions públiques usaran la contractació pública com a instrument estratègic per a incorporar en els plecs de contractació criteris socials, ambientals, ètics, de transparència i els derivats d'altres polítiques públiques, en el marc de la normativa bàsica estatal en matèria de contractes públics". Aquesta concepció com a instrument estratègic sembla un bon punt de base per a una aplicació en la contractació sostenible de la Generalitat Valenciana més d'acord amb el nivell d'exigència i velocitat que el full de ruta dotarà a la sostenibilitat corporativa.

D'altra banda, la introducció en l'article 13. 2. De la possibilitat que les administracions públiques incloguen en la contractació pública criteris relatius al compliment del principi de transparència també obri la porta a tindre en compte criteris de transparència corporativa alineats amb l'estratègia de sostenibilitat europea.

Perquè aquests preceptes puguen tindre un impacte en l'impuls de la sostenibilitat necessiten un desplegament reglamentari que facilite la seua aplicació, com estableix el mateix article 13.4 d'aquesta llei.

Més enllà de la normativa trobem iniciatives i plans dirigits a impulsar la contractació pública verda. En aquest sentit, a escala nacional comptem amb el [Pla de contractació pública ecològica 2018 – 2025](#) ⁴² Aquest pla abasta l'Administració general de l'Estat, els seus organismes autònoms i les entitats gestores de la Seguretat Social i estableix com els objectius principals els següents:

- Promoure l'adquisició per l'administració pública de béns, obres i serveis amb el mínim impacte mediambiental.
- Servir com a instrument d'impuls de l'estratègia espanyola d'economia circular.
- Garantir un ús més racional i econòmic dels fons públics.
- Promoure clàusules mediambientals en la contractació pública.
- Donar publicitat sobre les possibilitats que ofereix el marc jurídic de la contractació pública ecològica.

Aquest pla recull una sèrie de criteris mediambientals generals de contractació, de caràcter voluntari, que podran ser incorporats als plec de contractació com a criteris de selecció, d'adjudicació, especificacions tècniques i condicions especials d'execució. També estableix un grup de vint béns, obres i serveis prioritaris, d'acord amb els criteris de contractació ecològica de la UE, entre els quals destaquen la construcció, el subministrament d'electricitat, els serveis i productes de neteja, el material tecnològic i els sistemes de climatització i transport.

Si tenim en compte les dades disponibles en relació amb la contractació pública i la contractació pública sostenible, es pot valorar amb claredat com un impuls més gran d'aquesta pot tindre un alt impacte en l'avanç de la sostenibilitat en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Actualment, la contractació pública suposa aproximadament un 17 % del PIB d'Espanya, la qual cosa converteix les administracions públiques en el principal contractant per volum i influència sobre el mercat i l'entorn. Té, per tant, un potencial de canvi significatiu i produeix un efecte en cascada sobre els hàbits de consum de les empreses i la ciutadania.

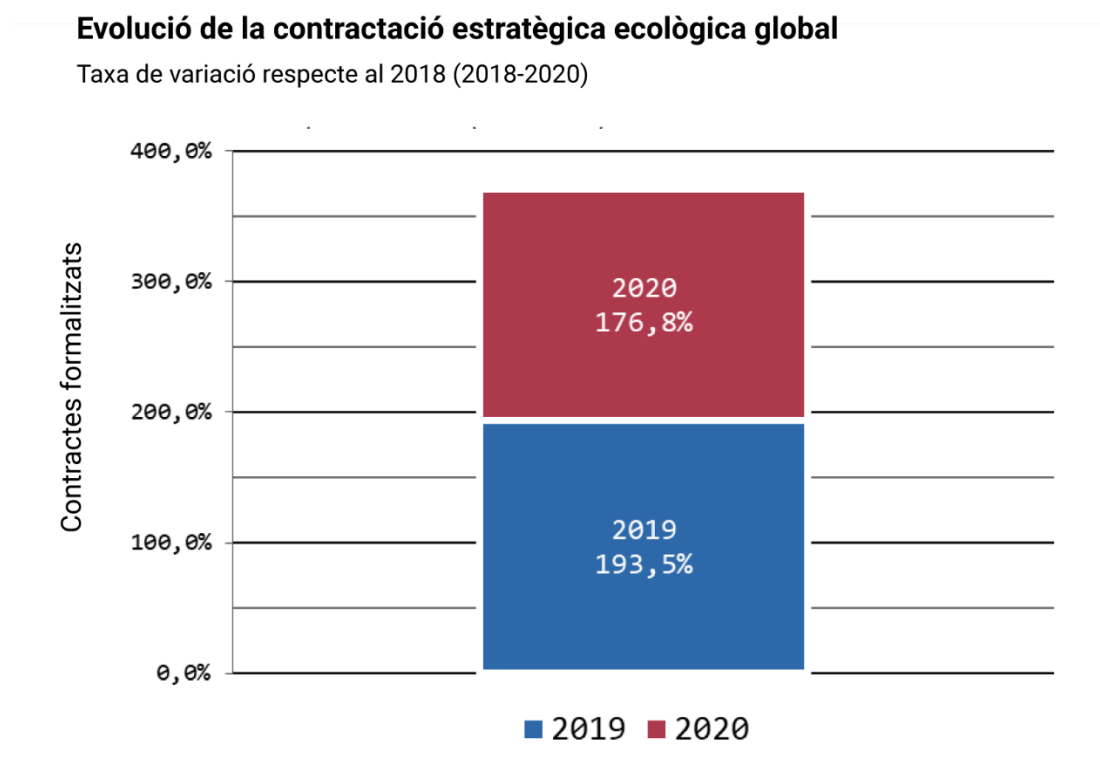
El 2021 la licitació corresponent a l'Administració de la Generalitat Valenciana va ser un 3,6 % respecte del total nacional, (530 milions d'euros), la qual cosa va suposar un important ascens del 42 % respecte a la data a terme l'any precedent.⁴³

⁴² https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2019-1394.

⁴³ <https://hisenda.gva.es/auto/presupuestos/2022/T6/EUR/PUNTO1.pdf>.

En la pràctica, i ateses les dades disponibles, a partir de l'Informe de la contractació pública a Espanya el 2018, 2019 i 2020,⁴⁴ la contractació verda o ecològica s'ha incrementat en un 176,8 % entre 2018 i 2020, i ha passat de 9.183 contractes l'any 2018 a 25.415 el 2020.

Figura 20. Increment de la contractació verda a Espanya

Font: Direcció General de Patrimoni de l'Estat. Ministeri d'Hisenda

D'altra banda, també és significatiu que el 62,9 % dels contractes formalitzats (contractes generals no específicament contractació verda o sostenible) el 2020, segons dades del mateix informe, s'han fet amb pimes, la qual cosa ofereix un potencial important d'impulsar entre aquestes la contractació sostenible.

Aquestes dades donen idea del potencial de la contractació sostenible, però tenint en compte que les regulacions analitzades responen a un altre moment en relació amb el marc regulador i l'estratègia europea de sostenibilitat és necessari dotar a aquesta d'un enfocament estratègic i vincular-la als objectius de la comunitat autònoma per a l'impuls de la sostenibilitat com a factor de competitivitat empresarial i de la mateixa administració pública.

⁴⁴ <https://www.hacienda.gob.es/Lists/DGPatrimonio/junta%20consultiva/trienal2021.pdf>

Atenent tot el que hem exposat, trobem que els criteris vinculats amb la sostenibilitat són establits com una possibilitat, un àmbit que cal justificar, o des del punt de vista del simple compliment de la llei. Aquest tractament normatiu és comprensible tenint en compte el moment en què es va formular la llei (que va suposar la transposició d'aspectes inclosos en les directives 2014/25/EU i 2014/25/EU), però, després de l'impuls que està prenent i prendrà la sostenibilitat corporativa a través del full de ruta europeu, resulta poc ambiciós.

Gestió responsable i la transparència de l'activitat pública vinculada a la sostenibilitat

Els últims anys les administracions públiques han fet grans esforços en relació amb la seua transparència, però ho han fet fonamentalment amb un enfocament vinculat a la rendició de comptes i no tant amb un enfocament estratègic.

En aquest sentit, les administracions públiques van per darrere del sector privat pel que fa a les divulgacions ESG, fet que crida l'atenció a causa del paper impulsor d'aquesta mena de polítiques.

La normativa europea d'informació no financera i la seua transposició a la normativa espanyola, a través de la [Llei 11/2018](#), de 29 de desembre, no exigeix a les administracions públiques l'obligació de divulgar informes de sostenibilitat. No obstant això, en l'àmbit internacional i europeu hi ha iniciatives que indiquen que aquest aspecte canviarà a mitjà termini, i les administracions públiques tindran en el futur més obligacions en aquest sentit i serà probable que els organismes del sector públic es vegien pressionats per a adoptar estàndards que siguin iguals o més rigorosos que els adoptats per les empreses.

Una d'aquestes iniciatives és la que actualment està sent promoguda pel [Consell de Normes Internacionals de Comptabilitat del Sector Públic](#) (IPSASB per les sigles en anglés). El Consell ha llançat durant aquest any dues primeres consultes per a discussió pública sobre el desenvolupament d'un marc d'informes de sostenibilitat per al sector públic. El procés de consulta està obert fins al 9 de setembre del 2022 i una de les iniciatives té a veure amb l'avanç dels informes de sostenibilitat del sector públic⁴⁵. El document planteja un enfocament de desenvolupament d'aquestes orientacions a un ritme accelerat, amb la possibilitat de publicar l'orientació inicial per a finals del 2023.

⁴⁵ <https://incp.org.co/wp-content/uploads/2022/05/Advancing-Public-Sector-Sustainability-Reporting.pdf>

Una altra de les iniciatives és la impulsada pel *Global Reporting Initiative* (GRI), organització privada internacional la finalitat de la qual és impulsar l'elaboració de memòries de sostenibilitat en tota classe d'organitzacions, i impulsor d'uns dels estàndards més àmpliament utilitzats en l'ingrés anticipat de sostenibilitat. GRI va publicar un document pilot dedicat a entitats públiques ja l'any 2005, i posteriorment el 2010 va publicar un nou suplement específic.

Una altra iniciativa en l'àmbit nacional és l'adoptada pel Govern del Regne Unit, que a través del compromís *Greening Government Commitments* (GGC) ⁴⁶ ha publicat una guia anomenada *Sustainability Reporting Guidance*⁴⁷ (2021-2022), que estableix una guia per a la divulgació de sostenibilitat en tot el sector públic de Regne Unit.

En aquests moments són iniciatives incipients, i només els governs més avançats estan integrant l'ingrés anticipat de sostenibilitat en les seues administracions públiques, encara que tot sembla indicar que en el futur aquesta pràctica s'estendrà. Les administracions que no siguin capaces d'adoptar aquest tipus de polítiques internes actives en relació a la sostenibilitat corren el risc de quedar atrapades si no comencen a preparar-se. La recopilació d'informació requerida és complexa i, probablement, necessitarà nous processos de control intern per a garantir que s'està avançant en el compliment dels compromisos i objectius plantejats. Els avanços en les polítiques de descarbonització i adopció de criteris ESG poden ser les primeres exigències que es troben.

En aquest sentit, la *Llei de foment de responsabilitat social de la Generalitat Valenciana* és pionera en preveure en el seu articulat diferents mesures dirigides a augmentar la transparència de la Generalitat Valenciana en l'àmbit de la sostenibilitat.

En concret, l'article 18 preveu que la Conselleria de Transparència i Responsabilitat Social faça una memòria anual en la qual reculla el conjunt de polítiques, mesures i accions dutes a terme en matèria de responsabilitat social per l'administració de la Generalitat i el seu sector públic instrumental.

⁴⁶ <https://www.gov.uk/government/collections/greening-government-commitments>.

⁴⁷ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1030665/Sustainability_Reporting_Guidance_2021-22.pdf

També s'estableix el desenvolupament d'un [pla valencià de responsabilitat social](#) com a "instrument de planificació i gestió de la Generalitat per a dur a terme la seua política en coordinació amb els plans estatals en la matèria. En aquest es fixaran els objectius, les mesures, les actuacions i els indicadors que cal adoptar durant la seua vigència⁴⁸".

L'adopció d'aquestes mesures pot dotar d'un paper pioner la Comunitat Valenciana en l'àmbit de l'ingrés anticipat de sostenibilitat del sector públic, i avançar-se a una exigència que, com hem vist amb probabilitat s'establirà en el futur per a totes les administracions públiques.

Aquesta exigència superior en la informació de sostenibilitat de les administracions públiques no té a veure només amb la transparència o una possible exigència reguladora futura, sinó que té un enfocament més pragmàtic. Comptar amb informació d'alta qualitat, de confiança i comparable pot ser clau perquè les administracions públiques puguen no sols demostrar que estan responent a l'emergència climàtica i poder justificar les accions que estan adoptant, sinó també per a prendre mesures com elevar els impostos o fer canvis significatius en la forma en què vivim les nostres vides des de les polítiques públiques.

Aquest impuls general de la transparència de les administracions públiques en general, i la valenciana en particular, tenen un ampli marge de millora per a avançar en la divulgació de la sostenibilitat.

L'avanç de la divulgació d'informació de sostenibilitat per part de la Generalitat Valenciana pot preveure's no únicament des de la perspectiva de la transparència i la responsabilitat de les administracions públiques, sinó també amb un enfocament estratègic en el seu rol impulsor de la sostenibilitat en el seu territori.

Perquè la gestió i divulgació de la sostenibilitat de l'administració pública valenciana tinga aquest potencial estratègic hi ha diversos factors que haurien de tindre's en compte:

- La importància de fer-ho alineada amb el full de ruta i el marc regulador de la UE. De manera que el teixit empresarial valencià pugua identificar-lo amb les seues obligacions pròpies en aquesta matèria.
- Abastar tota la dimensió de la sostenibilitat: social, mediambiental i de governança i amb un enfocament de triple impacte.
- Fer-ho amb un enfocament integrat.

⁴⁸ Article 17.1 LFRS.

L'administració pública com a impulsora de la sostenibilitat en el seu territori

Com ja s'ha comentat en la introducció d'aquest apartat, juntament amb la sostenibilitat interna l'administració pública té un paper impulsor de la sostenibilitat i els processos de transició en el seu territori. Si bé les empreses del sector privat són les que tenen un paper decisiu perquè s'aconsegueixen els objectius de sostenibilitat, el sector públic té la responsabilitat de dissenyar, liderar i acompanyar la societat i els diferents agents econòmics en l'assoliment d'aquests objectius.

En aquest sentit, les estratègies territorials poden proposar intervencions d'una forma integrada, però tenint en compte les circumstàncies locals i regionals. Per a orientar els processos de transició la Comissió Europea ha publicat l'any 2021 una [guia per als responsables polítics nacionals i regionals per a la promoció de les transicions cap a la sostenibilitat en el marc del Pacte Verd Europeu amb la política de cohesió](#)⁴⁹.

La guia conté eines, metodologies i mesures concretes que puguen aplicar-se en el context de la política de cohesió de la UE, i es dirigeix principalment a les autoritats de programació i gestió a escala nacional i regional.

Aquesta guia tracta els aspectes clau a l'hora de dirigir un procés de transició que es poden resumir en els passos següents:

- Desenvolupar una visió d'un futur sostenible i formular vies per a aconseguir-lo.
- Implantar un sistema de governança proactiva per a gestionar la transició.
- Donar suport a la innovació per a desenvolupar solucions sostenibles.
- Donar suport a la implantació d'innovació i l'eliminació gradual de pràctiques insostenibles.
- Garantir una transició justa perquè la transformació beneficie a tots.
- Aplicar enfocaments territorials específics (per exemple, ciutats, zones rurals, regions mineres).
- Integar la sostenibilitat en els programes i projectes.

⁴⁹ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2020/report-on-a-toolkit-for-national-and-regional-decision-makers-supporting-sustainability-transitions-under-the-european-green-deal-with-cohesion-policy

Tractar aquests passos implica un procés ambiciós de disseny d'un pla estratègic per a la transició en l'àmbit regional. Des d'un enfocament menys exhaustiu, a continuació, s'indiquen aspectes inicials que cal tindre en compte per part de l'administració pública i la Generalitat Valenciana, i aprofitar els mecanismes i els impulsos existents per a afavorir un procés de transició a la Comunitat Valenciana.

Entre aquests aspectes destaca la necessitat que les mesures adoptades estiguen alineades amb el full de ruta europeu de sostenibilitat, el finançament de la transició i la capacitat de captar inversió privada.

Transició alineada amb el full de ruta europeu

El lideratge de la sostenibilitat que impacta en el nostre territori resideix en la Unió Europea. Malgrat que el Govern d'Espanya lidere a escala nacional l'aplicació del full de ruta europeu de sostenibilitat, obtindre un coneixement anticipat de la manera en què aquesta es desenvolupa en l'àmbit europeu, permet avançar-se a les mesures que seran adoptades i guanyar temps per a la seua planificació. Trobar l'equilibri entre conèixer amb anticipació els canvis pautats per la Unió Europea, però ser eficient en l'aplicació d'aquests quan hi ha prou informació i garantia jurídica sobre la seua implementació és un tema clau.

El canvi de model econòmic que impulsa la sostenibilitat constitueix un nou paradigma que requereix un enfocament amb visió estratègica. En aquest sentit, el Consell de l'OCDE ha emés una [recomanació del Consell sobre coherència de les polítiques per al desenvolupament sostenible](#)⁵⁰. Aquesta recomanació pretén dotar de "mecanismes institucionals i instruments normatius necessaris als responsables de l'elaboració de polítiques per al suport i el foment de polítiques coherents per al desenvolupament sostenible, amb l'objectiu de complir amb els compromisos universals formulats conformement a l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)".

⁵⁰ (2019) <https://www.oecd.org/governance/pcsd/recommendation-on-policy-coherence-for-sustainable-development-esp.pdf>.

En aquest sentit, l'OCDE ressaltava la importància que aquesta visió estratègica incloga:

- Un compromís polític sense precedents, amb un viratge en la manera de fer política que necessàriament ha d'afectar tota la funció i estructura del govern i diferents nivells de l'administració pública (coherència vertical).
- Un plantejament a llarg termini.
- La integració política de les diferents dimensions del desenvolupament sostenible, la social, l'econòmica i l'ambiental (coherència horitzontal).

L'administració pública com a finançadora

Els mecanismes de finançament i ajudes públiques són un altre instrument d'impuls de la sostenibilitat per part de les administracions públiques. Aquests mecanismes estan incorporant cada vegada més criteris ambientals, econòmics, socials i de governança en ajudes l'objecte de les quals no està directament vinculat a aquests criteris, i el configura, per tant, com un element d'impuls de la sostenibilitat amb caràcter transversal.

En conseqüència, els criteris mediambientals, socials i de governança (ESG) han passat de ser un concepte en el camp de la inversió d'impacte privat a tot el mercat d'inversió responsable, incloent-hi els inversors institucionals i públics que es configuren com una evolució i ampliació del principi de contractació pública ecològica.

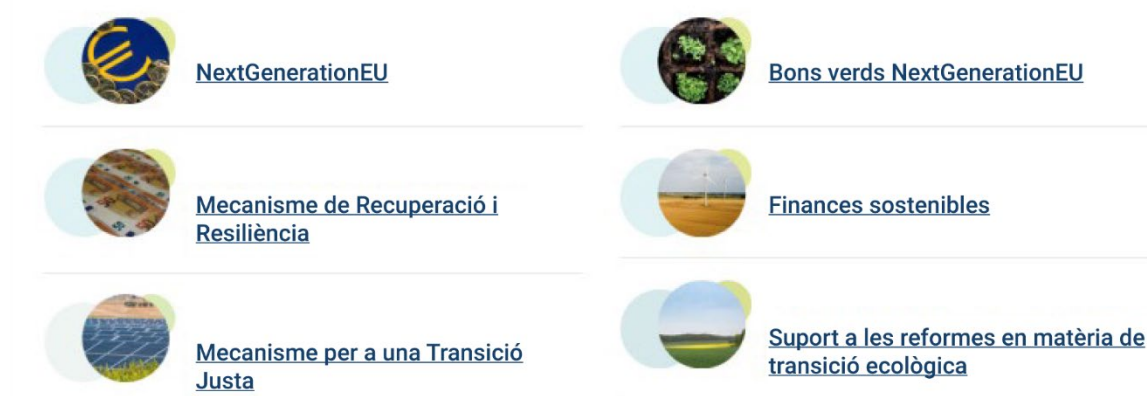
Les administracions públiques, en general, i en concret, l'administració pública valenciana tenen l'oportunitat, a través de l'acció finançadora, d'impulsar els processos de transició del teixit empresarial. Per a això disposen dels instruments que la normativa europea⁵¹ ha desenvolupat amb aquest objectiu, com són:

- El [Mecanisme de Recuperació, Transformació i Resiliència \(MRTR\)](#), amb un doble objectiu: mitigar l'impacte econòmic i social de la pandèmia de coronavirus i fer que les economies i societats europees siguin més sostenibles i resilents, per a una doble transició, ecològica i digital. Almenys el 37 % del finançament que reben els estats membres del mecanisme de recuperació i resiliència s'ha de dedicar a inversions i reformes que donen suport als propòsits climàtics.
- [Pressupost pluriennal de la UE \(2021-2028\)](#). Almenys el 30 % ha de dirigir-se a inversions i reformes que donen suport als objectius climàtics.

⁵¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal_es.

- [Pla d'inversions per a una Europa sostenible](#), que inclou el mecanisme per a una transició justa, dirigit a mobilitzar importants inversions durant 2021-2027 per a ajudar els ciutadans de les regions més afectades per la transició.
- [El Programa InvestEU](#), que destinarà almenys el 30 % dels fons a inversions que contribuïsqen a aconseguir els objectius climàtics.

Figura 21: Mecanismes d'ajuda europeus per a la transició

Font: Comissió Europea

Un aspecte que cal considerar és, que en relació amb les mesures que s'estan incloent en els instruments d'ajuda, només s'estan tenint en compte els factors mediambientals, sense valorar en aquests moments els aspectes socials i de governança. Això té a veure amb les diferents velocitats de la normativa en cadascun d'aquests àmbits, i de manera molt especial amb la regulació de taxonomia, que en aquests moments només apareix regulada en la dimensió mediambiental, encara que s'està avançant significativament en la taxonomia social i és d'esperar que a partir del 2023 es pugui comptar amb alguna regulació en aquest àmbit a través d'actes delegats de desenvolupament del Reglament de taxonomia.

Un dels instruments de finançament principals en què s'han introduït aquests criteris en les ajudes ha sigut el del Mecanisme per a la Recuperació, Transformació i Resiliència (MRTR). Aquest mecanisme d'ajudes és la peça central del [programa Next Generation EU](#).

L'objectiu d'aquest programa és doble:

- Impulsar en el curt termini l'activitat econòmica i la creació d'ocupació per a contrarestar l'impacte de la pandèmia.

- Donar suport a un procés de transformació estructural amb un enfocament a mitjà i llarg termini respectivament amb la intenció d'augmentar el creixement potencial i reforçar la resiliència i avançar cap a un desenvolupament més sostenible i inclusiu.

És important que el primer objectiu no deixi sense efecte el segon, posant en risc un abordatge de transformació a mitjà i llarg termini, és a dir un enfocament d'inversió per a la transformació en la qual la neutralitat climàtica i la transició digital siguin l'objecte principal de les reformes i inversions.

En aquest sentit, s'exigeix que les mesures finançades pel Mecanisme i incloses en els plans nacionals de recuperació i resiliència de cada estat membre han de contribuir a la transició ecològica i a la transició digital, amb un import que supose almenys el 37 % i el 20 %, respectivament, de l'assignació total del pla. El PRTR espanyol ha augmentat aquests percentatges de contribució a un 39,7 % en la transició ecològica i el 28,2 % per a la transició digital.

Per a assegurar el compliment d'aquests percentatges s'estableix un càlcul de la contribució a través de dues metodologies:

- La "metodologia de seguiment per a l'acció pel clima" (etiquetatge verd).
- I la "metodologia per a l'etiquetatge digital en el marc del mecanisme".

Els processos de càlcul estan previstos en els annexos VI i VII, respectivament, del Reglament (UE) 2021/241, de 12 de febrer del 2021.

Per això, el [Reglament \(UE\) 2021/241, de 12 de febrer del 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de recuperació i resiliència](#) introdueix el principi de "no causar un perjudici significatiu o *do no significant harm* (DNSH per les sigles en anglés)" com a principi que cal establir en les diferents mesures, tant les reformes com les inversions, que proposen els estats membres i condició indispensable perquè un projecte siga elegible i, per tant, receptor de fons europeus vinculats al [programa Next Generation EU](#).

Aquest principi prové de la Regulació de taxonomia ambiental europea de la qual ja hem parlat, i assegura que la reforma o la inversió no causa un dany significatiu a cap dels sis objectius mediambientals establits en el Reglament de taxonomia de la UE, publicat el juny del 2020:

- Mitigació del canvi climàtic.
- Adaptació al canvi climàtic.
- Ús sostenible i protecció dels recursos hídrics i marins.
- Transició cap a una economia circular.
- Prevenció i control de la contaminació.
- Protecció i recuperació de la biodiversitat i els ecosistemes.

Perquè les activitats econòmiques puguen ser qualificades de sostenibles ambientalment i, per tant, ser candidates a ser finançades, han de complir amb els requisits següents:

1. Contribuir substancialment, almenys, a un dels sis objectius mediambientals enumerats en el Reglament (UE) 2020/852, del Parlament Europeu i del Consell.
2. No perjudicar significativament cap dels objectius mediambientals esmentats anteriorment.

Per la rellevància que té, aquest criteri ha sigut objecte d'un tractament ampli per part de la Comissió Europea que, a través de la publicació d'una guia tècnica,⁵² aporta als estats membres una sèrie d'orientacions addicionals sobre aquesta qüestió.

L'impacte d'aquest principi no acaba en la fase de planificació, sinó que s'estén a "tots els nivells d'execució" de les reformes i inversions, de manera que els gestors administratius hauran de complir i acreditar el seu compliment en totes les fases del procés d'execució efectiva i constituir-se com un vertader "filtre verd" de totes les accions.

Captació d'inversió privada. Finançar la transició

La Unió Europea reconeix que el finançament públic no serà suficient per a sufragar el cost de la transició a un nou model econòmic. Aquest principi també és aplicable a escala regional, on la Comunitat Valenciana i el seu teixit empresarial hauran de ser capaços de captar la inversió que els permeta fer els canvis tecnològics i productius que seran exigits pel marc regulador europeu.

Com ja hem comentat amb anterioritat en aquest informe, aquest marc regulador respon en gran part a facilitar aquesta captació d'inversió, no obstant això, el teixit empresarial haurà de saber fer un ús estratègic d'aquestes eines i captar efectivament aquesta inversió.

Hi ha dos antecedents reeixits, en l'àmbit de captació d'inversió a la Comunitat Valenciana, que poden resultar semblants. Un d'aquests és el procés d'internalització del teixit empresarial valencià, i l'altre la captació d'inversió per a l'àmbit emprenedor o l'ecosistema d'empreses emergents (*start ups*). En els dos casos, clarament les empreses han hagut de fer esforços importants i inversions inicials per a ser capaços d'atraure capital, i d'igual manera, les empreses requeriran el suport de les administracions públiques.

⁵² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?toc=OJ%3AC%3A2021%3A058%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.C_.2021.058.01.0001.01.SPA.

En la Comunicació del Pacte Verd, la Comissió es va comprometre a “empoderar les comunitats regionals i locals”. L’any 2020, el Comitè de les Regions (CdR) de la UE va llançar la iniciativa *Green Deal Going Local*, que té com a objectiu garantir que les regions i ciutats participen en la implementació del *Green Deal*.

Les administracions públiques en l’àmbit europeu, nacional, regional i local són impulsores clau de la transició cap a una economia sostenible. La capacitat regional de captar inversions afectarà com i en quina mesura les regions poden contribuir a les transicions de sostenibilitat a curt i mitjà termini.

D’altra banda, cal tindre en compte que les transicions no són únicament processos creatius, sinó també destructius, en els quals un antic sistema és reemplaçat per un altre. Aquest fet requereix el canvi de recursos, incloent-hi els recursos financers, la qual cosa, al seu torn, requereix limitar o evitar la despesa en tecnologies i solucions nocives per al medi ambient. La qüestió de quines coses no finançar és tan important com la qüestió d’on assignar els fons. Aquest enfocament d’evitar gastar en solucions nocives per al medi ambient també està en línia amb el principi de “no fer mal” del Pacte Verd Europeu.

Un enfocament ambiciós, en el qual només es permet el finançament dels projectes més sostenibles, pot contribuir a les transicions, mentre que un enfocament menys ambiciós, en el qual només s’exclouen del finançament els projectes més perjudicials per al medi ambient, pot considerar-se una eina clàssica d’integració que pot limitar els impactes ambientals negatius de la despesa, però no contribuirà significativament a aconseguir una transició cap a la sostenibilitat.

5. ANÀLISI D'IMPACTE EN EL TEIXIT EMPRESARIAL VALENCIÀ

El full de ruta europeu de sostenibilitat i la transposició d'aquest a la normativa espanyola suposaran una alta exigència per a les empreses valencianes. Juntament amb la digitalització la sostenibilitat és l'altre gran repte del qual dependrà la seua competitivitat en el futur.

Al seu torn, l'adaptació cap a un model econòmic sostenible suposa una gran oportunitat per al teixit empresarial valencià en relació amb l'augment de la seua competitivitat i la captació d'inversió per a la seua transformació i creixement.

Per tant, la integració de la sostenibilitat per les empreses valencianes pot suposar un risc o una oportunitat en funció de com es faça el procés de transformació i transició, que haurà de tindre en compte al mateix temps la sostenibilitat i la rendibilitat de les empreses.

Impacte de la regulació i les polítiques de sostenibilitat en el teixit empresarial valencià.

Per a analitzar l'impacte en les empreses valencianes del nou marc regulador de sostenibilitat, marcat pel full de ruta europeu, analitzarem a continuació els impactes quantitatius, és a dir, si en funció d'aquest nou marc regulador hi ha més empreses obligades per aquesta regulació i, en segon lloc, els impactes qualitatius o que afecten la manera en què les empreses facen els seus processos.

D'altra banda, es farà referència a la intensitat dels canvis, ja que en l'anàlisi de l'impacte no sols és important conèixer el nivell o la profunditat dels canvis, sinó també el temps en què aquests hauran de ser implementats, ja que d'aquestes dues variables depén el ritme d'adaptació i, per tant, el grau d'exigència real.

Impacte quantitatiu

En relació amb l'obligació de publicar informes de sostenibilitat corporatius (anteriorment estats d'informació no financers), com ja hem explicat, la normativa espanyola va per davant respecte de l'europea i des del gener del 2021 exigeix l'obligació de reportar a les empreses a partir de 250 treballadors i 40 milions de facturació, aspecte que la nova directiva europea no preveu fins al 2025. Per tant, l'entrada en vigor de la nova directiva no suposarà en l'àmbit espanyol ni en el de la Comunitat, un nombre més alt d'empreses obligades, a excepció de les pimes cotitzades, empreses que sí que tindran aquesta obligació a partir de l'any 2026, encara que l'impacte d'aquest canvi no és massa significatiu en el teixit empresarial espanyol ni valencià.

Per tant, un aspecte que cal tindre en compte és que en optar el marc regulador espanyol per ser més exigent que l'europeu, i avançar-se en l'obligació per a les empreses a partir de 250 treballadors respecte d'altres estats membre, les empreses espanyoles i valencianes compten amb un avantatge en l'adquisició d'experiència en l'exercici de reportar. Això suposa una oportunitat d'oferir informes de més qualitat i, per tant, més competitiu respecte d'altres empreses europees en el moment en què aquestes comencen a estar obligades. Convé recordar, com ja s'ha exposat anteriorment, que en el futur el nivell d'integració de sostenibilitat serà un àmbit de comparació entre empreses i, en conseqüència, podrà suposar un avantatge competitiu en relació amb la captació d'inversió i clients.

Actualment, el nombre d'empreses obligades a publicar informació no financera a la Comunitat Valenciana són 289⁵³, de les quals 79 pertanyen al sector industrial, 51 al sector comercial, 41 activitats financeres i 25 a activitats professionals i tècniques.

A causa de la grandària de les empreses, i el gran nombre de pimes en el teixit empresarial, el nombre pot semblar no molt significatiu, però cal tindre en compte que aquesta obligació implica les empreses més grans i amb més facturació i una contribució al PIB de la CV. A més, aquestes empreses tenen una capacitat tractora respecte a un gran nombre d'empreses més menudes, que són les seues proveïdores, per la qual cosa el pes relatiu és molt rellevant en l'economia valenciana.

D'entre les 289 empreses obligades a reportar a la Comunitat Valenciana, 221 han començat a tindre l'obligació per primera vegada enguany. Són empreses que es troben en el marge entre 250 i 500 treballadors, i que fins al 2021 no estaven obligades a reportar, per la qual cosa compten amb poca experiència en el desenvolupament d'informes de

⁵³ 53 Font: Orbis, juny 2022. Empreses amb més de 250 treballadors.

sostenibilitat, a més d'altres hàndicaps com són tindre menys recursos i accés a coneixement respecte de les empreses més grans per damunt dels 500 treballadors.

També cal tindre en compte que al voltant de 93 empreses podrien estar-hi obligades potencialment en els pròxims anys en funció del creixement d'aquestes, ja que es troben actualment entre els 200 i 250 treballadors.

Per tant, pel que fa a la regulació de divulgació d'informació no financera, podem concloure el següent:

- L'impacte quantitatiu, és a dir, el nombre d'empreses afectades pels canvis reguladors no serà significatiu en els pròxims anys, sinó que ho és en el present, en avançar-se la normativa nacional a les exigències de la normativa europea. Això requereix accions i suports a curt termini.
- Per tant, aquest període, és de més exigència a les empreses espanyoles i valencianes, però suposa una oportunitat de cobrar avantatge respecte de l'obligació que homòlogues europees tindran en un període de tres anys. Identificar les accions necessàries per a aprofitar aquesta oportunitat pot suposar un avantatge competitiu per al teixit empresarial valencià en el mitjà termini respecte a altres empreses competidores europees.
- Les empreses valencianes actualment obligades a divulgar informes de sostenibilitat corporativa tenen una capacitat d'efecte tractor respecte de les pimes i, per tant, tenen un alt potencial transformador sobre el conjunt del teixit empresarial valencià.

A més de la normativa de divulgació d'informació no financera, l'altra regulació que cal analitzar pel seu possible impacte quantitatiu és la proposta de directiva sobre diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat⁵⁴ ja analitzada en el primer apartat d'aquest informe. Aquesta nova normativa té un alt potencial tractor respecte de les pimes, per tant, l'impacte quantitatiu és molt alt, ja que totes les empreses que siguen proveïdores de les empreses obligades per aquesta normativa (empreses de més de 500 treballadors i més de 150 milions de facturació) es veuran impactades per aquesta nova regulació a partir del 2025⁵⁵.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-directive-corporate-sustainable-due-diligence-and-annex_en.

⁵⁵ Quatre anys a partir de l'entrada en vigor de la directiva, segons l'article 27 de la proposta de directiva de Due Diligence de sostenibilitat corporativa.

Actualment, hi ha un total de 68 empreses a la Comunitat Valenciana amb més de 500 treballadors i més de 150 milions de facturació,⁵⁶ de les quals 14 es dediquen al comerç, 12 pertanyen a la indústria manufacturera i 7 a activitats professionals.

Encara que no s'ha pogut accedir a la dada del nombre d'empreses valencianes que són proveïdores, el baix nombre absolut d'empreses obligades fa molt factible treballar-hi de prop aquest acompanyament a empreses més petites vinculades amb la cadena de valor d'aquestes.

D'altra banda, la norma també serà de compliment obligat per a les empreses amb una mitjana de més de 250 empleats i un volum de negocis net mundial de més de 40 milions EUR en l'últim exercici financer per al qual es van preparar els estats financers anuals, sempre que almenys el 50 % d'aquesta facturació neta s'haja generat en un dels següents sectors o més:

- La fabricació de tèxtils, cuir i productes relacionats (incloent-hi el calçat), i el comerç a l'engròs de tèxtils, peces de vestir i calçat.
- L'agricultura, la silvicultura, la pesca (incloent-hi l'aqüicultura), la fabricació de productes alimentaris i el comerç a l'engròs de matèries primeres agrícoles, animals vius, fusta, aliments i begudes.
- L'extracció de recursos minerals, independentment d'on s'extraguen.

En aquest segon grup d'empreses l'obligació aplica quatre anys després de l'entrada en vigor de la directiva, per la qual cosa s'espera que siga obligatòria per a aquestes el 2027, i que arrossegue a les seues empreses proveïdores també a partir d'aquesta data, per la qual cosa tindrem un segon arrossegament quantitatiu de petites i mitjanes empreses a partir d'aquesta data.

Com a conclusió, la proposta de directiva sobre diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat ([Corporate Sustainability Due Diligence Directive Proposal](#)) sí que tindrà un important impacte quantitatiu per a les empreses espanyoles i valencianes, tant per les empreses directament obligades per aquesta normativa, com per totes aquelles que hi tenen una relació comercial des de la seua cadena de valor (empreses proveïdores), entre les quals es troben un nombre important de pimes. Per tant, l'impacte d'aquesta normativa, juntament amb els que es deriven de l'accés al finançament i la inversió, seran els que, en el mitjà termini, tinguen més arrossegament sobre empreses fins ara no obligades, especialment les pimes.

⁵⁶ Font Orbis, juny 2022. S'han exclòs les empreses que tenen una matriu que consolida comptes fora de la CV.

Impacte qualitatiu

L'impacte qualitatiu de la nova normativa de sostenibilitat analitzada en aquest informe és més significatiu en el mitjà termini que l'impacte quantitatiu analitzat anteriorment. Amb això volem dir que en els pròxims anys el màxim impacte d'aquest nou marc regulador afectarà fonamentalment els processos i les activitats de les empreses espanyoles i valencianes per damunt de 250 treballadors. No obstant això, en el llarg termini és de preveure que l'impacte quantitatiu augmentarà la seua importància i aquests processos de transformació s'estendran cap a les pimes.

Per tant, en un escenari 2022-2025 no parlem tant del canvi en el nombre d'empreses obligades per la normativa, sinó del potencial transformador d'aquestes noves normatives respecte de la manera en què les empreses obligades operen, tant en l'àmbit d'ingrés anticipat i rendició de comptes com en el dels seus processos productius.

Tenint en compte el que hem exposat, i l'anàlisi reguladora desenvolupada en el segon apartat d'aquest informe, a continuació, entrem en el detall de les noves exigències a què s'enfronten les empreses en un escenari 2022-2025 en funció del marc regulador de transparència i informació no financera, els reptes derivats d'aquestes exigències i les necessitats principals que sorgiran en el teixit empresarial valencià en aquesta transició.

En relació amb les exigències, les empreses valencianes viuran en els pròxims anys un augment intens d'aquestes en tot el que té a veure amb la gestió interna i divulgació de la sostenibilitat. El canvi de normativa respecte de la transparència corporativa que es produirà al voltant de la nova directiva d'informes de sostenibilitat (CSRD) suposa un salt qualitatiu important per a les empreses, moltes d'aquestes encara amb poca experiència en la divulgació i poc professionalitzades pel que fa a la sostenibilitat. Per a facilitar la valoració dels canvis, a continuació, es destaquen les exigències principals identificades:

- **Increment de la qualitat i quantitat d'informació divulgada.** Els informes corporatius de sostenibilitat, anteriorment anomenats estats d'informació no financera, hauran d'adaptar-se a un important canvi qualitatiu en relació amb l'exhaustivitat i la fiabilitat de la informació divulgada, a partir de l'entrada en vigor dels estàndards europeus de sostenibilitat per al *reporting* (ESRS) i la nova directiva d'informació de sostenibilitat corporativa (CSRD). Això obligarà les empreses a tindre un més coneixement tècnic de les normes d'ingrés anticipat i a adaptar els seus sistemes d'informació.
- **Augment de la transparència corporativa.** Les empreses hauran de començar a integrar la informació financera i no financera, i mostrar coherència entre aquesta. Per a això, hauran de començar a treballar un tipus d'informació anteriorment no sol·licitada, els indicadors financers introduïts per l'article 8 del Reglament de taxonomia i exposar-se a comunicar el percentatge de la seua facturació, inversió (Capex) i despeses operatives (Opex) alineats amb activitats sostenibles. Al seu torn,

hauran de ser capaços de mostrar la seua estratègia de transició i transformació, ja no sols des de les seues polítiques, sinó des de la planificació financera. Aquesta nova exigència, en el mitjà termini transformarà models de negoci o, fins i tot, farà desaparèixer alguns d'aquests, per exemple, els basats en combustibles fòssils, i afectarà els processos productius de les empreses.

- **Més grau d'assegurament.** La nova directiva d'informes corporatius de sostenibilitat (CSRD) introdueix per primera vegada el requisit d'auditoria per als informes de sostenibilitat, una de les demandes dels inversors i altres parts interessades. Aquesta nova exigència suposa un procés progressiu per a igualar el nivell de garantia de la informació corporativa de sostenibilitat amb la dels informes financers, i suposarà un cost per a les empreses.
- **Digitalització de la informació no financera o de sostenibilitat.** S'exigirà un nou format per a l'ingrés anticipat dels informes de sostenibilitat que permeta la seua lectura per màquina (taxonomia digital). Això suposarà l'adaptació dels sistemes d'informació de les empreses per a la integració de la informació de sostenibilitat corporativa.
- **Introducció de processos de diligència deguda de sostenibilitat en la cadena de valor empresarial i amb els socis comercials.** La proposta de directiva sobre diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat (*Corporate Sustainability Due Diligence*) introdueix noves exigències per a les empreses en el control dels socis comercials en la cadena de valor en relació amb el respecte pels drets humans i el medi ambient. Suposarà l'exigència de disposar de codis de conducta clars i públics, estandarditzar la relació amb els proveïdors, i comptar amb mecanismes de supervisió i control. Aquesta exigència recaurà en primera instància en grans empreses (més de 500 treballadors i 150 milions de volum de negoci net), però a partir del 2027 també afectarà empreses per damunt de 250 treballadors que operen en el sector tèxtil, calçat, agrícola i mineral.

D'altra banda, aquesta nova exigència afectarà les pimes que mantinguen relacions comercials amb aquestes grans empreses, i els suposarà un esforç en l'adaptació a les normes que aquestes els requereixen per a mantindre la posició de proveïdores, com una anàlisi dels riscos de sostenibilitat i l'obtenció de segells i certificacions específiques. Tot i que la norma recull l'obligació per a les grans empreses afectades per aquesta de proporcionar suports a les pimes per a complir amb els requisits que els exigisquen, en la pràctica això pot suposar que algunes empreses proveïdores puguen ser descartades per no poder complir amb els requisits exigits.

Per tant, aquesta norma tindrà un vertader efecte tractor en la integració de la sostenibilitat en les empreses i un alt impacte en el teixit empresarial valencià.

- **Més exigències per a l'accés al capital.** L'estratègia de finances sostenibles, que inclou, al seu torn, el Reglament de taxonomia, introduirà noves exigències per a les empreses respecte de la capacitat de controlar i demostrar la gestió de riscos vinculada a la sostenibilitat com a requisit per a accedir al finançament (pública i privada) i la inversió. Els actors financers cada vegada seran més exigents amb les empreses perquè proporcionen la informació necessària per a valorar els seus riscos de sostenibilitat, condicionar el preu, o fins i tot la concessió de finançament a aquests riscos.
En contraposició, sorgiran oportunitats financeres perquè les empreses financin la seua transició. Per a aprofitar-les, les empreses hauran de ser capaces de mostrar una estratègia d'integració de sostenibilitat i la capacitat de gestió d'aquesta.

Tenint en compte aquestes exigències a continuació es detallen els reptes principals que les empreses valencianes hauran de dur a terme en el procés de transformació d'aquestes:

Repte del coneixement, intern o extern:

- Conèixer les exigències reguladores a temps per a facilitar-hi l'adaptació.
- Coneixement tècnic intern per a l'aplicació de les exigències reguladores.
- Capacitat d'innovació.
- Divulgació de les accions dutes a terme per l'empresa.

Repte *management* o gestió interna:

- La sostenibilitat com a element transversal a diferents departaments de l'empresa.
- Adaptació de processos interns: sistema d'informació, comptabilitat.
- Captació de talent vinculat a les necessitats de sostenibilitat.
- Reptes de governança i participació dels *stakeholders*.

Repte de les dades:

- Gestió dades: emetre informes per a diferents interlocutors i amb diferents requeriments.
- Suport en les dades per a la presa de decisions.
- Seguiment de les estratègies de millora.

Repte del finançament:

- Els costos d'establiment i operació dels procediments de divulgació d'informes de sostenibilitat i de deguda diligència.
- Costos de transició, incloses les despeses i les inversions per a adaptacions del model de negoci, canviar les operacions i les cadenes de valor pròpies d'una empresa o en instal·lacions.
- Recursos per a adaptar-se noves exigències: *reporting*, segells, certificacions.

No obstant això, totes aquestes noves exigències i reptes analitzats no afectaran de la mateixa manera ni en el mateix període de temps a totes les empreses. En funció de les seues característiques (grandària, estructura societària, estructura financera i model de negoci) la intensitat i la velocitat amb la qual hagen de tractar aquests canvis variarà.

Impacte en el marc de transformació del model productiu valencià

Com hem analitzat, en el curt-mitjà termini, l'impacte del marc regulador de transparència i divulgació de sostenibilitat corporativa tindrà un impacte important en les empreses valencianes per la seua funció de palanca en el canvi de model econòmic. No obstant això, en el mitjà-llarg termini el teixit empresarial viurà un canvi molt més profund, que transformarà els models productius existents a causa de la transició cap a una economia descarbonitzada.

Aquesta transformació serà profunda i en alguns casos suposarà la desaparició de determinats models de negoci, el sorgiment de nous i la transformació d'altres. El ritme d'aquests canvis i el seu impacte estarà marcat per l'alineació amb el full de ruta europeu i internacional de sostenibilitat que hem analitzat al llarg d'aquest informe.

A continuació, es descriu el model productiu valencià actual per a posteriorment analitzar l'impacte que aquest full de ruta de sostenibilitat hi imposarà en els pròxims anys d'acord amb les seues característiques principals.

Descripció model productiu valencià

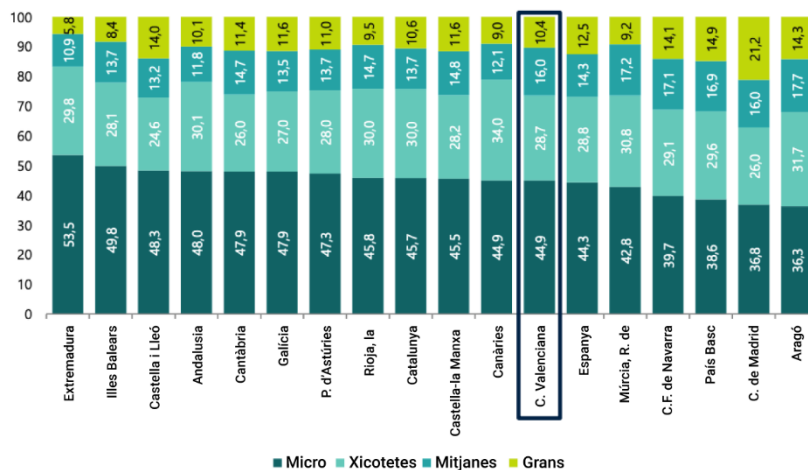
El teixit empresarial de la Comunitat Valenciana es caracteritza per tindre un nombre majoritari de microempreses i petites empreses, que concentren el 73,4 % de l'ocupació a la Comunitat Valenciana, un percentatge que supera la mitjana nacional.⁵⁷

La grandària reduïda de les empreses té un efecte en el nivell de formació i professionalització de la gestió, la qual cosa provoca deficiències organitzatives, incrementa la vulnerabilitat financera i condiona la capacitat de resistència d'aquestes davant de crisis, com l'originada pel coronavirus, però també la capacitat d'adaptació a canvis reguladors i en el mercat, com el repte de transformació que està suposant la integració de la sostenibilitat.

A més, l'economia valenciana està especialitzada en sectors amb nivells mitjans de productivitat relativament baixos, com el comerç, el transport i l'hostaleria o la indústria manufacturera del calçat i el tèxtil, i compta amb poca representació en sectors intensius en coneixement amb més capacitat de generar valor afegit.

Figura 22. Grandària de les empreses a la Comunitat Valenciana

Gràfic 1.19. Distribució de l'ocupació per grandària d'empresa. Comunitats autònomes, 2019 (percentatge)

Font: INE (EPA submostra)

Font: INE

⁵⁷ Anàlisi de l'economia valenciana i el sistema valencià d'innovació

<https://ris3cv.gva.es/documents/164540377/173227032/Anàlisi+de+la+econom%C3%ADa+valenciana+y+el+sistema+valenciano+de+innovaci3n/3e247426-b66c-4ea2-b899-bd1add6d6435>.

No obstant això, el teixit empresarial valencià té un alt nivell d'internacionalització en les seues pimes, encara que el seu pes en el mercat internacional és petit enfront d'altres regions, a causa de la grandària de les empreses.

D'altra banda, la Comunitat Valenciana es caracteritza per l'alt nombre d'iniciatives emprenedores amb 9,2 empreses per habitant, per damunt de la mitjana nacional, 8,1 empreses per habitant i d'altres regions com Catalunya amb 8,9 empreses per habitant. Només Balears i la Comunitat de Madrid en tenen un índex superior.⁵⁸

Si combinades les dues dades podem concloure que en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, naixen moltes empreses, però que moltes d'aquestes, o bé no arriben a créixer, o desapareixen, fet que suposa d'alguna manera un desaprofitament de part de l'esforç inversor realitzat. A més, aquesta característica de les empreses valencianes condiona la resiliència i la competitivitat d'aquestes, la qual cosa tindrà efectes importants en la seua sostenibilitat.

L'impacte del full de ruta europeu de sostenibilitat en el model productiu valencià

El *Green Deal* o Acord Verd Europeu és l'estratègia de creixement d'Europa, que cerca transformar la Unió en una economia moderna, competitiva i eficient. Aquest gran pacte és la iniciativa que estableix el full de ruta estratègic que situa la transició energètica i verda en el centre de l'acció política i la transformació empresarial.

Els objectius principals d'aquesta estratègia són:

- Fer que Europa siga climàticament neutral per a l'any 2050.
- Impulsar l'economia a través de tecnologia verda.
- Crear una indústria i un transport sostenibles.
- Reduir la contaminació.

Aquests objectius cerquen una transició a un nou tipus d'economia sostenible en la qual els desafiaments climàtics i ambientals es consideren una oportunitat de creixement. Per a aconseguir aquest propòsit la Comissió Europea ha generat tota una arquitectura normativa dirigida a influir en els principals actors del mercat financer i no financer, així com en els estats membres de la UE, impulsant el disseny de reformes que donen suport a la transició verda i que contribuïsqen a aconseguir els objectius del Pacte Verd Europeu.

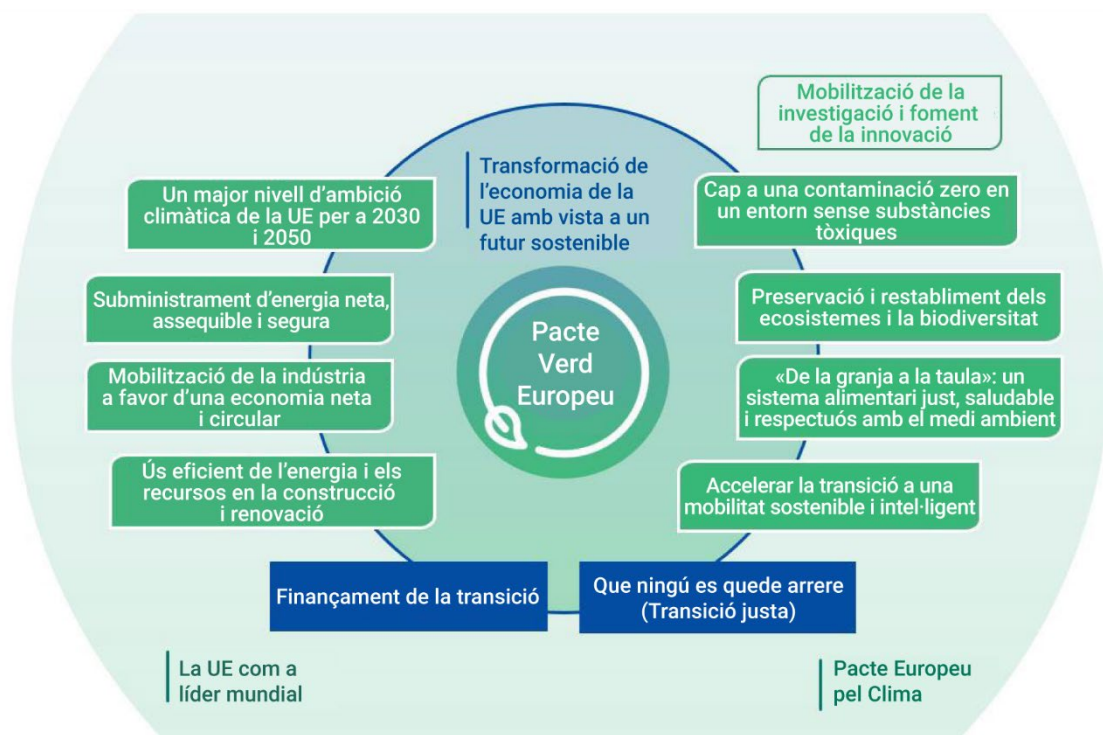
⁵⁸ Anàlisi de l'economia valenciana i el sistema valencià d'innovació IVIE i UV (2018).

A través de la transposició i implementació d'aquest marc regulador impulsat pel Pacte Verd, els estats membres impulsen aquest canvi econòmic dins de les seues fronteres, dissenyen els procediments necessaris en les administracions centrals i locals i estableixen les estructures de coordinació necessàries per a implementar polítiques verdes. En última instància això farà que les empreses treballen plans de transició que descarten models de negoci no sostenibles i cerquen la transformació d'aquells capaços d'adaptar-se a les noves exigències de sostenibilitat.

Per tant, el canvi en els models productius impulsats per la transició està directament relacionat amb l'impacte mediambiental, i no amb el concepte més ampli de sostenibilitat, i molt directament influït per l'eficiència energètica, la reducció d'emissions i el pas a una economia circular.

A continuació, s'analitzen breument les iniciatives europees principals que estan impulsant la transició a una economia europea sostenible per a poder extraure, a continuació, els seus impactes en l'economia i el model productiu valencià.

Figura 23. Pacte Verd o Green Deal

Font: Comissió Europea. Figura adaptada i traduïda de la font

Les principals iniciatives europees impulsores de la transició són les següents:

La iniciativa “Fit for 55” o “Objectiu 55”

Aquesta iniciativa és un conjunt de propostes encaminades a revisar, actualitzar i posar en marxa noves iniciatives legislatives a la UE per a garantir que les polítiques de la UE s'ajusten als objectius climàtics de reducció de les emissions en, almenys, el 55 % que la UE s'ha fixat per a 2030 respecte dels valors de l'any 1990:

- Garantir una transició equitativa i socialment justa.
- Mantindre i reforçar la innovació i la competitivitat de la indústria de la UE i garantir, al mateix temps, unes condicions de competència equitatives respecte dels operadors econòmics de tercers països.
- Donar suport a la posició de lideratge de la UE en la lluita mundial contra el canvi climàtic.

Aquesta iniciativa impactarà en la transició del sistema productiu a través de la regulació de l'energia i les emissions.

L'abril del 2021, el Consell i el Parlament van arribar a un acord provisional sobre [la Llei europea del clima](#), l'objectiu de la qual és consagrar en la legislació l'objectiu de reducció d'emissions per al 2030, que convertirà els compromisos polítics de la UE en matèria de clima en una obligació jurídica. L'acord va ser adoptat pels ministres de la UE el mes de juny del 2021.

Els dirigents de la UE tenen en compte, a més, la necessitat d'instaurar un marc facilitador que asseure una transició eficient en termes de costos, socialment equilibrada i equitativa. Per a això s'ha posat en marxa el Mecanisme per a una transició justa, dirigit a garantir que es preste un suport a les regions i els sectors que s'enfronten a reptes particulars en el marc de la transició climàtica.

Tot aquest escenari té un impacte important en els models productius i activitats de les empreses. Com estableix el Pla d'acció d'economia circular 2020 de la Comissió, la UE necessita accelerar la transició cap a un model de creixement regeneratiu, avançar per a mantindre el seu consum de recursos dins dels límits del planeta, reduir la petjada de consum i duplicar la taxa d'ús de materials circulars en la dècada vinent.

Així mateix, cadascun dels països de la UE s'ha fixat objectius d'emissió vinculants per a sectors clau de l'economia amb la finalitat de reduir substancialment les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle. Aquestes accions concerneixen sectors com la indústria, el transport i la mobilitat, l'energia i el sector financer. Al mateix temps, les accions d'aquests sectors tenen un caràcter molt transversal a l'activitat de qualsevol empresa, per la qual cosa l'acció pel clima ha d'integrar-se en tots els sectors d'actuació.

En aquest sentit, Espanya ha adquirit, a través de la primera Llei de lluita contra el canvi climàtic,⁵⁹ el compromís de reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle que es planteja com a finalitat per al 2050 la "neutralitat climàtica" i que el 100 % de l'electricitat procedisca de fonts renovables amb uns objectius intermedis per al 2030 de reducció a un 23 % el CO₂ respecte a l'any de referència mundial (1990), que el 42 % de l'energia consumida procedisca de renovables i la seua eficiència energètica arribe al 39,5 %.

Aquests compromisos tindran un alt impacte en les empreses i condicionaran la manera en què fan la seua activitat, que hauran d'adaptar-se a la transició necessària perquè Espanya aconseguisca els seus compromisos globals.

La Comunitat Valenciana va aprovar l'1 d'abril del 2022 el [Projecte de Llei de canvi climàtic i transició ecològica de la Comunitat Valenciana](#) a proposta de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. A través d'aquesta norma, la Comunitat també es fixa els seus objectius: amb una reducció d'emissions del 40 % l'any 2030 i aconseguir la neutralitat el 2050. En matèria de consum energètic l'ambició és, almenys, d'una reducció del 35,4 % el 2030, mentre que en transició energètica l'horitzó se situa en un 42 % d'energia d'origen renovable, també el 2030. Per tant, aquests objectius estan alineats amb els objectius europeus i nacionals.

L'Estratègia valenciana de canvi climàtic i energia 2030 desenvolupa les accions necessàries per a complir amb aquests objectius establits, en concret estableix huitanta-huit mesures en dues línies d'actuació: la mitigació i l'adaptació.

Ateses les dades estimades publicades per l'inventari d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle dels municipis de la Comunitat Valenciana,⁶⁰ que quantifica i analitza les emissions de CO₂ per sectors o nivell de fixació en els 541 municipis valencians el 2019, es dedueix que els emissors principals de CO₂ a la Comunitat són el transport i l'energia: l'ús del vehicle privat representa el 18,4 % de les emissions; l'ús d'electricitat en l'àmbit industrial (7,49 %), gas en habitatges particulars (6,9 %), electricitat en habitatges particulars (6,72 %), camions (6,41 %), electricitat en comerços (4,75 %), tractors (3,55 %), gas en comerços (2,51 %) i refrigeració (2,36 %).

⁵⁹ Llei 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

⁶⁰ L'Inventari per municipis es basa en previsions a partir de fonts d'informació de caràcter públic, per la qual cosa no sempre coincideixen amb les emissions reals emeses per focus específics.

Una altra dada interessant per a l'anàlisi és el fet que vint dels 541 municipis de la Comunitat Valenciana són els responsables de més del 50 % de les emissions totals de gasos d'efecte d'hivernacle de tot el territori. Aquesta concentració permetria actuacions més focalitzades per a aconseguir una eficiència superior en polítiques de reducció.

Ateses les dades d'emissions a escala provincial, a Castelló, els municipis que concentren els nivells més alts de contaminació estan relacionats amb la indústria petroquímica i amb la ceràmica, a Alacant estan més vinculats a les zones més turístiques i al transport i a la província de València, les causes es troben més diversificades.

L'estratègia de finances sostenibles

Aquesta estratègia ja ha sigut analitzada àmpliament en l'apartat tercer d'aquest informe. En relació amb el seu impuls de la transició a un model econòmic sostenible ressaltem el seu impacte dirigit a quatre àrees:

1. Ampliar les eines de finançament sostenible que hi ha per a facilitar l'accés al finançament de la transició.
2. Millorar la inclusió de les petites i mitjanes empreses (PIME) i els consumidors, brindar-los les eines i els incentius adequats per a accedir al finançament de transició.
3. Millorar la resiliència del sistema econòmic i financer davant dels riscos de sostenibilitat.
4. Incrementar la contribució del sector financer a la sostenibilitat.
5. Garantir la integritat del sistema financer de la UE i supervisar la transició ordenada d'aquest cap a la sostenibilitat.
6. Desenvolupar iniciatives i estàndards internacionals de finances sostenibles i donar suport als països socis de la UE.

Totes aquestes mesures estan orientades a facilitar que el capital es dirigisca cap a les tecnologies i negocis més sostenibles i impulsar la transformació empresarial amb l'objectiu de captar inversió. No obstant això, actualment s'està posant damunt de la taula no sols la necessitat de transformar-se per a captar inversió, sinó de captar inversió per a la transició. Aquest canvi d'enfocament és important per a alleujar la pressió sobre les empreses i trencar les dicotomies entre el que és verd i el no ho és que impulsava l'Estratègia de finances sostenibles de "primera generació" i posa en primera línia la necessitat de donar suport al finançament de les activitats a mesura que avancen cap a la sostenibilitat ambiental al llarg del temps fet que permet millores incrementals. La mateixa Regulació de taxonomia incorpora aquesta visió més granular de les activitats d'una empresa i fomenta un avanç en la transició empresarial.

D'altra banda, l'obligació dels bancs d'informar sobre l'alineació de les carteres de préstecs i inversions amb la taxonomia, la qual cosa els portarà a sol·licitar aquesta informació dels clients, especialment d'aquells que no publiquen informes de sostenibilitat. D'aquesta manera, perquè les empreses accedisquen al finançament, hauran de proporcionar als bancs la informació necessària sobre les estratègies de transició i la taxonomia. Aquesta pràctica afectarà les pimes que sol·liciten finançament, raó per la qual, per a garantir l'accessibilitat del finançament sostenible per a les pimes, serà essencial millorar la gestió de dades de sostenibilitat d'aquestes.

Marc regulador de transparència corporativa

Encara que, com ja hem analitzat en aquest informe, la transparència i el *reporting* d'informació no financera corporativa és un element important del marc regulador de sostenibilitat, en realitat, com veiem, l'estratègia de sostenibilitat europea va molt més enllà i vol transformar l'economia europea impulsant el creixement d'aquesta d'una manera sostenible. En aquest sentit, la transparència, en realitat, és una palanca per a la transformació de les empreses, que cerca, a través de la regulació generar una cadena de pressions i incentius, impulsar canvis en l'economia real i, per tant, en els models productius.

Entre les diferents normes de transparència corporativa que hem analitzat potser, la normativa més rellevant pel seu impacte en el model productiu és la Regulació de taxonomia, que a través de marcar quines activitats econòmiques poden considerar-se sostenibles o no, i la seua vinculació amb KPI financers estableix un pont entre la transformació de les empreses i el món inversor i incentiva el canvi en la implementació de l'activitat econòmica per part de les empreses. L'alineació amb la taxonomia és una de les regulacions que tindrà més impacte i influència en el futur en els models productius de les empreses, i, per tant, de les empreses valencianes, i s'establirà com una guia per a la sostenibilitat d'aquestes. **Les raons d'aquest impacte en les empreses** són les següents:

- L'alineació amb la taxonomia d'una empresa serà clau per a **l'accés a capital**, ja parlem de **finançament o inversió**. La taxonomia és i serà la regulació de referència per a tots els actors del mercat financer (entitats de crèdit, inversors privats, bons verds, asseguradores...) que, al seu torn, es veuen obligats al seu **compliment per l'Estratègia de finances sostenibles**, per la qual cosa necessitaran conèixer l'alineació de les empreses amb aquesta per a valorar-ne els riscos i decidir si invertir o no, o el preu al qual ho fan. Aquest aspecte es desenvoluparà més endavant.

- Els tres indicadors de divulgació sobre l'alineació amb la taxonomia europea d'una empresa seran en el futur un dels elements **principals de comparació entre empreses** en els àmbits de decisió de finançadors, però també en relació amb les parts interessades o consumidores.
- Finalment, part de l'impacte resideix en el **potencial com a guia per a les empreses en relació amb els plans de transició**, però també la utilització en aquest mateix sentit d'altres organismes o institucions que requerisquen valorar l'alineació amb la sostenibilitat en la presa de decisions.

Sectors del teixit empresarial valencià amb més impacte de transformació

El teixit empresarial valencià té algunes característiques estructurals que el fan vulnerable als riscos mediambientals i, en general, al desafiament que suposa la integració de les exigències del full de ruta de sostenibilitat.

Partint de l'anàlisi DAFO feta per l'informe *Análisis de la economía y el sistema valenciano de innovación. Diagnóstico en el contexto actual*, elaborat per l'IVIE i la Universitat de València⁶¹ del context general valencià, que pren com a punt de partida l'avaluació intermèdia de l'Estratègia RIS3-CV realitzada a la fi del 2019, s'identifiquen a continuació les principals febleses, amenaces, fortaleeses i oportunitats (DAFO) que poden influir sobre l'impacte de la sostenibilitat en el teixit empresarial valencià.

Febleses

Estancament de la posició relativa del PIB per càpita per sota de la mitjana.
Empitjorament de la posició relativa en productivitat respecte a la mitjana.
Baixa productivitat per la reduïda presència de sectors d'alt contingut tecnològic i amb capacitat de generar valor afegit (telecomunicacions, productes farmacèutics, fabricació de productes informàtics, etc.).
Especialització orientada cap a activitats estacionals, especialment en els serveis destinats a la venda en el mercat (turisme).
Indústria especialitzada en activitats intensives en mà d'obra i amb un nivell tecnològic mitjà i baix.
Dificultats de les empreses per a créixer en grandària i millorar-ne els nivells de productivitat.
Baixa professionalització de mitjana de la gestió i la direcció de les empreses.
Alentiment del comerç internacional, intensificat per la ruptura o interrupció de les cadenes de valor globals davant de la crisi..
Fort endeutament del sector públic valencià.

⁶¹ Desembre 2020.

Menys disponibilitat relativa, respecte de la mitjana de les regions, de recursos financers per a implementar política de desenvolupament regional.

Territori, emissions, energia: conseqüències d'un creixement no sostenible.

Amenaces

Economia molt exposada al cicle econòmic i poc resistent davant de les crisis: desocupació cíclica.

Limitacions per a l'expansió productiva i comercial de les empreses valencianes derivades de l'escassa grandària d'aquestes i baix grau de cooperació.

Problemes de competitivitat i de supervivència de les empreses valencianes a conseqüència de la reduïda grandària.

Intensificació de la competència internacional i aparició de noves economies competidores. Prolongació de la caiguda en la inversió pública

Prolongació de la caiguda en la inversió pública.

Consum energètic excessiu, sobreexplotació del territori, més risc d'incendis, augment de l'erosió i les emissions.

Pèrdua de biodiversitat i intensificació de fenòmens meteorològics extrems com les onades de calor, les inundacions o les sequeres.

Les febleses i les amenaces destacades poden fer l'economia valenciana més vulnerable en relació amb els riscos que pot suposar el canvi cap a un model econòmic sostenible, com també un hàndicap d'aprofitar les oportunitats. Especialment rellevant, en aquest sentit, són les condicions que tenen a veure amb la grandària de les empreses i la baixa productivitat empresarial perquè la combinació dels dos factors pot suposar una dificultat més alta per a captar la inversió necessària per a la seua transformació.

Fortaleses

Sectors industrials tradicionals consolidats i organitzats (tèxtil, ceràmica, metal·lúrgia, etc.) amb formació de diversos clústers locals i comarcals

Consolidació i dinamisme de la cadena agroalimentària: consolidació d'una agroindústria econòmicament rellevant

Avantatge competitiu derivat d'haver aconseguit nivells de productivitat superiors a la mitjana nacional en alguns sectors (fabricació de vehicles a motor, indústria del moble, indústria de l'alimentació)

Elevat nombre d'iniciatives emprenedores en relació amb la dimensió de la població valenciana

Diversificació recent dels mercats de destinació de les exportacions

Especialització comercial intrasectorial

Recuperació de la inversió privada

Existència de polítiques regionals per a la sostenibilitat ambiental: sòl, aigua, energia, biodiversitat i canvi climàtic

Oportunitats

Impulso de nuevos modelos de ciudad inteligentes (<i>Smart Cities</i>)
Aprofitament de la concentració d'activitat en clústers industrials de caràcter local i comarcal per a un desenvolupament territorial equilibrat
Potencial de creixement de les activitats agroalimentàries
Medi ambient, economia verda, energies renovables: aprofitament de fons europeus
Noves oportunitats de negoci derivades de la preocupació per la sostenibilitat ambiental

D'altra banda, l'experiència en la captació d'inversió producte de l'alta iniciativa emprenedora de la Comunitat i la consolidació d'alguns sectors industrials i de la cadena agroalimentària poden suposar un avantatge que cal aprofitar en l'escenari de transició cap a la sostenibilitat.

A continuació, s'analitzen els sectors més estratègics de la Comunitat Valenciana i l'impacte d'aquests per la sostenibilitat a partir de dades de l'Observatori GECE.⁶²

Comerç

Destaca l'elevat nivell de competitivitat de les empreses valencianes del sector del comerç. Aquest sector aporta el 26,1 % del valor total generat en els serveis privats i un 35,3 % de l'ocupació privada. En el sector del comerç un 24 % de les empreses es classifiquen com a empreses altament competitives⁶³ i es caracteritzen per tindre una grandària mitjana significativament superior a la mitjana de les altament competitives en altres empreses del sector serveis. Aquest sector pateix, no obstant això, un considerable dèficit de productivitat de l'ocupació.

El sector del comerç té com a característica específica que la integració de la sostenibilitat no sols és impulsada per la part empresarial, sinó que el consumidor, a través de les decisions de compra, és un actiu fonamental per a aconseguir la transformació del model d'una manera sistèmica.

⁶² Anàlisi GECE 02/2021.

⁶³ Segons l'Observatori GECE, les empreses altament competitives són les que se situen entre el 25% millor del seu sector en l'àmbit nacional en un conjunt d'indicadors de competitivitat.

Alguns dels reptes principals del sector són:

- Les emissions de la distribució
- La generació de plàstics
- La digitalització de la cadena de subministrament
- El foment del consum responsable

Segons el Pacte Mundial, també compta amb importants oportunitats en l'àmbit de la sostenibilitat, vinculades a la millora de la traçabilitat dels productes, l'economia circular, l'automatització i l'enfortiment de la compravenda de productes sostenibles.

Hostaleria i turisme

L'hostaleria és el segon sector en importància per la seua aportació a l'economia privada. En aquest sector, les empreses tenen en general una grandària molt reduïda, el punt fort principal d'aquestes es troba en la rendibilitat i solvència a curt termini. La productivitat de l'ocupació se situa entre les més baixes dels sectors de serveis, ja que és un sector molt intensiu en mà d'obra, fet que repercuteix en la inferior qualitat del capital humà.

La resolució del Parlament Europeu, de 25 de març del 2021, per la qual s'estableix una estratègia de la UE per al turisme sostenible (2020/2038 (INI)) i proposa la *creació d'una direcció específica que s'ocupe específicament del turisme, recolzada per un finançament adequat, amb vista a adoptar un enfocament integrat i eficient del turisme, donar suport al relançament del turisme a les regions europees i ajudar les empreses a implementar les mesures necessàries per a aconseguir objectius clau en les àrees de sostenibilitat i innovació, i augmentar-ne la competitivitat i l'atractiu.*

En aquest sector destaquen la reducció i gestió de plàstics, la reducció del desaprofitament alimentari i la descarbonització com a reptes de sostenibilitat principals.

Indústria

Dins de la indústria manufacturera, els sectors amb més pes en l'economia valenciana són la indústria agroalimentària (12,5 % del valor afegit sobre el generat pel total de la indústria), la indústria taulellera (11,9 %), el sector de l'automoció (9,2 %) i la indústria química (9,5 %).

En la indústria agroalimentària, d'intensitat tecnològica baixa igual que en la resta de les indústries amb fort pes en l'economia valenciana, el percentatge de renda i ús d'empreses

altament competitives és menys rellevant que en altres sectors industrials. Així doncs, en la indústria agroalimentària les empreses classificades com a altament competitives representen un 21,4 % del total, i la seua contribució a l'economia es materialitza en la generació d'un 42,8 % del valor afegit i un 31,7 % de l'ús del total del sector. La seua baixa intensitat tecnològica limita la productivitat.

En el sector taulellar les empreses altament competitives facturen 19,1 milions d'euros de mitjana, la qual cosa suposa quasi el doble que la grandària mitjana de les empreses d'alta competitivitat de la indústria valenciana. Un dels punts forts principals és la productivitat de la indústria situada per damunt de la mitjana de les empreses altament competitives espanyoles en el seu conjunt i un 28 % per damunt de la mitjana de les altament competitives de la indústria manufacturera valenciana.

Pel que fa a la indústria de l'automoció, d'intensitat tecnològica mitjana-alta, té un pes elevat en l'economia valenciana, però tot i ser la principal indústria generadora de riquesa i ocupació de la Comunitat Valenciana, no arriba a aconseguir les ràtios d'alta competitivitat requerides. La grandària empresarial se situa com una de les més altes en la indústria valenciana, amb una facturació mitjana per a les empreses altament competitives de 37,6 milions. Quant a la productivitat, se situa pròxima a la del conjunt de les empreses més competitives a escala nacional i un 17 % per damunt de la mitjana de les altament competitives de la indústria valenciana. Això es reflecteix en els indicadors de capital humà.

L'Estratègia Industrial Europea 2020 inclou una llista d'accions per a donar suport a les transicions ecològica i digital de la indústria de la UE, moltes de les quals ja s'han adoptat o posat en marxa.

Per a accelerar les transicions verda i digital de la indústria la Comissió ha proposat la captació de fons privats i públics per a finançar la investigació i la innovació en tecnologia i processos baixos en carboni, com també treballar amb els estats membres per a accelerar les inversions en energies renovables, xarxes i tractar les barreres.

La integració de la sostenibilitat per part de les pimes

El canvi cap a un nou model econòmic sostenible arrossegirà les empreses i les espantarà cap a un procés de transició i transformació per a adaptar-se a les noves regles del mercat. Aquest procés de transformació serà exigent per a totes les empreses, i les obligarà a adaptar-se a canvis globals, i especialment intensos per a les empreses europees que hauran de seguir el ritme marcat pel full de ruta europeu de sostenibilitat i l'exigent marc regulador d'aquest.

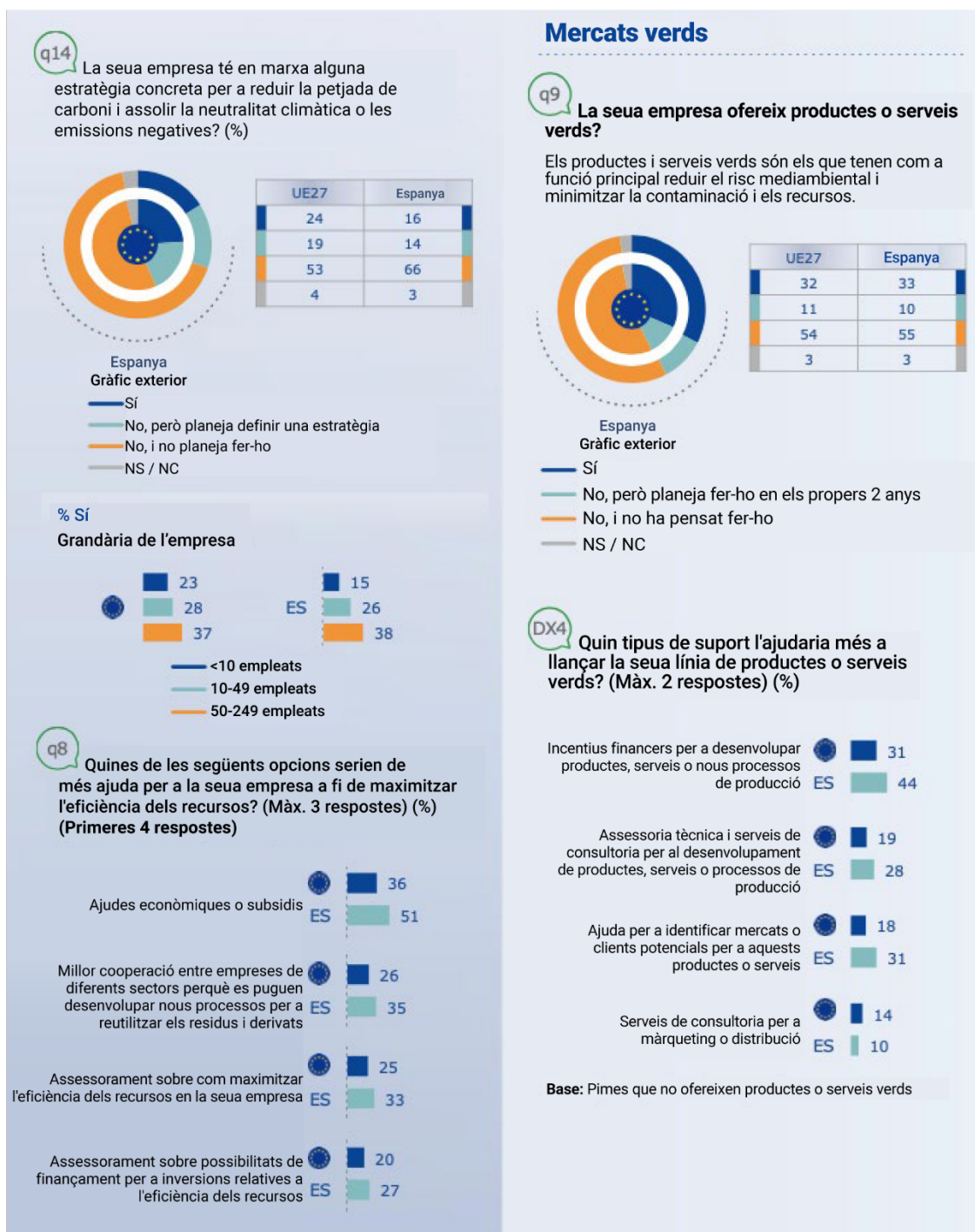
A Espanya, les pimes suposen el 99,82 % de les empreses, i representen una cosa més del 62 % del valor afegit brut (VAB) i el 66 % de l'ocupació empresarial total segons dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

Les característiques estructurals de les pimes, la limitació dels seus recursos i la capacitat d'inversió més baixa fan especialment complex per a les petites i mitjanes empreses afrontar els reptes de la sostenibilitat. Si a això sumem que fins ara les pimes han quedat pràcticament fora de les exigències reguladores de sostenibilitat, podem entendre que la integració de la sostenibilitat en les seues polítiques i processos productius encara siga escassa.

En aquest sentit, l'edició del 2022 de l'Eurobaròmetre sobre petites i mitjanes empreses (PIME), eficiència dels recursos i mercats verds publicat el 28 de març del 2022 revela que les pimes de la UE ja han emprés accions cap a la transició de les seues operacions. Aquesta mateixa anàlisi de l'Eurobaròmetre, però centrada a Espanya, amb una mostra representativa de 560 empreses, reflecteix que el 66 % de les pimes no es planteja posar en marxa estratègies concretes per a reduir les emissions, i que només el 16 % d'aquestes ho està fent. El 14 % no ho fa, però s'ho planteja.

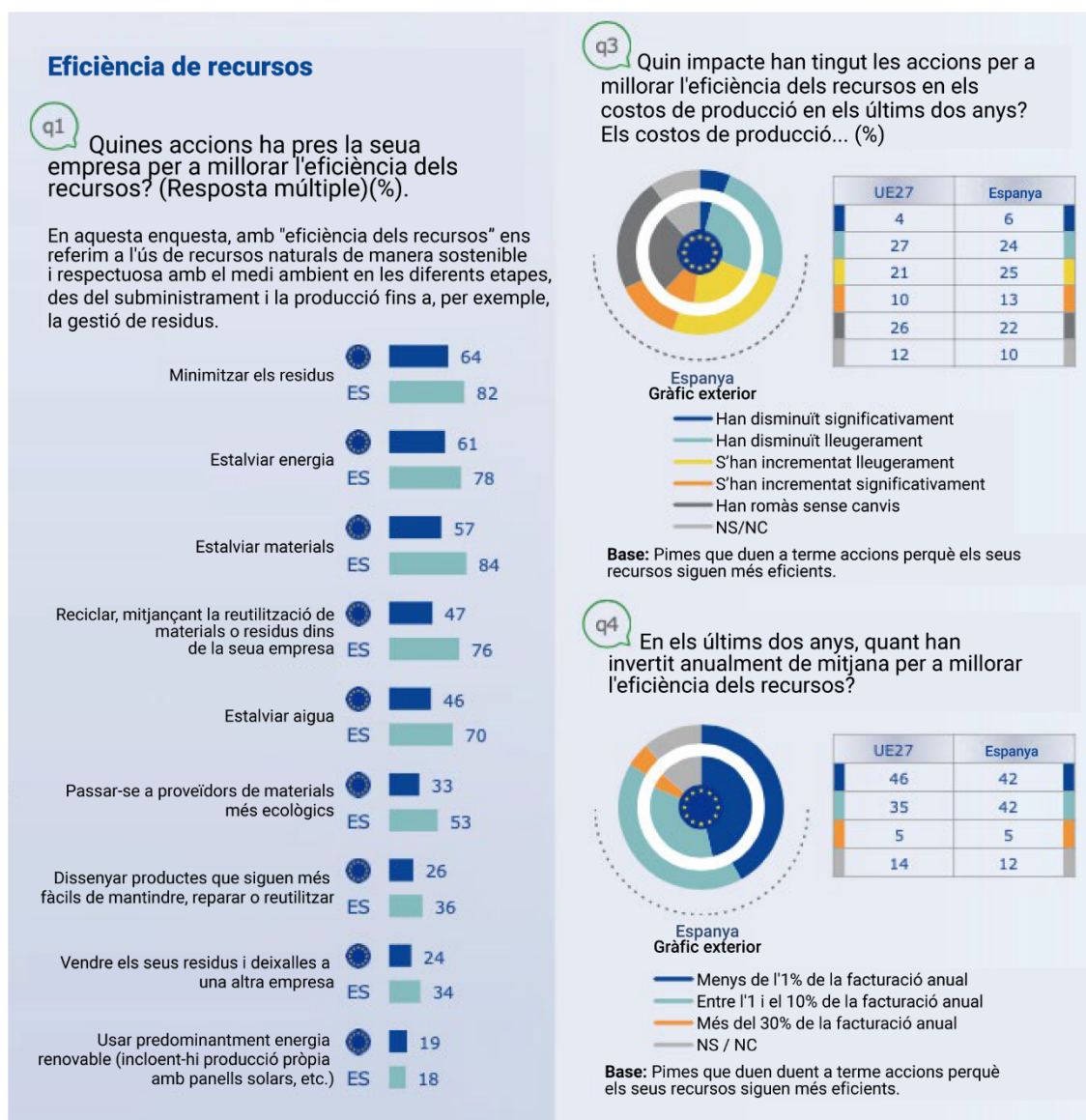
Comparant aquestes dades amb les de fa 4 anys, les pimes estan prenent accions per a millorar la sostenibilitat. No obstant això, atesa la pressió de temps, el canvi climàtic i la normativa de sostenibilitat, és necessari impulsar d'una manera més accelerada la transició de les pimes.

Figura 24. Detall Eurobaròmetre 2022 sobre la integració de la sostenibilitat en la pime

Font: Eurobaròmetre sobre petites i mitjanes empreses (PIME) 2022

Figura 25. Eficiència de recursos vinculada a la sostenibilitat en la pime

Font: Eurobaròmetre sobre petites i mitjanes empreses (PIME) 2022

Menys exigències reguladores, més exigències pel mercat

Atesa la regulació actual, i la que està en curs en un escenari 2022-2025, que s'ha analitzat en aquest informe, les pimes no estan obligades de manera directa per la majoria de la normativa europea i nacional de sostenibilitat.

Pel que fa a les obligacions de divulgació d'informació no financera, el text de la [nova directiva d'informes corporatius de sostenibilitat \(CSRD\)](#) no estableix obligacions de divulgació per a les pimes, excepte per a aquelles cotitzades, que tindran l'obligació a partir del 2026. No obstant això, en la proposta de [l'EFRAG](#),⁶⁴ òrgan consultiu de la Comissió Europea encarregat del primer esborrany, es va plantejar aquesta possibilitat.

Haver tingut en compte aquesta possibilitat, juntament amb la inclusió en la proposta de directiva d'apartats específics en els quals es convida als estats membres a avaluar l'impacte de la seua aplicació en les pimes i impulsar el *reporting* voluntari, fa pensar que en un futur posterior al 2026 és possible que aquestes obligacions s'amplien a les pimes.

Per tant, encara que en la normativa de sostenibilitat corporativa, a través de la nova directiva CSRD, les pimes no entraran en l'abast de la norma (excepte les cotitzades, com ja hem establert que és previsible que en futures evolucions de la normativa aquestes siguin afectades) i en el curt termini no estiguen obligades directament, la situació d'aquestes durant els pròxims anys canviarà dràsticament al fet que sí que seran afectades indirectament. Els bancs i inversors europeus, com també les empreses de més grandària, estan reajustant ràpidament les estratègies per a evitar els riscos que planteja la transició climàtica. Les petites i mitjanes empreses constitueixen la majoria dels clients i proveïdor d'aquests, posició que les influirà indirectament a través d'un efecte tractor de les grans empreses cap a les petites.

Una de les normatives que més afectarà en aquest sentit la Pime, i que ja s'ha analitzat amb anterioritat en l'apartat 2 d'aquest informe, és la proposta de directiva de diligència deguda de sostenibilitat corporativa.

Un altre dels aspectes que arrossegirà la pime a integrar accions de sostenibilitat serà l'accés al finançament i la inversió. La transició cap a una economia sostenible i neutra en carboni ha de canalitzar capitals a totes les capes del teixit empresarial. Per a facilitar que això es produïska i arribe a la pime en l'àmbit de la inversió sostenible per a pimes la normativa europea preveu dos aspectes diferents, d'una banda, l'exigència d'un cert grau de granularitat de la informació de sostenibilitat dels serveis financers del [Reglament de divulgació de finances sostenibles \(SFDR\)](#) i la [Regulació de taxonomia](#) per a productes

⁶⁴ European Financial Reporting Advisory Group.

d'inversió i gestores d'actius, i, d'una altra, la proposta d'estàndards simplificats per a les pimes.

Entre les iniciatives públiques destaca l'existència de fons de finançament que ofereixen un alt grau de flexibilitat per a arribar les pimes, mitjançant l'aplicació de diferents condicions en un model progressiu marcat pel compromís de l'empresa i el seu projecte amb la sostenibilitat de projectes i l'adopció de criteris ESG. En aquest àmbit, l'administració pública pot ser palanca per a reduir els riscos de la transformació sostenible, tant per a l'inversor sostenible com per a la pime.

El [Marc estratègic en política de PIME 2030 \(MEPP 2030\)](#), aprovat l'any 2019 pel Consell de Ministres, està alineat amb els objectius de la transició ecològica. Les pimes es configuren com a agents imprescindibles d'aquesta, impulsen la descarbonització, l'eficiència energètica, el desplegament de les energies renovables, l'economia circular, les solucions basades en la naturalesa i la millora de la resiliència de tots els sectors econòmics.

En aquest sentit, el component 13 del [Pla per a la recuperació, transformació i resiliència](#) recull reformes i inversions orientades a reforçar l'ecosistema empresarial espanyol, amb una atenció especial a les necessitats de les pimes i amb el focus posat a augmentar-ne la productivitat i el creixement potencial mitjançant el reforç de les capacitats i la resiliència d'aquestes.

Reptes i línies d'actuació per a la pime

No obstant això, aprofitar aquestes oportunitats també dependrà de la capacitat de les pimes per a proporcionar les dades correctes sobre sostenibilitat. La capacitat de les pimes per a treballar amb dades de sostenibilitat i mostrar la seua estratègia de transició serà clau per a optar a finançament i inversió, així com adquirir nous clients i mantindre aquells amb els quals ja tenia relacions comercials.

Sense informes de sostenibilitat, les petites empreses es troben en desavantatge competitiu, perden noves oportunitats de mercat i no poden accedir a inversions o finançament per a la seua transició cap a la sostenibilitat.

Per a facilitar aquests informes, la nova [directiva d'informes de sostenibilitat corporativa](#) de la Unió Europea i els estàndards europeus de sostenibilitat que s'estan dissenyant incorporen propostes de normes simplificades per a les pimes. Aquest tipus d'adaptacions són imprescindibles per a garantir la proporcionalitat dels requisits d'informació i eviten el risc que les empreses en la part superior de les cadenes de subministrament costos i requisits de recopilació de dades relacionades als xicotets proveïdors.

Per tant, que les pimes siguen capaces de divulgar la seua informació sobre sostenibilitat serà un aspecte clau per a la seua supervivència en un entorn molt exigent de canvi de model econòmic.

D'altra banda, les pimes hauran d'afrontar importants canvis tecnològics i reguladors, que seran més o menys intensos depenent de la seua activitat i sector. Per a ser competitives i assegurar el finançament futur, les pimes entenen que hauran d'invertir en la seua transformació pròpia.

La Comissió està ajudant les pimes en la transició cap a pràctiques més ecològiques a través d'una sèrie de mesures, com els assessors en sostenibilitat d'*Enterprise Europe Network*, el treball de *Transition Pathways* en els ecosistemes industrials i facilitant-los l'accés al finançament a través del **Programa InvestEU**. A més, els plans nacionals de recuperació i resiliència també inclouen mesures i fons per a donar suport, directament i indirecta, a una sostenibilitat superior de les pimes.

GLOSSARI

Acord de París: Tractat internacional sobre el canvi climàtic jurídicament vinculant. Va ser adoptat per 196 Parts en la COP21 a París, el 12 de desembre del 2015 i va entrar en vigor el 4 de novembre del 2016. El seu objectiu és limitar el calfament mundial a molt per sota de 2 °C, preferiblement a 1,5 °C en comparació amb els nivells preindustrials.

Adaptació: Procés d'ajust al canvi climàtic actual i previst i a les repercussions d'aquest. Per a això, s'empren mesures orientades a limitar els impactes, reduir les vulnerabilitats i incrementar la resiliència davant del canvi del clima dels sistemes humans i naturals, que inclouen la biodiversitat, els boscos, les costes, les ciutats, el sector agrari, la indústria, etc.

Abast normatiu: Àmbit d'aplicació d'una norma dins d'una organització.

Anàlisi de materialitat: Diagnòstic que permet identificar els temes més rellevants per a l'empresa i prioritzar-los, a més de conèixer aquells que més preocupen els grups d'interès i com impacten en el model de negoci i al revés. Això permet alinear l'estratègia de sostenibilitat amb les expectatives que tenen els grups d'interès de l'empresa.

Anàlisi de riscos ambientals i socials (ARAS): Programa de capacitació d'anàlisi de riscos ambientals i socials que ha sigut desenvolupat al llarg del temps per UNEP FI i els seus socis per a oferir a professionals del sector financer a tot el món un conjunt complet de capacitacions sobre com establir i implementar efectius sistemes de gestió de riscos ambientals i socials en els seus bancs.

Arquitectura normativa o de la regulació: Conjunt de normes que es vinculen entre si per a generar un marc regulador.

Bons socials i sostenibles: Fa referència a qualsevol mena de bo en què els fons, o un import equivalent a aquests, s'aplicaran exclusivament a finançar o refinançar una combinació de projectes verds i projectes socials. Els bons sostenibles estan alineats amb els quatre pilars principals dels principis dels bons verds (GBP) i principis dels bons socials (SBP), i els primers són especialment rellevants per als projectes verds i els segons per als projectes socials.

Bons verds: Fa referència a qualsevol mena de bo en el qual els fons s'aplicaran exclusivament per a finançar o refinançar, en part o íntegrament, projectes verds elegibles, siguin nous o existents, que estiguen alineats amb els quatre components principals dels principis dels bons verds (GBP).

Cadena de valor empresarial: Descriu els processos d'una empresa pels quals transcorre, de manera horitzontal al llarg del cicle de vida, un producte o servei, des de la matèria primera a través de diverses etapes de transformació fins al consum. La cadena de valor és essencialment una forma d'anàlisi de l'activitat empresarial mitjançant la qual es descompon

una empresa en les seues parts constitutives que cerca identificar fonts d'avantatge competitiu en aquelles activitats generadores de valor.

Capex: Acrònim de despeses de capital o *capital expenses*, són inversions que fa una empresa cap al capital d'aquesta, les quals generen beneficis i propietat, ja que la companyia adquireix manté o millora els actius. Generalment, té a veure amb aspectes físics i tangibles, per tant, són despeses que es poden depreciar i es reporten en els estats financers de balanç i flux d'efectiu.

Circularitat / economia circular: És un sistema econòmic en el qual el valor dels productes, materials i altres recursos de l'economia dura el màxim temps possible, potencia l'ús eficient en la producció i el consum, redueix d'aquesta manera l'impacte mediambiental del seu ús, i redueix al mínim els residus i l'alliberament de substàncies perilloses en totes les fases del cycle de vida.

Compra i contractació verda (criteris de sostenibilitat en la contractació pública): Procés pel qual les autoritats tracten d'adquirir productes, serveis i obres amb un impacte ambiental reduït durant el seu cycle de vida.

Consell Internacional d'Informes Integrats (IIRC): És una coalició global de reguladors, inversors, empreses, reguladors d'estàndards, emissors de normes, professionals comptables i organitzacions no governamentals (ONG). És el fòrum institucional principal per a l'expressió de l'àmplia visió de mercat de la *Value Reporting Foundation* sobre assumptes relacionats amb els informes integrats i el pensament integrador, com també un mitjà per a la interacció i la prestació d'assessorament, orientació i aportacions sobre qüestions de rellevància per a l'organització, que inclou la naturalesa, els objectius, el propòsit, la visió i la missió d'aquesta, com també la seua estratègia i els mitjans per a dur-la a terme.

Criteris ESG: Les sigles ESG responen en anglés a les paraules *Environmental, Social and Governance* i fan referència als factors ambientals, socials i de govern corporatiu que es tenen en compte a l'hora d'invertir en una empresa més enllà dels criteris financers.

Diligència deguda de sostenibilitat corporativa (*Corporate sustainability due diligence*): Proposta de directiva adoptada per la Comissió Europea sobre la diligència deguda en matèria de sostenibilitat de les empreses. La finalitat d'aquesta directiva és fomentar el comportament sostenible i responsable de les empreses i afermar les consideracions sobre drets humans i medi ambient en les operacions i la governança empresarial de les empreses. Les noves normes garantiran que les empreses tracten els impactes adversos de les seues accions, fins i tot en les seues cadenes de valor dins i fora d'Europa.

Directiva d'informació no financera (*Non Financial Reporting Directive*. NFRD): La Directiva 2014/95/UE, també anomenada Directiva d'informació no financera, estableix les normes sobre la divulgació d'informació no financera i sobre la diversitat per part d'empreses que superen els 500 empleats. Aquestes empreses estan obligades a reportar i cobreix diversos requisits d'informació com: protecció al medi ambient, responsabilitat social i tracte als

empleats, respecte als drets humans, anticorrupció i suborn i diversitat en els consells d'administració. Aquesta directiva va ser substituïda per la nova **directiva sobre informació corporativa en matèria de sostenibilitat (CSRD)**.

Directiva de *reporting* de sostenibilitat corporativa (*Corporate Sustainability Reporting Directive*. CSRD): Directiva que substitueix la Directiva 2014/95/UE *Non Financial Reporting Directive* (NFRD). Aquesta directiva amplia l'àmbit aplicable a totes les grans empreses i a totes les empreses que cotitzen en mercats regulats (excepte les microempreses cotitzades), exigeix la verificació de la informació comunicada, introdueix requisits d'informació més detallats i l'obligació d'informar segons les normes de sostenibilitat obligatòries de la UE. Introdueix la digitalització del report d'informació i està previst que siga d'obligat compliment l'1 de gener del 2024 (any fiscal 2023) per a empreses que ja estiguen subjectes a la directiva d'informació no financera.

Directiva europea: Acte legislatiu mitjançant el qual s'estableixen uns objectius als quals han d'arribar els països de la Unió Europea (UE), per a la qual cosa hauran d'aplicar les seues lleis.

DNSH: Les sigles en anglés responen a *Do No Significant Harm*, és una condició definida per la Comissió Europea que obliga a fer una autoavaluació que assegure que la inversió o reforma no afecta negativament un, o diversos, dels 6 objectius mediambientals següents definits en el Reglament 852/2020: mitigació del canvi climàtic, adaptació al canvi climàtic, ús sostenible i protecció dels recursos hídrics i marins, economia circular, incloent-hi la prevenció i el reciclatge de residus, prevenció i control de la contaminació a l'atmosfera, l'aigua o el sòl i protecció i restauració de la biodiversitat i els ecosistemes.

Economia d'impacte: Economia que tracta d'obtenir que gran part de l'activitat econòmica genere un impacte positiu o, com menys, el mínim impacte negatiu en l'àmbit mediambiental, i s'ocupe de reduir les diferències socials o millorar determinades circumstàncies que afecten el benestar de les persones.

Estat d'informació no financera (EINF): Està regulat per la Llei 11/2018, que transposa la Directiva 2014/95/UE, sobre divulgació d'informació no financera i diversitat. Obliga les empreses a divulgar qüestions ambientals i socials derivades de la seua activitat i que ho presenten en l'informe de corporatiu de sostenibilitat. Les empreses obligades a presentar l'EINF són les que tenen més de 250 treballadors o bé tenen la consideració d'entitats interès públic d'acord amb la legislació d'auditoria de comptes, exceptuant-ne les entitats que tenen la qualificació d'empreses petites i mitjanes d'acord amb la Directiva 34/2013, o bé, que durant dos exercicis consecutius reuneixen, a la data de tancament de cadascun d'aquests, almenys una de les circumstàncies següents: 1a: Que el total de les partides de l'actiu siga superior a 20 milions d'euros. 2a: Que l'import net de la xifra anual de negocis supere els 40 milions d'euros.

Estàndards europeus de sostenibilitat (*European Sustainability Reporting Standards*): Directrius europees que estableixen especificacions tècniques aplicables als informes de sostenibilitat corporatius amb la finalitat d'estandarditzar la informació.

Estratègia de finances sostenibles (2018): Estratègia presentada per la Comissió Europea el 8 de març del 2018 per a potenciar el paper de les finances en construir una economia que permeti aconseguir l'Acord de París i de l'agenda de la Unió Europea per al desenvolupament sostenible. Aquesta estratègia es troba dins del Pla d'acció sobre finances sostenibles i es fonamenta en les recomanacions formulades pel grup d'experts d'alt nivell sobre finances sostenibles (HLEG) i té en compte els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Inclou deu accions clau que es poden dividir en tres categories: reorientar els fluxos de capital cap a una economia més sostenible, integració de la sostenibilitat en la gestió de riscos i fomentar la transparència i el llarg termini.

Estratègia de finances sostenibles renovada de la UE (2021): El 6 de juliol del 2021, la Comissió Europea adopta un paquet de mesures més ambiciosos i presenta la nova estratègia de finançament sostenible. Aquesta estratègia té com a objectiu donar suport al finançament de la transició cap a una economia sostenible i proposa accions en quatre àrees: finançament de la transició, inclusió, resiliència i contribució del sistema financer i ambició global. Es basa en el Pla d'acció del 2018 sobre el finançament del creixement sostenible, l'informe de finançament de la transició de la Plataforma sobre Finances Sostenibles i en la consulta que va tindre lloc d'abril a juliol del 2020 als ciutadans, estats membres i organitzacions.

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG): És un grup consultiu per a la informació financera a Europa. Es tracta d'una associació privada i independent creada el març del 2001, que s'encarrega de proporcionar a la Comissió el suport i l'experiència necessaris per a avaluar les Normes Internacionals de Comptabilitat (NIC/NIIF). La Comissió demana consell a l'EFRAG sobre si la norma s'ajusta al principi d'imatge fidel i si satisfà els requisits de comprensibilitat, rellevància, fiabilitat i comparabilitat. L'EFRAG no pretén regular o actuar com a organisme regulador, sinó contribuir al desenvolupament de normes adequades, especialment en el context europeu, però amb l'ànim que siguin acceptades internacionalment. L'any 2018, segons el que es preveia en el Pla d'acció de la Comissió Europea sobre el finançament del creixement sostenible, EFRAG va llançar el Laboratori Europeu d'Informació Corporativa. L'European Lab estimula la innovació en l'àmbit de la informació corporativa a Europa mitjançant la identificació i l'intercanvi de bones pràctiques.

Finances sostenibles: Aquelles que adopten un criteri ètic i d'ESG perquè inclouen factors ambientals, socials i de governança corporativa en les decisions d'inversió a llarg termini.

Global Reporting Initiative (GRI): Organització internacional independent, creada l'any 1997, l'objectiu de la qual és fer unes directrius d'aplicació voluntària per a tota classe d'entitats que informen sobre la dimensió econòmica, social i mediambiental de les seues activitats, productes i serveis. Els criteris establits per aquesta associació, a través de la seua guia anual, són reconeguts a nivell internacional. El seu origen està en una iniciativa conjunta de l'organització no governamental estatunidenca CERES (Coalition for Environmentally Responsible Economies) i el PNUMA (sigles en espanyol d'UNEP,

Programa de les Nacions Unides per al medi ambient), amb l'objectiu fonamental d'establir un marc, aplicat globalment, per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat.

Governança corporativa: Es refereix a tot el sistema de relacions entre els propietaris i els gestors d'una empresa, i els possibles conflictes d'interessos que es deriven en la direcció i control d'aquesta. L'estructura de govern especifica la distribució de drets i obligacions entre les diferents parts (consell, directius, accionistes i altres grups d'interès) i estableix les regles per a la presa de decisions empresarials. Un bon govern corporatiu persegueix enfortir la facultat de supervisió del consell sobre la gestió de la companyia i equilibrar, a més, la representació i la defensa dels interessos de tots els accionistes. També, persegueix reforçar l'exigència de lleialtat dels membres del consell d'administració i de l'equip gestor de l'empresa. Cerca millorar la transparència i la fluïdesa en la informació que es proporciona als accionistes i inversors.

Gran empresa: Segons el Reglament (UE) núm. 651/2014, de la Comissió, de 17 de juny del 2014, una gran empresa és aquella que ocupa més de 250 persones i té un volum de negocis anual superior a 50 milions d'euros, o el balanç general anual de la qual excedeix 43 milions d'euros.

Green Deal. També anomenat Pacte Verd, és un conjunt d'iniciatives polítiques de la Comissió Europea amb l'objectiu general de fer que la Unió Europea siga climàticament neutral l'any 2050 i un objectiu provisional de reducció d'emissions del 55 % per al 2030.

Greenwashing. És una forma de propaganda en què es fa màrqueting verd de manera enganyosa per a promoure la percepció que els productes, objectius o polítiques d'una organització són respectuosos amb el medi ambient amb la finalitat d'augmentar-ne els beneficis.

Petjada de carboni: Es defineix com el conjunt d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle produïdes, directament o indirecta, per persones, organitzacions, productes, esdeveniments o regions geogràfiques, en termes de CO₂ equivalents, i serveix com una eina de gestió útil per a conèixer les conductes o les accions que estan contribuint a augmentar les nostres emissions, com podem millorar-les i fer un ús més eficient dels recursos.

Impacte: Efecte produït per l'activitat d'una empresa o organització en el medi ambient, en la societat o en l'economia.

Informe corporatiu de sostenibilitat (o estat d'informació no financera-EINF): Informe de gestió d'una empresa o grup d'empreses en el qual s'aporta informació sobre qüestions mediambientals, de personal i drets humans, diligència deguda i sostenibilitat. Aquest informe està regulat per l'estat d'informació no financera que recull la Llei 11/2018, sobre divulgació d'informació no financera i diversitat.

Junta de Normes de Comptabilitat de Sostenibilitat (SASB): Organització independent, sense ànim de lucre, que estableix estàndards per a guiar la divulgació d'informació sobre

sostenibilitat amb rellevància econòmica per part de les empreses als seus inversors. Els estàndards de SASB identifiquen un subconjunt de qüestions ambientals, socials i de gestió més rellevants per al rendiment financer en 77 sectors.

KPI: El terme KPI, sigles en anglés, de *Key Performance Indicator* o en espanyol, indicador clau d'acompliment o mesurador d'acompliment, fa referència a una sèrie de mètriques que s'utilitzen per a sintetitzar la informació sobre l'eficàcia i la productivitat de les accions que es duguen a terme en un negoci amb la finalitat de poder prendre decisions i determinar-ne aquelles que han sigut més efectives a l'hora de complir amb els objectius de sostenibilitat marcats en empresa.

Mecanisme de recuperació, transformació i resiliència (MRTR): Aquests mecanismes estan recollits dins del Pla de recuperació, transformació i resiliència del Govern d'Espanya per a contrarestar l'impacte de la pandèmia sobre la inversió i l'activitat econòmica. Aquest pla es desenvolupa gràcies als instruments comunitaris de finançament Next Generation de la Unió Europea i incorpora inversions i reformes estructurals, que s'interrelacionen i retroalimenten per a aconseguir quatre objectius transversals: avançar cap a una Espanya més verda, més digital, més cohesionada des del punt de vista social i territorial, i més igualitària. Aquests mecanismes serviran per a donar suport a la transició ecològica i la transformació digital, impulsar un creixement sostenible i inclou mitjançant l'augment de la productivitat i el creixement potencial, l'R+D i un mercat interior eficient amb fortes pimes, reforçar la cohesió social i territorial, augmentar la resiliència sanitària, econòmica, social i institucional, i desenvolupar polítiques per a les generacions futures, xiquets i joves, en particular mitjançant l'educació i la capacitació professional.

Mitigació: El procés de mantindre l'augment de la temperatura mitjana mundial molt per sota dels 2 °C i de continuar els esforços per a limitar-lo a 1,5 °C respecte dels nivells preindustrials, d'acord amb el que disposa l'Acord de París.

Neutralitat climàtica: Es refereix a la idea que les emissions netes de gasos d'efecte d'hivernacle s'equilibren i siguin iguals (o inferiors) a les que s'eliminen a través de l'absorció natural del planeta.

Opex: Acrònim d'*Operating Expenses* o despeses d'operacions i el conformen les despeses que tenen a veure amb el funcionament i l'operació de l'empresa. Se'l considera un cost continu per a la marxa quotidiana del negoci, per la qual cosa es reporten en el període d'ús i en l'estat de resultats. Solen ser deduïbles d'impostos.

Plans de transició: Són plans estratègics per a l'adaptació de les empreses a un canvi de model econòmic sostenible d'acord amb les exigències reguladores de la Unió Europea.

Plataforma de Finances Sostenibles (Platform on Sustainable Finance): Òrgan consultiu subjecte a les normes horitzontals de la Comissió per als grups d'experts. El seu objectiu principal és assessorar la Comissió Europea sobre diverses tasques i temes relacionats amb el desenvolupament de la taxonomia de la UE i fer-li costat en la preparació tècnica dels actes delegats, amb la finalitat d'implementar la taxonomia de la UE.

Productes financers verds: Productes financers que contribueixen al compliment d'un o diversos objectius mediambientals europeus i ha d'incloure informació detallada que garantisca aquesta contribució al medi ambient com, per exemple, fons d'inversió amb criteris ESG o bons verds.

Regulació de finances sostenibles (*Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR*): Reglament europeu englobat dins del Pla d'acció de la UE sobre finances sostenibles per a millorar la transparència en el mercat de productes d'inversió sostenibles, per a ajudar els inversors i proporcionar més transparència sobre el grau en què els productes financers presenten característiques mediambientals o socials, inverteixen en inversions sostenibles o compten amb objectius sostenibles.

RSC (responsabilitat social corporativa): Responsabilitat empresarial, que, a més del compliment estricta de les obligacions legals vigents, compromet voluntàriament les organitzacions a integrar en el seu govern i gestió estratègies, polítiques i procediments vinculats a les preocupacions socials, laborals, ambientals i de respecte als drets humans que sorgeixen de la relació i el diàleg transparent amb els grups d'interès d'aquestes.

Revisió limitada: Consisteix en l'aplicació d'una sèrie de procediments de verificació sobre els estats financers on s'avaluen les pràctiques i l'aplicació de les normes comptables adequades i altres fets que puguin afectar substancialment els estats financers. És de caràcter voluntari, amb un abast inferior al d'una auditoria de comptes i, després de la revisió, l'auditor emet un informe amb un nivell de seguretat relatiu o moderat sobre la informació financera.

Sostenibilitat: Desenvolupament que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions, garanteix l'equilibri entre el creixement econòmic, la cura al medi ambient i el benestar social.

Taxonomia ambiental europea: Conjunt de criteris que estableix el Reglament (UE) 2020/852, del Parlament Europeu i del Consell, per a determinar si una activitat econòmica es considera mediambientalment sostenible a l'efecte de fixar el grau de sostenibilitat mediambiental d'una inversió. La taxonomia proporciona a les empreses, els inversors i els responsables polítics definicions apropiades per a les quals les activitats econòmiques poden considerar-se ambientalment sostenibles.

Taxonomia digital: Conjunt de criteris que es preveu exigir a les empreses per a fer l'etiquetatge digital de la informació financera en matèria de sostenibilitat.

Taxonomia social europea: Conjunt de criteris i paràmetres objectius dirigits a classificar, de manera transparent i fiable, aquelles activitats i empreses que contribuïsquen de manera substancial a aconseguir objectius socials determinats a la Unió Europea.

Transparència corporativa: És una política del govern corporatiu d'una companyia, destinada a informar les parts interessades i la societat en general sobre les activitats comercials i financeres, la gestió, els resultats i els impactes en el medi ambient i en la societat d'aquesta.

Verificació: Procés que es fa per a comprovar si una determinada cosa està complint amb els requisits i les normes previstos.

ANNEX

Taula 1. Fonts oficials per a seguiment regulador

Fonts oficials de seguiment regulador			
Norma	Temàtiques	Font	Enllaç
Directiva d'informació de sostenibilitat corporativa (CSRD)	Informes de sostenibilitat corporativa estàndard europeus de sostenibilitat	Comissió Europea	Enllaç
Estàndard europeus d'informació sobre sostenibilitat (ESRS)	Accés als documents que desenvolupen els estàndards	EFRAG	Enllaç
Taxonomia Europea	Novetats (apartat Documents & News) i grups de treball	Platform on sustainable Finance (Comissió Europea)	Enllaç
Proposta de directiva diligència deguda en sostenibilitat corporativa	Coneixement de la normativa i accés als documents	Comissió Europea	Enllaç
Estratègia de finances sostenibles	Coneixement de la normativa i accés als documents	Comissió Europea	Enllaç
Pla d'acció d'economia circular UE	Accés al pla i la normativa de desenvolupament d'accions	Comissió Europea	Enllaç
Compra pública responsable (<i>Green Public Procurement</i> EU)	Marc regulador i novetats	Comissió Europea	Enllaç
Mecanismes de finançament europeu sostenible	Next Generation, mecanisme de recuperació i resiliència, mecanisme de transició justa, bons verds Next Generation EU	Comissió Europea	Enllaç
Política de l'EU per a la pime (SME)	Estratègia pime i finançament	Comissió Europea	Enllaç

Taula 2. Normativa europea destacada

Fonts oficials de seguiment regulador				
Norma	Nomenclatura	Estat	Font	Enllaç
Directiva d'informació de sostenibilitat corporativa (CSRD)	2021/0104 (COD)	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Directiva d'informació no financera (NFRD)		En vigor		Enllaç
Reglament de taxonomia	Reglament (UE) 2020/852	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Comunicació de la Comissió: Taxonomia de la UE, divulgació d'informació corporativa en matèria de sostenibilitat, preferències de sostenibilitat i obligacions fiduciàries: Orientar el finançament cap al Pacte Verd Europeu	COM/2021/188	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Reglament delegat (UE) 2021/2139, de la Comissió, pel qual es completa el Reglament (UE) 2020/852 i pel qual s'estableixen els criteris tècnics de selecció per a determinar les condicions en què es considera que una activitat econòmica contribueix de manera substancial a la mitigació del canvi climàtic o a l'adaptació a aquest, i per a determinar si aquesta activitat econòmica no causa un perjudici significatiu a cap dels altres objectius ambientals	Reglament (UE) 2021/2139	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Proposta de directiva diligència deguda en sostenibilitat corporativa	2022/0051 (COD)	Proposta	Euro-Lex	Enllaç
Pla d'acció de finances sostenibles	COM (2018)	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Reglament de divulgació de finances sostenibles (SFDR)	Reglament (UE) 2019/2088	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Pla europeu d'acció per a l'economia circular	COM (2020)	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Reglament de regulació d'un format electrònic únic de presentació d'informació	Reglament delegat (UE) 2018/815	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Reglament pel qual s'estableix el mecanisme de recuperació i resiliència	Reglament (UE) 2021/241	En vigor	Euro-Lex	Enllaç
Reglament pel qual s'estableix el fons de transició justa	Reglament (UE) 2021/1056	En vigor	Euro-Lex	Enllaç